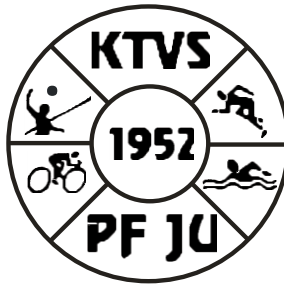

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

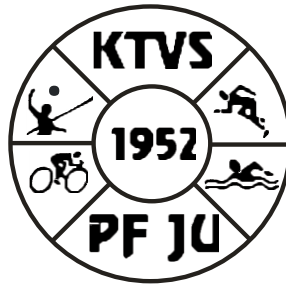

**Tělesná výchova a sport v organizacích YMCA a
YWCA v meziválečném Československu
(diplomová práce)**

Autor práce: Tomáš Tlustý, učitelství pro SŠ TV - VT
Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.
Oponent: Doc. PaedDr. Zdeněk Šebrle, CSc.

České Budějovice, 2012

UNIVERSITY OF SOUTH BOHEMIA
PEDAGOGICAL FACULTY
DEPARTMENT OF SPORTS STUDIES

**Physical education and sport in organizations YMCA
and YWCA in interwar Czechoslovakia
(graduation theses)**

Author: Tomáš Tlustý

Supervisor: Doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

Opponent: Doc. PaedDr. Zdeněk Šebrle, CSc.

České Budějovice, 2012

Bibliografická identifikace

Název diplomové práce: Tělesná výchova a sport v organizacích YMCA a YWCA
v meziválečném Československu

Jméno a příjmení autora: Tomáš Tlustý

Studijní obor: TV – VT / SŠ

Pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu PF JU

Vedoucí diplomové práce: Doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

Rok obhajoby diplomové práce: 2012

Abstrakt:

Diplomová práce pojednává o historii dvou, i když ne výlučně tělovýchovných organizací, které měly pro rozvoj tělesné výchovy a sportu v nově vzniklém Československu velký význam. Obě organizace vznikly v Anglii, ale velkého rozkvetu dosáhly především v USA. S členy sdružení YMCA a jeho činností se seznámili během 1. světové války naši legionáři, kteří se po jejím skončení vrátili do Československa. Především tito váleční navrátilci pak založili v nově vzniklém Československu první organizace YMCA, které brzy začaly svůj velice rychlý rozvoj v oblasti tělesné výchovy a sportu. Sdružení YWCA se k nám dostalo především prostřednictvím Alice Masarykové, která se seznámila s členkami této organizace při svém studiu v zahraničí. Prostřednictvím sdružení YMCA a YWCA k nám začaly pronikat hlavně ze Spojených Států Amerických nové sporty, které byly dosud u nás prakticky neznámé. Mimo to se organizace YMCA a YWCA v meziválečném Československu zasloužily o výstavbu nových tělovýchovných zařízení, zlepšení tréninkových metod a celkovou výchovu mládeže prostřednictvím sportu. V řadě sportovních odvětví si zde jejich sportovní kluby v této době udržely zcela mimořádné postavení a pronikly i mezi Československou špičku. Jejich činnost však byla narušena pro jejich anglosaský původ 2. světovou válkou. Ze stejného důvodu se dostaly do problémů i ve chvíli, kdy se moci v Československu chopili komunisté. V práci jsou popsány skutečnosti, které souvisejí s jejich nejen sportovní činností. Při zpracování diplomové práce čerpal autor práce převážně z dobového tisku.

Klíčová slova: činnost, kluby, odbory, soutěže, výsledky, sportovci, funkcionáři

Bibliographical identification

Title of the graduation thesis: Physical education and sport in organizations YMCA and YWCA in interwar Czechoslovakia

Author's first name and surname: Tomáš Tlustý

Field of study: TV – VT / SŠ

Department: Department of Sports studies

Supervisor: Doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

The year of presentation: 2012

Abstract:

The graduation theses with history of two organizations, although not merely sport ones, which played an important role in the development of physical education in newly formed Czechoslovakia. Both of them were founded in England but achieved its top flourishing era in the USA. Our legionaries got to know the YMCA members and their activities during WW I and brought their experience to Czechoslovakia after the war ended. These war returnees were the first ones who founded the first YMCA organizations in young Czechoslovakia. These organisations started their very fast development in the sphere of physical education and sport. YWCA association got to our country mainly thanks to Alice Masaryk who met the members of this organisation during her abroad studies. YMCA and YWCA started a process of penetrating of new sports which had been nearly unknown up to that time. Most of them came from the USA. Moreover, in inter-war Czechoslovakia YMCA a YWCA contributed to building of new sport facilities, improvement of new training methods and general youth education through of sports. In many sport disciplines their clubs here managed to keep an outstanding position and even got to Czechoslovak top. Unfortunately their activities were disturbed by WW II because of their anglo-saxon origin. The same matter was the reason of their troubles when the communists were in power in Czechoslovakia. The work describes the facts connected with their (not only) sport activities. The author based the work processing mainly on the resources provided by the period press.

Keywords: activity, clubs, unions, competitions, results, sportsmen, officials

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum.....

.....

Tomáš Tlustý

Poděkování

Děkuji panu doc. PaedDr. Janu Štumbauerovi, CSc. za odborné vedení a cenné rady při tvorbě této diplomové práce.

Obsah

1 Úvod.....	5
2 Metodologie	7
2.1 Cíl a předmět práce	7
2.2 Metody práce	8
2.3 Rozbor pramenů a literatury	9
3 Stručný nástin počátků organizací YMCA a YWCA	15
3.1 Stručný nástin počátků organizací YMCA a YWCA v Evropě.....	15
3.2 Stručný nástin počátků organizací YMCA a YWCA v Americe	16
4 Příchod organizací YMCA a YWCA do Československa.....	19
4.1 Organizace YMCA a YWCA v Československé armádě.....	19
4.2 Ukončení spolupráce organizace YMCA s Československou armádou.....	22
5 Činnost organizací YMCA a YWCA v oblasti tělesné výchovy a sportu	24
5.1 Orientace organizace YMCA na tělesnou výchovu a sport	24
5.2 Počátek tělesné výchovy a sportu v organizacích YMCA a YWCA v Československu.....	26
6 Vývoj jednotlivých sportů v organizacích YMCA a YWCA	30
6.1 Basketbal.....	30
6.1.1 Basketbal v Československu.....	31
6.2 Volejbal.....	43
6.2.1 Volejbal v Československu.....	44
6.3 Lehká atletika v Československu.....	50
6.3.1 Lehká atletika ve dvacátých letech 20. století	50
6.3.1 Lehká atletika ve třicátých letech 20. století.....	76
6.4 Stolní tenis	78
6.5 Těžká atletika	84
6.6 Házená.....	87
6.7 Plavání.....	90
6.8 Kopaná	93
6.9 Lední hokej a bandy hokej	94
6.10 Baseball a softball	95
6.11 Šachy.....	95
6.12 Rugby	96
6.13 Lukostřelba	96
6.14 Ostatní sporty	97
6.15 Letní tábory	98
7 Nástin vývoje organizací YMCA a YWCA u nás za druhé světové války, v letech 1945 až 1948 a po jejím obnovení v současnosti.....	104
8 Závěr	109
Seznam zkratk	111
Prameny a literatura	112
Seznam příloh	115

1 Úvod

YMCA, z anglického originálu Young Men's Christian Association (Křesťanské sdružení mladých mužů), a YWCA, z anglického originálu Young Womens's Christian Association (Křesťanské sdružení mladých žen), jsou organizace sdružující mladé lidi křesťanského vyznání. Jejich program však nebyl omezen pouze na víru, ale měl naopak širší zaměření. Základem práce organizace YMCA byl takzvaný „Čtyřstranný program,“ do kterého patřila činnost náboženská (duchovní), vzdělávací, společenská a tělovýchovná. YWCA byla naopak zpočátku organizací bojující za práva žen. Snažila se pomáhat mladým svobodným ženám žijícím v Londýně např. založením fondů, které jim mj. měly pomoci s vyřešením problému bydlení. Postupem času se však začala orientovat i na jiný druh činností a snažila se svým členkám nabídnout různé možnosti trávení volného času. Mezi ně patřila také tělesná výchova a sport. Dalo by se tedy říci, že křesťanský program tvořil spíše pozadí obou organizací.

Tyto organizace, které vznikly v polovině 19. století v Anglii, se začaly rychle šířit do dalších zemí světa. K jejich velkému rozkvětu došlo především ve Spojených Státech Amerických, kde v jejich zázemí vznikla řada nových sportů. A právě tyto sporty k nám začaly po 1. světové válce pronikat prostřednictvím organizací YMCA a YWCA. Organizace YMCA přišla do Republiky Československé¹ s našimi legionáři a začala zde pěstovat víceméně neznámé druhy sportu. Velký význam pro náš sport měl především mezinárodní charakter těchto organizací. YMCA vysílala své pracovníky na různá sportovní školení do zahraničí a tito lidé tak po návratu mohli dále předávat zkušenosti získané v mnoha zemích světa, kde byly různé druhy sportu na vyšší úrovni než u nás.

Sporty jako volejbal nebo basketbal jsou dnes v České republice velice rozšířené, ale málokdo ví něco o jejich vzniku, příchodu do tehdejší Republiky Československé, o jejich počáteční oblibě a šíření prostřednictvím těchto organizací, díky kterým se k nám dostaly, stejně jako o tělesné výchově a sportu v těchto organizacích vůbec.

Vzhledem k tomu, že jsme toto téma nikde uceleně zpracované nenašli, přišlo nám zajímavé a protože sporty jako je basketbal nebo volejbal máme ve značné oblibě, rozhodli jsme se, že se pokusíme toto téma zpracovat. Z dobových dokumentů jsme

¹ Oficiální název státu procházel vývojem tak, jak se měnilo jeho politické zřízení. V letech 1918 – 1920 se jako oficiální název státu používala Republika Československá nebo Česko - Slovenský stát. V letech 1920 – 1938 byla Československá republika oficiální název československého státu. Velice často se však užíval název Československo.

navíc věděli, že výsledky a průběhy jednotlivých soutěží a zápasů družstev YMCA se nezdánlivě vyskytovaly ve sportovních týdenících, i když články většího rozsahu v nich až na úplné výjimky nebyly.

Diplomová práce je zaměřena na oblast celé Československé republiky, ale zabývá se především děním v českých zemích.

Diplomová práce se zabývá počátkem činnosti těchto organizací v Republice Československé, jejich tělovýchovnou a sportovní orientací a sporty oblíbenými a často hranými v organizacích YMCA a YWCA v období první republiky.

V práci je nastíněn vznik těchto dvou organizací a jednotlivých sportů, které v jejich zařízeních vznikly, jejich následné šíření po světě, příchod do Republiky Československé, první místní exhibiční zápasy a další zápasy a soutěže pořádané v této době v Republice Československé.

V práci jsme se snažili popsat co možná nejvíce z historie tělesné výchovy a sportu od vzniku prvních organizací YMCA a YWCA u nás až do začátku 2. světové války. Obě organizace byly totiž roku 1943 rozpuštěny.

2 Metodologie

2.1 Cíl a předmět práce

Cílem práce je komplexně zpracovat historii tělesné výchovy a sportu v organizacích YMCA a YWCA od konce první do začátku druhé světové války na území Československé republiky, se zaměřením na české země.

Prvním úkolem je provést krátký exkurz ke vzniku organizací YMCA a YWCA ve světě.

Druhým úkolem je podrobně zpracovat hlavní období z hlediska tělesné výchovy a sportu v oblasti Československé republiky.

Třetím a posledním úkolem je stručně popsat jednotlivé fragmenty činnosti organizací YMCA a YWCA od začátku 2. světové války do současnosti.

Východiskem diplomové práce je nastínění vzniku obou organizací. Touto problematikou se zabývá první část práce. První část také popisuje první kroky, které tyto organizace vykonaly, a dále, jak se postupem času šířily z Velké Británie do ostatních zemí světa.

Obsah druhé části práce je zaměřen na příchod organizací a zahájení jejich činnosti v našich zemích. Původ obou těchto organizací i to, jakým způsobem se do českých zemí dostaly, jsou velmi důležité skutečnosti.

Třetí část se již zabývá tělesnou výchovou a sportem v těchto organizacích, jejich sportovními úkoly a počátkem tělovýchovné a sportovní činnosti těchto organizací v našich zemích. Zde je již popsán počátek zřizování sportovišť a jejich financování.

Ve čtvrté části popisujeme jednotlivé sporty oblíbené a pěstované v těchto organizacích. Snažili jsme se zachytit jednotlivé zápasy, hráče, soutěže a materiální zabezpečení na různých místech republiky od počátku tělovýchovné a sportovní činnosti těchto organizací až do počátku 2. světové války.

V závěrečné části jsou stručně zachyceny události, které se odehrály v těchto organizacích od vzniku druhé světové války do současnosti.

Z věcného hlediska se předmět práce zabývá historií činnosti organizací YMCA a YWCA v meziválečné Československé republice v oblasti tělesné výchovy a sportu.

Z hlediska časového je předmět práce zaměřen na činnost organizací YMCA a YWCA v období od konce první do začátku druhé světové války. V práci je dále zachycen nástin vývoje v organizacích YMCA a YWCA od roku 1945 do současnosti.

Z územního hlediska se předmět práce zabývá celým Československem, ale výraznou převahu mají české země.

2.2 Metody práce

Základem pro řešení této práce bylo získání co nejrozsáhlejšího souboru relevantních historických reálií, informací a faktů. Základní informace o reáliích jsme se pokusili zjistit v Národním archivu Praha. Dále jsme vytěžili dostupné primární prameny jako ročenky, almanachy, časopisy, zprávy a zachované žádosti vydávané organizacemi YMCA a YWCA. Největší sumu historických reálií jsme získali vyhledáváním v převážně sekundárních pramenech, tedy v dobových novinových článcích a časopisech. Dalším významným zdrojem dobových faktů a především relevantních fotografií byly internetové vyhledávače. Na přílohy jsme naráželi průběžně během zpracování pramenů. Většinou se jedná o skenované fotografie z dobových periodik a snímky umístěné na dostupných internetových stránkách.

K uvedení do problematiky diplomové práce a k uvedení historie sportů, pro toto téma důležitých, jsme využili internetu, na kterém jsme vyhledali klíčové informace. Tyto informace jsme opět patřičně zařadili a doplnili o informace další (literární prameny), získané z encyklopedií (které jsme vyfotografovali nebo oskenovali), bakalářských a diplomových prací a jedné habilitační práce (ty jsme sehnali v digitální podobě). Posledním zdrojem pro nás byly časopisy z posledních let, vydávané organizací YMCA. Toto byly veškeré informace, které jsme k tématu získali. Vše jsme roztřídili z hlediska časového a zařadili z hlediska zdroje.

Získaná fakta jsou prezentována následujícími historickými metodami.

Obecný pohled na tělesnou výchovu a sport v organizacích YMCA a YWCA jsme popsali metodou teoretické analýzy.

V části zabývající se vznikem obou organizací, jejich prvními kroky, příchodem k nám a počátkem jejich práce v Československu jsme použili především diachronní metodu v kombinaci s metodou progresivní.

Pro zpracování dalších částí práce jsme použili metodu synchronní tak, že jsme vybrali několik sportů a procházeli již setříděné prameny rok po roku. Ovšem pro část, zahrnující úvod do sportů, které vznikly za výrazného přispění těchto organizací, jsme se snažili využít metodu diachronní. Tuto část jsme napsali až po zpracování událostí v jednotlivých sportech.

V závěrečné kapitole, která popisuje tyto organizace v době 2. světové války a po ní, jsme využili metodu průřezovou.

2.3 Rozbor pramenů a literatury

Vzhledem k dokumentačnímu charakteru práce jsme věnovali velkou pozornost zpracování archivních fondů, regionálních periodik, tištěných pramenů a literatury. Velkým problémem, na který jsme narazili a který jsme i předpokládali, byla značná nerovnoměrnost a nevyváženost výskytu jednotlivých tematických okruhů v archivních fondech, periodikách, pramenech, literatuře a na internetu, a to jak z hlediska časového, tak věcného.

Co se týče archivních fondů, jediný archiv, který jsme navštívili, byl Národní archiv Praha. Zde jsme předpokládali získání poměrně velkého množství materiálů k tématu, ale opak byl pravdou. Fond YMCA Národního archivu v Praze obsahoval informace velmi různého charakteru, ale málo z nich se týkalo tělesné výchovy a sportu. Celý fond byl sice řazen do věcných celků, ale orientace v nich byla značně komplikovaná. Velmi málo informací se navíc týkalo doby první republiky. Důvodem bylo, že velká část materiálů z této doby byla zničena gestapem.² Z archivu jsme tedy získali pouze několik zpráv o činnosti organizace YMCA v určitých městech za daný rok, několik žádostí o udělení subvence na tělesnou výchovu, několik zpráv z letních táborů (ty byly zařazeny do samostatného celku) a zprávy o vyslání pracovníků YMCA do zahraničních učilišť. Z důvodu získání malého počtu dobrých informací jsme Národní archiv v Praze opustili a soustředili jsme se na dobový tisk.

Dobový tisk byl pro nás největším zdrojem informací. Týdeníky *STAR* obsahovaly poměrně velké množství záznamů z utkání a pořadatelských jednotlivých zápasů, mistrovství a soutěží. Daly se v nich najít také články o historii jednotlivých

² Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 11.

sportů a jejich příchodu k nám. Týdeníky *STAR* obsahovaly rovněž celou řadu fotografií. Jejich největším problémem bylo tyto týdeníky sehnat. Jihočeská vědecká knihovna měla pouze dva ročníky. Nám se však podařilo koupit dalších šest, i když ne zcela úplných ročníků. Kvůli zbylým pěti ročníkům jsme navštívili Moravskou zemskou knihovnu v Brně. Ta měla již ročníky všechny (1926 - 1938).

V Moravské zemské knihovně bylo uloženo velké množství materiálů. Mezi nimi i týdeník *Sport* (Jihočeská vědecká knihovna vlastnila pouze tři ročníky). Týdeníky *Sport* byly podobného obsahu jako týdeníky *STAR* s tím rozdílem, že začaly vycházet o něco dříve. Vycházely v letech 1921 – 1929 (V letech 1921 – 1922 vycházely jako *Moravský sport*).

Velký význam pro zjišťování faktů měl i *Táborový zpravodaj*, což byl časopis vydávaný pravidelně organizací YMCA. Jak již název napovídá, informace z něj byly vesměs z táborového prostředí. Obsahoval značné množství článků a fotografií ze života v táborech YMCA. V táborech byla provozována i sportovní činnost. V tomto časopise se nacházela i řada návodů ke zhotovení sportovních pomůcek (např. luk, kanoe).

Kromě těchto zdrojů, ze kterých jsme již získali většinu informací pro naši práci, jsme našli v Moravské zemské knihovně velkou řadu dalších, z hlediska zjišťování faktů, zajímavých materiálů. Mezi nimi bychom jmenovali především almanachy z letních táborů YMCA, které obsahovaly řadu informací a fotografií ze sportovní činnosti v letním období. Kromě nich zde byly například časopisy YMCA, které mj. obsahovaly (kromě fotografií) také informace z historie YMCA v různých místech Československa, zprávy z letních táborů, zprávy o úkolech tělovýchovného odboru YMCA a zprávy o činnosti organizace YMCA z určitých let za doby první republiky.

Činnost na letních táborech též popsal J. First v knížce *Cesty a cíle našich táborníků*. Zde byly popsány zákonitosti tábora, co vše musí táborník umět a předvést, jaké jsou v táborech zkoušky tělesné zdatnosti a jaké výkony jsou zapotřebí na různá vyznamenání.

Jednou do roka vyšla i tzv. *Nová tělesná výchova*. Byl to list věnovaný tělesné výchově a sportu. V něm byly obsaženy například informace o tělovýchovných kolejších YMCA v USA nebo výsledky a průběhy zápasů odehraných vždy v určitém roce. Tento list obsahoval vždy značné množství fotografií.

Podobný význam pro zjišťování faktů měl i *Almanach sportu na rok 1924 - 1937*. Do tohoto listu, sestaveného J. Plichtou, přispívali svými články různí autoři. List mj.

obsahuje i výsledky ze sportovních utkání a jednotlivá sportovní odvětví jsou zde přehledně oddělena.

Historie týkající se vzniku organizace YMCA je poměrně krátce, ale zato velmi výstižně popsána v knize od J. Konečného s názvem *YMCA její vznik, dějiny a význam*. To byla jedna z hlavních publikací, ze které jsme čerpali informace pro část zabývající se uvedením organizace YMCA.

YMCA Kroměříž vydala v roce 1926 list *Službou k cíli (řetěz služby vykonané YMCOU v Kroměříži pro mládež a občanstvo města i okolí za rok 1925)*. V něm popisuje např. historii světové YMCA nebo svou veškerou činnost, kterou v roce 1925 vykonala. Mezi ní jsou uvedeny i počty soutěží a utkání v jednotlivých sportovních odvětvích.

Zajímavou publikací, ve které jsme našli též řadu informací, byla i kniha od J. A. Pipala s názvem *Co je to tělesná výchova?*, ve které autor popisuje své názory na tělesné cvičení a jejich význam.

Organizace YWCA vydala v této době také několik dokumentů. Asi nejvýznamnějším z nich byl pro nás list *Zpráva Y.W.C.A. o práci vykonané v ukázkovém roce 1920*. V této zprávě bylo popsáno zřízení prvních hřišť této organizace. Zpráva rovněž obsahovala informace o zakládání prvních letních táborů YWCA u nás. Bylo zde uvedeno, kde tyto tábory vznikly a jaké sportovní činnosti tam byly populární.

Druhým pramenem, ze kterého jsme chtěli čerpat větší množství zpráv o organizaci YWCA, byla pravidelně vycházející *Nová žena*. Z tohoto listu, který vycházel jednou za měsíc, jsme vyčetli vzpomínky členek této organizace na letní tábory a na řadu dalších rekreací. Vzpomínky byly doplněné fotografiemi.

Všechny tyto výše uvedené časopisy, almanachy a listy jsme sehnali v Moravské zemské knihovně. Proto musíme konstatovat, že pro nás měla z hlediska materiálního zcela zásadní význam. Práce v ní byla velice příjemná. Veškerá komunikace probíhala prostřednictvím internetu.

V knihovně byla celá řada dalších materiálů týkajících se činností těchto organizací v této době, ale nebyla v nich takřka zmínka o tělesné výchově a sportu.

Většinu z těchto zdrojů jsme již před návštěvou Moravské zemské knihovny cíleně vyhledávali na internetu. O tom, že existují, jsme se dozvěděli z knihy P. Ježka *Česká tělovýchovná a sportovní literatura 1918 - 1945*. Tuto třídílnou publikaci jsme si půjčili v Akademické knihovně Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Příchod YMCA k nám a její původní činnost, která byla určena pro Československou armádu, přehledně popsal ve svém článku P. Hlaváč. Jeho článek s názvem *YMCA v Československé armádě na začátku 20. stol.* vyšel ve sborníku *YMCA v proměnách času*.

Zanedbatelné nebyly ani informace získané z diplomových a bakalářských prací. Vesměs každá z těch, které jsme použili, začínala historickým popisem sportu, kterým se zabývala. Nejužitečnější pro zjišťování faktů byla diplomová práce H. Černé na téma *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951*, která kromě historických skutečností obsahovala kapitoly o tělovýchově a táboření v organizaci YMCA. Z hlediska důležitosti následovala diplomová práce Š. Votavy na téma *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. Stolní tenis byl v YMCA velice populární a v práci se tudíž vyskytovaly informace o jeho hráčích a zápasech.

Řadu informací o tělesné výchově a sportu jsme našli v habilitační práci J. Štumbauera. Práce na téma *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938* obsahuje zcela vyčerpávající přehled jednotlivých sportovních utkání a zápasů českobudějovických týmů. Práce je přehledně strukturována. Je v ní obsažena historie jednotlivých sportů v období první republiky se záznamy z jednotlivých utkání, které jsou seřazeny podle roku, ve kterém se odehrály.

Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu (1. díl) redigovaný E. Bosákem obsahoval nejen vývoj jednotlivých sportů nejen u nás, ale byl zde nastíněn i jejich vznik a vývoj v cizině. Kniha je přehledně strukturována a velmi rychle v ní lze najít potřebné informace.

Kniha P. Bureše a J. Plichty *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině* je rozsáhlá publikace obsahující obrovské množství informací, které jsou přehledně strukturovány. Obsahuje také kapitoly o organizacích YMCA a YWCA, ve kterých je popsán jejich příchod do Československa, jejich zdejší činnost a tělovýchovný program, ve kterém mj. autoři zachycují, které dny, kde a co tyto organizace hrály. Mnohdy uvádějí také počty členů, kteří se věnovali danému sportu.

V *Památníku československé tělesné výchovy a sportu* je popsána celá řada zajímavých událostí ze sportu do roku 1947. V památníku je zachycen nástin historie několika sportovních spolků. Dále jsou zde popsány činy několika významných osobností, které se zasloužily o rozvoj tělesné výchovy a sportu v Československu.

Zbytek památníku je rozdělen na jednotlivé druhy sportu, mezi kterými byl také basketbal, ve kterém jsme našli informace o organizaci YMCA.

Karel Procházka vydal v roce 1984 knihu *Olympijské hry*. V ní jsou zachyceny nejdůležitější události z Olympijských her v letech 1896 – 1980. V knize jsme našli informace o basketbalu na Olympijských hrách v Berlíně roku 1936. Součástí československého basketbalového týmu bylo několik hráčů z YMCA.

J. Perútka vydal v Bratislavě *Malou encyklopédii telesnej výchovy a športu*. V ní je popsán vznik, vývoj a šíření jednotlivých sportů. Ty jsou rozděleny do jednotlivých kapitol. V této encyklopedii lze též najít zmínky o organizacích YMCA a YWCA.

Východočeský sport sestavený V. Nezbedou obsahuje velké množství informací o jednotlivých klubech a sportech z oblasti východních Čech. V. Nezbeda zde dále popisuje vývoj jednotlivých sportů a úspěchy klubů v daném sportovním odvětví ve východních Čechách. Zde jsme však našli jedinou zmínku o těchto dvou organizacích, která se týkala stolního tenisu.

V současné době vydává česká YMCA časopis *Protein*. Také v tomto časopise lze někdy najít články týkající se historie tělesné výchovy a sportu v této organizaci. Většinou se ale týkají basketbalu nebo letních táborů, kde členové YMCA vzpomínají na dobu, kdy se aktivně účastnili letního tábora nebo byli členy týmu YMCA. Články v časopise *Protein* doplňuje řada obrázků.

Posledním důležitým zdrojem informací byl internet. Na něm lze nalézt o organizacích YMCA a YWCA poměrně hodně stránek. Většina českých webů však popisuje téměř totéž. Až na výjimky je na těchto stránkách zachycena historie YMCA a YWCA, jejich příchod do Československa, jejich práce pro armádu nebo jejich zaměření jiným, ale ne tělovýchovným směrem. O tělesné výchově a sportu v Československu v době první republiky jsme na internetu nenašli zhruba nic. Z historie tělesné výchovy a sportu v organizacích YMCA a YWCA je na internetu dobře popsán vznik „amerických sportů.“ Dále zde lze najít stručné informace o letních táborech. Tomu odpovídají i obrázky.

Cizí webové stránky se sice častěji týkají sportu v organizacích YMCA a YWCA, ale téměř vůbec Československa.

Rozsah zpracování jednotlivých sportů souvisí s množstvím informací dostupných v literatuře. Zatímco o letních táborech, basketbalu, lehké atletice nebo volejbalu jsme našli materiálů poměrně hodně, o plavání, stolním tenisu a těžké atletice už výrazně

méně, ale o baseballu, softballu nebo ledním hokeji již téměř nic. Obdobné to bylo i u řady dalších sportů.

Porovnáme-li novinové články, ročenky a zprávy týkající se organizací YMCA a YWCA, zjistíme, že informace o organizaci YWCA se zde příliš často nevyskytují. Z tohoto důvodu většinu práce tvoří tělesná výchova a sport v organizaci YMCA, která v době první republiky vydávala o sobě mnohem více zpráv.

3 Stručný nástin počátků organizací YMCA a YWCA

3.1 Stručný nástin počátků organizací YMCA a YWCA v Evropě

V šedesátých letech 18. století vypukla v Anglii průmyslová revoluce. Díky využívání strojů při práci na polích začala rapidně klesat poptávka po zaměstnání na venkově. V důsledku toho byli venkovští dělníci nuceni hledat práci v průmyslových městech. Ve 30. letech 19. století dosahuje tato revoluce svého vrcholu.³ Roku 1831 pracovalo v Anglii 980 000 lidí v zemědělství. O padesát let později jich však v zemědělství pracovalo o 110 000 méně, a to i přes markantní, téměř dvojnásobný, nárůst počtu obyvatel. Zřejmě nikde nevzrůstal počet obyvatel ve městech tak rychle jako v Anglii. Životy mladých studentů byly v této době plné nejen učení, nýbrž i těžké noční práce, špatného zacházení, nedostatku stravy a špíny v noclehárnách. A právě v této době se pokusil o povznesení anglické mládeže obchodní příručí George Williams (*viz příloha 1*), který po jedné z návštěv tzv. nedělní školy založil sdružení YMCA.⁴

YMCA byla založena v Anglii 6. června 1844. Sdružení mělo na počátku pouhých 12 členů a bylo založeno jako laická misijní společnost, laický apoštolát pro mládež. George Williams chtěl nabídnout mládeži možnost trávení volného času zaměřenou na křesťanských principech. Organizaci YMCA zpočátku tvořila pouze skupina nadšenců, velmi rychle se však začalo toto sdružení šířit po Londýně a později po celé Anglii. Úspěšnému šíření YMCA prospěla, hlavně z počátku, štedrá podpora jejího zakladatele, který se stal společníkem prosperující firmy. Zpočátku byly v YMCA jako hlavní činitele označeny: osobní styk, společné modlitby a čtení bible. Činnost sdružení však byla poměrně rychle rozšířena o pořádání večerních přednášek, zřizování čítáren, knihoven a místností pro vyučování. Velká londýnská výstava v roce 1851 přispěla rovněž k rozšíření organizace YMCA nejen doma, ale i v ostatních koloniích a především v Americe.⁵

V roce 1852 pobýval Williams kvůli obchodním záležitostem v Paříži. Zde sezval místní pastory, kteří díky jeho následné finanční pomoci založili YMCA v Paříži, odkud se dále šířila do Holandska a Německa. První generální konference se konala v roce

³ <http://www.dejepis.com/index.php?page=000&kap=016&pod=1>

⁴ Konečný, J. (1930). *YMCA její vznik, dějiny a význam*. Praha, s. 28-30.

⁵ Tamtéž, s. 30-32.

1855, kde byl dán základ světové organizace mládeže spojením organizací anglických, francouzských, německých a holandských. V roce 1905 zemřel zakladatel londýnské YMCA George Williams. V této době již YMCA působila ve 45 zemích světa, ve kterých bylo zřízeno 7676 organizací se 707 667 členy.⁶

V této době byla Anglie místo, ve kterém vládla patriarchální společnost. Ženy neměly volební práva a i vdané ženy byly omezovány právy majetkovými. Není divu, že přibližně v době konání první generální konference YMCA vzniklo v Londýně nové sdružení – YWCA, které svým nenásilným, ale přitom poměrně účinným bojem začalo bojovat za práva žen a prezentovat se revolučními názory.⁷ První sdružení založily roku 1855 sociální aktivistka Lady Mary Jane Kinnaird a zapřísáhlá křesťanka Emma Robarts, které se sešly dohromady 23 žen, se kterými založily první sdružení YWCA. Už před samotným založením se Lady Mary Jane Kinnaird snažila pomáhat mladým svobodným ženám žijícím v Londýně založením fondů, které jim mj. měly pomoci s vyřešením problému bydlení.⁸

Zájem o nově vznikající sdružení YWCA se záhy začalo objevovat nejen po celé Anglii, ale i v zahraničí. YWCA se tak postupně rozšířila do západní a severní Evropy a brzy také do Severní Ameriky. Za úspěchem tohoto hnutí stály především jím poskytované služby. YWCA začala poskytovat služby nejen v oblasti vzdělání, náboženství⁹ nebo ubytování pro mladé ženy, ale také v oblasti rekreace. V roce 1898 se tak v Londýně mohla konat první mezinárodní konference YWCA za účasti 326 účastnic ze sedmnácti zemí světa. Na této konferenci se YWCA stala mezinárodní organizací.¹⁰ V současné době spojuje YWCA více jak 25 milionů žen a dívek z více jak 120 zemí světa.¹¹

3.2 Stručný nástin počátků organizací YMCA a YWCA v Americe

Americká YMCA předčila, a to hlavně v organizaci, svůj vzor. První organizace v Americe byly založeny téměř současně v Bostonu a Montrealu roku 1851. Odtud se následně začalo toto hnutí šířit po celé Americe. Podnět k založení YMCA v Bostonu

⁶ Tamtéž, s. 32-34.

⁷ <http://cs.wikipedia.org/wiki/YWCA>

⁸ <http://www.worldywca.org/About-us/Our-History>

⁹ Služby v oblasti náboženství poskytovala YWCA různým vrstvám obyvatel.

¹⁰ <http://www.worldywca.org/About-us/Our-History>

¹¹ <http://www.ywca.org/site/c.cuIRJ7NTKrLaG/b.7515891/k.C524/History.htm>

dal americký student Van Derlip. Van Derlip studoval ve skotském Edinburghu, kde se setkal s londýnským sdružením YMCA. Podle vzoru Bostonu byla brzy založena YMCA v New Yorku a později i v dalších městech. Kromě činnosti spojené s náboženstvím se začala YMCA věnovat cizincům, pro které hledala byty, zaměstnání a nabízela jim ve svém domě oddech a osvěžení. Centrální budova v New Yorku, vystavená roku 1869, se stala vzorem pro všechny spolkové místnosti v Americe, ale i jinde. Zde se začali sdružovat lidé různých profesí. Pozornosti místního sdružení neunikli ani studenti, pro které zde byl sdružením YMCA zřízen studentský klub. Pro tento klub začaly být kupovány pozemky pro atletiku, tělocvik, koupání a zřizovány úschovny kol. Velkou péčí zde věnovala YMCA svým sekretářům, kteří se stali propagátory tohoto sdružení všude po světě.¹²

Organizace YMCA začala poměrně rychle rozšiřovat svoji činnost. Zpočátku se její činnost týkala většinou pouze studia Bible. Velmi brzy však začala nabízet mládeži i další alternativy trávení volného času. Na mezinárodní konferenci bylo rozhodnuto,¹³ že hlavními aktivitami organizace by se mělo stát „křesťanské učednictví, rozvíjené prostřednictvím programu náboženské, vzdělávací, sociální a fyzické aktivity.“¹⁴ Činnost YMCA je spjata s mnoha vysokými školami a univerzitami založenými převážně ve Spojených Státech Amerických. Mezi nejznámější patří Springfield College, Northeastern University, San Francisco's Golden Gate University nebo Michigan's State University. Ani sportovní činnost sdružení YMCA nebyla zanedbatelná. Tělesná výchova a sport, který v organizaci dominoval, byly v YMCA zavedeny v letech 1880 – 1885, kdy byla současně s nimi založena první „YMCA training school.“ Nedlouho nato došlo k založení nynější mezinárodní tělovýchovné koleje ve Springfieldu ve státě Massachusetts a brzy poté i v Chicagu.¹⁵

V roce 1891 vymyslel James Naismith (*viz příloha 2*) během školení YMCA na dnešní Springfield College hru basketbal. O čtyři roky později zavedl William G. Morgan z YMCA v Holyoke ve státě Massachusetts hru volejbal. A v roce 1930 představil poprvé Juan Carlos Ceriani z YMCA v uruguayském Montevideu sport futsal.¹⁶

¹² Konečný, J. (1930). *YMCA její vznik, dějiny a význam*. Praha, s. 39-41.

¹³ Konference se konala asi šest let od založení organizace YMCA.

¹⁴ <http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=YMCA&oldid=460684104>

¹⁵ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 4 (1926), č. 1, s. 7.

¹⁶ <http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=YMCA&oldid=460684104>

YMCA se neustále šíří po světě. V současné době má tato celosvětová organizace více než 45 milionů členů patřících do 125 národních federací se sídlem ve švýcarské Ženevě.¹⁷

¹⁷ Tamtéž.

4 Příklad organizací YMCA a YWCA do Československa

Necelých 30 let od založení první YMCA v Londýně si tato organizace našla cestu i na naši půdu. V roce 1873 vznikla první rakousko – uherská YMCA ve Vídni, do které bylo mj. zapojeno mnoho Čechů. Přímou do Čech se ale dostala až o 13 let později, kdy byla založena první skupina v Praze. V roce 1884 totiž Prahu, po konferenci v Berlíně, navštívil G. Williams, který se zde obrátil s myšlenkou založení první YMCA na A. W. Clarka.¹⁸ Myšlenka zprvu narazila na nepochopení, avšak v roce 1886 se podařilo ustanovit první spolek pod názvem „Křesťanský spolek mladíků.“¹⁹ Po jeho vzoru začaly brzy vznikat další spolky. O devět let později se mluvilo již o 11 spolcích. Jejich činnost však výrazně ochromila 1. světová válka.²⁰

4.1 Organizace YMCA a YWCA v Československé armádě

Během 1. světové války působilo na bojištích a v zajateckých táborech spojeneckých armád poměrně mnoho zahraničních pracovníků YMCA, kteří pro vojáky zřizovali nejen čítárny, čajovny a vývařovny,²¹ ale nabízeli jim i aktivity pro využití volného času, které vojáci s nadšením přijímali.²²

Touto cestou toto sdružení poznalo československé legionáře,²³ se kterými na základě smlouvy s Ministerstvem obrany USA a ČSR přišlo po válce do Československa. První členové organizace dorazili již v podstatě s prvními transporty legionářů.²⁴ Velkou zásluhu na tom měl 1. prezident Československé republiky T. G. Masaryk. Masaryk, který se setkal s organizací YMCA v československých legiích v západní Evropě a USA, si velmi vážil její práce s mládeží, jejich ideálů, způsobu práce i křesťanského programu. Z Masarykovy iniciativy k nám v roce 1920 světová aliance YMCA vyslala 62 sekretářů, kteří zde začali nejen zakládat místní sdružení, ale i školit dobrovolníky, z nichž ty nejschopnější vyslali do speciálních

¹⁸ A. W. Clark byl americký farář a průkopník Svobodné reformované církve žijící zde, který již několik let působil v Praze mezi mladými muži.

¹⁹ Někdy též možno najít jako „Křesťanské sdružení mládeže.“

²⁰ <http://tensingnachod.wz.cz/ymca.htm.html>

²¹ http://www.valka.cz/clanek_575.html

²² Hlaváč, P. (2010). *YMCA v Československé armádě na začátku 20. stol.* In: YMCA v proměnách času. Praha, s. 6.

²³ Poznali se převážně s našimi legionáři působícími v Rusku.

²⁴ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině.* Praha: Almanach sportu, s. 383.

kurzů²⁵ pořádaných organizací YMCA v USA. YMCA zde však zpočátku začala zakládat hlavně vojenské domovy.²⁶

Rovněž YWCA nezůstala během 1. světové války stát stranou. Připojila se k ostatním dívčím vzdělávacím organizacím a armádě, aby se pokusila lobovat za sbor žen v armádě.²⁷

Do naší vlasti přivezla myšlenky organizace YWCA v roce 1919 PhDr. Alice Masaryková,²⁸ která se s tímto hnutím seznámila během svého pobytu v USA. O rok později zde již YWCA volila první předsedkyni, kterou se stala vnučka spisovatelky Boženy Němcové Marie Záhořová.²⁹ Od počátku existence tohoto hnutí v Československu byly členkami výboru poměrně významné ženy naší historie jako např. Hana Benešová³⁰ nebo dr. Milada Horáková.³¹ Čestnou předsedkyní byla i Olga Havlová.³² Svě první a poslední vlastní sídlo, které však bylo otevřeno až v roce 1929, měla YWCA v Žitné ulici na Praze 2.³³

Během svého prvního roku v Československu založila YMCA 33 vojenských domovů,³⁴ které vznikaly zprvu při velkých posádkách a tehdejší ministr národní obrany

²⁵ Tyto kurzy trvaly rok a některé i déle.

²⁶ <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>

²⁷ http://www.ywca.org/site/c.cuIRJ7NTKrLaG/b.7634921/k.6F43/Supporting_Military_Women.htm

²⁸ Alice Masaryková byla veřejná činitelka, zakladatelka a první předsedkyně Československého červeného kříže. Bojovala za zlepšení sociální situace a vzdělávání žen. Jednalo se o dceru Charlotty Garrigue a Tomáše Garrigue Masaryka.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Alice_Masarykov%C3%A1

²⁹ Po roce 1918 působila jako instruktorka sociální péče o děti, matky a opuštěné ženy při Ministerstvu sociální péče. V roce 1921 na popud Alice Masarykové založila českou pobočku YWCA a stala se její předsedkyní. Marie Záhořová se v organizaci YWCA, jejíž posláním bylo a je rozvíjet osobnost dítěte, mládeže i dospělých, opět plně soustředila na další velký projekt. Třetího února 1929 byl slavnostně otevřen Dívčí domov YWCA v Praze v Žitné ulici.

³⁰ Hana Benešová byla manželka druhého československého prezidenta Edvarda Beneše. Stala se místopředsedkyní YWCA. Byla to spolužačka Marie Záhořové z obecné školy v Táboře.

<http://www.rovnosance.cz/rovnosance/projekt-rovnost-sanci-a-media/uverejnene-clanky/item-281-krasna-pani-c-07-2006-vnucka-velke-spisovatelky-marie-zahorova-nemcova>

³¹ Byla významnou českou feministkou. Od roku 1929 byla členkou České strany národně sociální (ČSNS), ačkoliv těžiště její činnosti byla nestrannická Ženská národní rada (ŽNR): Angažovala se ve prospěch zrovnoprávnění žen v legislativě. Podílela se na tvorbě nového občanského zákoníku na jeho částech o rodině a ženské rovnoprávnosti, který však jako celek nebyl schválen. Jako socialistka byla aktivní v otázkách solidarity, a to především na poli sociální spravedlnosti, sociální péče a zabezpečení. Byla členkou Československého červeného kříže a řady dalších sociálních spolků. Této činnosti se také věnovala profesionálně. Nastoupila na Ústřední sociální úřad pražského magistrátu pod někdejšího vedoucího Petra Zenkla, později byla nejmladší vedoucí odboru pro mládež.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Milada_Hor%C3%A1kov%C3%A1

³² Olga Havlová, rozená Šplíchalová, byla první manželka českého prezidenta Václava Havla.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Olga_Havlov%C3%A1

³³ <http://ywca.cz/o-nas/>

³⁴ Českoslovenští legionáři zastávali po 1. světové válce důležité posty v Československé armádě. Vzhledem k tomu, že se s nimi organizace YMCA znala z legií a přišla společně s nimi do Československa, mohla zde v klidu začít svoji práci pro armádu.

V. J. Klofáč tuto akci od počátku velmi nadšeně podporoval.³⁵ V těchto domovech se YMCA starala nejen o duchovní povznesení, ale i o rozptýlení a zábavu pro příslušníky armády. Nedostatkem však bylo, že tyto domovy byly zřizovány pouze při velkých posádkách a mimo kasárna, což způsobovalo, že naprostá většina vojáků trávila čas raději mimo kasárna. To se samozřejmě vojenskému velitelství nelíbilo. Počátkem roku 1921 již YMCA spravovala čtyřiapadesát velkých domovů a pětadvacet menších zátiší.³⁶

Dne 21. dubna 1921 došlo k ustanovení československé YMCA. Delegáty místních sdružení byl zvolen ústřední výbor,³⁷ jehož prvním předsedou se stal dr. František Drtina.³⁸ Ve dnech 1. – 3. července se tak v Praze mohl konat 1. sjezd československé YMCA. Za přítomnosti předsedy ústředního výboru předsedal tomuto sjezdu prof. Emanuel Rádl.³⁹ Tohoto sjezdu se účastnila řada významných osobností, mj. i dr. Jar. Kose a prof. J. A. Pipal,⁴⁰ kteří zde hovořili o tělovýchovném programu v YMCA. O rok později byla československá YMCA na sjezdu v Kodani přijata za členu Světové aliance YMCA.⁴¹

Po dvou letech práce YMCA v Československu bylo založeno více jak 70 vojenských domovů, pořízeny 3 domy⁴² a dalších 6 domů bylo rozestavěno.⁴³ Za takto rychlý rozvoj vděčila místní YMCA mimo své vlastní práce také štědré podpoře od svých kolegů z USA a Kanady.⁴⁴ V roce 1921 dostala od svých amerických kolegů 1 794 600 dolarů, což bylo v přepočtu z roku 1946 53 888 002 Kčs. Není divu, že YMCA se vyvíjela mezi válkami velmi rychle. Oproti jiným organizacím jí totiž

³⁵ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 383.

³⁶ Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 35.

³⁷ Zajímavostí je, že československá YMCA byla snad jako jediná na světě ustanovena „shora.“ Nejprve byl totiž zaveden ústřední výbor a pak teprve došlo k jeho volbě členstvem.

³⁸ František Drtina byl filozof, univerzitní profesor, politik a jeden ze zakladatelů skautingu v českých zemích.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Franti%C5%A1ek_Drtina

³⁹ Emanuel Rádl byl významný český biolog a polemicky originální vitalistický filosof, angažovaný zastánce Masarykova kritického realismu a odpůrce pozitivismu.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Emanuel_R%C3%A1dl

⁴⁰ Čechoameričan Jan Ámos Pipal byl tělovýchovný instruktor mezinárodní organizace YMCA a v této době asistent ústředního trenéra atletů USA.

<http://historie.volejbal-metodika.cz/historie-clanky/detail/197/>

⁴¹ <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>

⁴² V Praze, Olomouci a Bratislavě.

⁴³ Tyto rozestavěné domy se nacházely v následujících městech: Banská Bystrica, Hradec Králové, Znojmo, Kladno, Liberec a Lučenec.

⁴⁴ <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>

nechyběly peníze, což se promítlo do výstavby kvalitních kluboven, dětských a sportovních hřišť, tělocvičen, bazénů a studentských domovů.⁴⁵

Vzhledem k velikosti organizace YMCA a rozsahu sportu v ní však bylo brzy potřeba získat další peníze. Proto YMCA, hlavně ve druhé polovině dvacátých let, opakovaně žádala stát o udělení subvence na tělesnou výchovu.⁴⁶ YMCA totiž měla také veliký počet zájemců, kteří nebyli členy a pro které pořádala různé kurzy, za něž nepožadovala žádný poplatek.⁴⁷ Snažila se též o vzdělání širší veřejnosti v oblasti sportu. K tomu se jí podařilo zajistit také zahraniční přednášející.⁴⁸

Je zásluhou YMCA, že ze subvencí, které jí byly dány rozsáhlými stavebními garancemi Československé republiky, proinvestovala značnou sumu ve stavbách, které byly určeny pro tělesnou výchovu a sport. Obyvatelé Prahy se tak mohli poprvé setkat s krytým bazénem v paláci YMCA, či s první běžeckou klopenou dráhou a gymnastickou halou. To vše bylo v jednom komplexu, ve kterém byly také sauny a lázně. Něco takového nemohlo v této době nabídnout žádné centrum, ani hotel v Československu. Ze subvencí, na kterých se solidárně podílely jednotlivé organizace YMCA v USA, se po celé naší zemi postavily desítky hřišť a sportovišť. Dále několik kulturních domů pro výchovné účely, bazény, studentské restaurace a ubytovny. Hlavně k nám ale přišla celá řada nových sportovních her z USA, které u nás postupem času zdomácněly.⁴⁹

4.2 Ukončení spolupráce organizace YMCA s Československou armádou

Ustanovení samostatné československé YMCA však výrazně ovlivnilo práci ve vojenských domovech. Byl vytvořen předpis, který stanovoval, že práce ve vojenských domovech je služební povahy a musí se řídit příslušnými směrnicemi. Dále stanovoval, že YMCA bude spravovat všechny vojenské prostory pouze do 31. prosince 1921, kdy začnou postupně přecházet do rukou Československé armády. Převod prostorů do rukou armády trval až do roku 1924, neboť bylo nutné nahradit všechen dosavadní personál personálem novým z řad armády, což nebylo úplně jednoduché. Některá zařízení totiž

⁴⁵ http://www.eamos.cz/amos/kat_tv/modules/low/kurz_text.php?id_kap=20&kod_kurzu=kat_tv_9025

⁴⁶ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 12, Žádost o udělení subvence na tělesnou výchovu.

⁴⁷ STAR, roč. 1931, č. 10.

⁴⁸ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 12, Y. M. C. A. – subvence pro rok 1927.

⁴⁹ Protein, roč. 8 (leden 2006), s. 6.

potřebovala odbornou obsluhu. V březnu roku 1924 YMCA definitivně ukončila své služby pro armádu.⁵⁰

YMCA se však velmi rychle začala orientovat na práci civilní. Tato práce spočívala v budování středisek různého zaměření v různých místech republiky. V těchto nově vznikajících střediscích začala YMCA organizovat mládež i dospělé za účelem výchovy tělesné, mravní, společenské, duchovní a rozumové. Podkladem výchovy bylo zprvu křesťanství, avšak YMCA začala brzy sdružovat členy všech možných náboženství, i bez vyznání.⁵¹

⁵⁰ Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 36.

⁵¹ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 383.

5 Činnost organizací YMCA a YWCA v oblasti tělesné výchovy a sportu

YMCA se snažila vést své členy k všestrannému rozvoji. Základem tohoto rozvoje byl tzv. „Čtyřstranný program,“ (viz příloha 3) do kterého patřila činnost náboženská (duchovní), vzdělávací, společenská a tělovýchovná. Je však třeba zdůraznit, že tyto části programu nebyly vzájemně uzavřené, ale ovlivňovaly jedna druhou. Pokud tedy budeme chtít ustanovit místo, které zaujímala tělesná výchova a sport v organizaci YMCA, musíme vždy zvažovat vztahy mezi jednotlivými částmi celého programu.⁵²

Pozice sportu v organizaci YMCA je napříč zeměmi vskutku různorodá. V USA je pro běžnou populaci YMCA synonymem sportovního centra (bazén, posilovna, sportovní kroužky pro děti i dospělé). Když někdo řekne: „Jdu do Ymky,“ tak to znamená, že si jde zasportovat.⁵³

5.1 Orientace organizace YMCA na tělesnou výchovu a sport

Tělovýchovný a sportovní odbor YMCA byl velmi důležitý, neboť podle YMCA měl rozvoj těla velký vliv na mravní život jednotlivců. To byl také jeden z hlavních důvodů, proč byl tento odbor vložen do programu činnosti celého sdružení. Cílem bylo vychovat „křesťanský charakter“ hochů a mužů.⁵⁴

YMCA si tak vytyčila dva zásadní tělovýchovné úkoly.⁵⁵ První z nich byla péče o zdraví. Zdraví bylo podle ní nesmírně důležité k úplnému lidskému rozvoji. Člověk, který nepracuje dokonale, nemůže podat maximální výkon. Nesmírně důležitá byla i funkce a stav vnitřních orgánů.⁵⁶ Možná, že právě tyto názory vedly organizaci k radikálnímu odmítání alkoholu a kouření. J. A. Pipal ve svých publikacích často zdůrazňoval, že provozovat závodní sport lze pouze s dodržением přísné životosprávy. „*Kouření pití a nepravidelnost spánku jsou hlavními články tohoto protizdravotního šílenství.*“⁵⁷ „*Kdo kouří, neb pije, jest sportovně mrtev, ač to sám neví, necítí.*“⁵⁸

⁵² YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 3, s. 65.

⁵³ Protein, roč. 8 (leden 2006), s. 16.

⁵⁴ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 3, s. 65.

⁵⁵ Tělovýchovný úkol byl oficiální název používaný v organizaci YMCA.

⁵⁶ Tamtéž, s. 66.

⁵⁷ Pipal, J. A. (1920). *Co je to tělesná výchova?*. Brno: Y.M.C.A., s. 14.

⁵⁸ Tamtéž, s. 15.

Druhým tělovýchovným úkolem ve sdružení YMCA je vývoj „křesťanského charakteru.“ Ten samozřejmě hodně závisel na ochotě jednotlivých členů. Otázkou však bylo, jak tento cíl plnit. Řada hlavních představitelů organizace se nakonec shodla na tom, že nejúčinnějším způsobem je nechat členy zapojit se do her. Pravidla závodění a soudržnost týmů mnohdy zapůsobily více v procesu tvorby čestného člověka, než všechny příkazy učitelů a celá disciplína rodičů. Čestnost byla podle YMCA jedna z prvních zásad, které by se měli její členové při hraní her učit.⁵⁹

Kromě těchto hlavních tělovýchovných úkolů měla YMCA ještě několik zásad,⁶⁰ podle kterých se tělesná výchova a sport v této organizaci řídily. První zásada říkala, že zdraví je základem dokonalého vývoje. V průběhu celého života záleží zdraví na řádné funkci motorického aparátu, přičemž se jeho práce mění podle věku a tělesného stavu. Podle druhé zásady byl dokonalý vývoj křesťanského charakteru a statné mužnosti závislý na množství a přiměřené intenzitě tělesného cvičení. Třetí zásada upozorňovala na to, že byly zjištěny základní tělesné a rozumové odlišnosti v různých obdobích tělesného vývoje, které představovaly jednotlivé důležité fáze vývoje člověka. V těchto fázích je člověk ovlivněn různými vlivy, které dotvářejí jeho charakter. A právě tělesné cvičení nám, podle organizace YMCA, může pomoci při kontrole charakteru. Čtvrtá zásada říkala, že tělesná výchova zabraňuje rozvoji škodlivých tendencí moderního života, které jsou způsobeny lenivostí a nečinností. Tělesná výchova proti nim bojuje tím, že poskytuje „zdravou“ zábavu a osvěžení. Podle páté zásady byl tělesný cvik mocným činitelem při udržení mravních a náboženských ideálů, které ničila snížená výkonnost způsobená únavou a nemocí. A konečně poslední šestá zásada zdůrazňovala, že získávání mužů pro dobrovolnou službu je zásadou organizace YMCA.⁶¹

V organizaci YMCA tedy věřili, že tělovýchovný program organizace pomáhá k vývoji charakteru. Různé rekreační „atletické hry“ daly členům organizace příležitost k dosažení výsledku, po kterém toužili. Byli si však vědomi toho, že hry vyvíjejí pouze určité charakteristické stránky, které se vztahovaly k určitému sportu. Z tohoto důvodu se zde nepěstovalo pouze několik málo her, ale jejich počet rychle rostl.⁶² Tyto hry, z nichž řada vznikla v Americe, YMCA popsala v řadě publikací.⁶³ Mládež, která byla

⁵⁹ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 3, s. 65.

⁶⁰ Tělovýchovná zásada byl oficiální název používaný v organizaci YMCA.

⁶¹ Tamtéž, s. 69.

⁶² Tamtéž, s. 65.

⁶³ V roce 1920 byla např. v Praze vydána publikace *Americké hry*, ve které je popsáno více jak 60 drobných her. Publikace rovněž popisuje hry, které se již staly známými sportovními hrami, hranými po celém světě (košíkové, odbíjená, kopaná, baseball atd.).

plná energie a života, potřebovala svou energii někde vydat. Pokud ovšem neznala dostatek her, neměla ani příležitost potkat během sportovního zápolení stejně staré lidi a většinou svou energii využila jinde, a to způsobem, který nebyl příliš zdravý nebo příliš prospěšný. To bylo samozřejmě pro organizaci YMCA nepřijatelné.⁶⁴

5.2 Počátek tělesné výchovy a sportu v organizacích YMCA a YWCA v Československu

V Evropě naplňoval potřebu cvičení, pobytu v přírodě a kamarádství do jisté míry vojenský výcvik, který však nemohl poskytnout vše, co poskytuje provozování her a volného sportu. Po skončení vojenského výcviku se tak většina mladíků, kteří postrádali kamarády ze svého vojenského života, rozhodla k vyhledávání kamarádů na jiných místech. Tato místa bývaly často pivní sklepy a vinárny. Většině z mladíků totiž nebyla dána možnost k provozování sportu a her. Kdo z nich se přeci jen sportu věnoval, většinou se specializoval na jedno konkrétní sportovní odvětví.⁶⁵

YMCA se stala organizací, která se snažila nabídnout mladým chlapcům a mužům, včetně navrátilců z armády, možnost sportovního vyžití. Na počátku své existence v Československu se sice orientovala na práci pro armádu, ale tu brzy opustila. V této době zde již úspěšně fungovaly tělovýchovné organizace, z nichž mezi nejvýznamnější patřily Sokol, DTJ a Orel. YMCA se však nesnažila stát se jejich konkurentem, ale usilovala o využití sportu jako prostředku pro plnění svých cílů.⁶⁶

Tělesná výchova a sport v organizaci YMCA se stala jednou z hlavních částí programu tohoto hnutí, které se snažilo o všestranný rozvoj svých členů, a to jak po stránce vzdělávací, duchovní, tělesné a společenské. YMCA se však nesnažila pouze o přípravu jedinců ke sportovním výkonům ani neměla na zřeteli brannost nebo jen tělesnou zdatnost na úkor ostatních vlastností, ale snažila se o to, aby poskytla svým členům takové prostředí, ve kterém by se mohli zdokonalit jak tělesně, tak mravně. YMCA chtěla svým členům poskytnout především takový druh cvičení, který by mohli

⁶⁴ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 3, s. 65.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 60-61.

provozovat i po skončení závodění.⁶⁷ YMCA rovněž zdůrazňovala, že je velmi důležité pečovat o tělesnou kulturu také z hlediska hygieny, čistoty a životosprávy.⁶⁸

Tělesným cvičení přisuzuje YMCA velkou váhu. Pro jejich vedení zde měla vyškolenou řadu odborníků, kteří připravovali cvičení tak, aby odpovídalo stáří, povaze a schopnostem cvičenců.⁶⁹ O jejich vysoké úrovni vypovídá i fakt, že tělovýchovný sekretář organizace YMCA byl pověřen přípravou našeho atletického družstva nejdříve pro Olympijské hry v Antverpách⁷⁰ a poté i pro Olympijské hry v Amsterdamu.⁷¹

K tomu, aby práce československé YMCA, zaměřující se jak na celkový rozvoj, tak hlavně na rozvoj tělovýchovný a sportovní, mohla získávat cenné zkušenosti z poznatků celého světa, vysílala YMCA řadu svých pracovníků do mezinárodních učilišť (viz příloha 4). Nejvíce pracovníků vysílala československá YMCA do USA, konkrétně do měst Chicago a Springfield.⁷² Řada z nich se po svém návratu do vlasti stala horlivými propagátory sportů, se kterými se v zahraničí seznámila. Nešlo však pouze o přivezení myšlenky založit zde nové sportovní odvětví, nýbrž také o přinesení nových tréninkových metod a vůbec modernizaci tělesné výchovy a sportu v Republice Československé.

Hlavní náplní tělesné výchovy a sportu v organizaci YMCA byly vždy hry, které někteří členové provozovali závodně, jiní pouze rekreačně. Hry totiž plnily a plní potřeby nejen pohybové, ale především také společenské.⁷³

YMCA si byla vědoma důležitosti svého tělovýchovného a sportovního programu. Proto začala zavádět nové hry, které rovněž popisuje ve svých sportovních a rekreačních příručkách, které pro tyto potřeby začala brzy vydávat. Zde rozhodně nelze zanedbat časté příspěvky navrátilců z ciziny, kteří se během svého studijního pobytu setkali s mnoha hrami, u nás dosud neznámými. Tímto způsobem se k nám začaly dostávat „americké hry“ basketbal (viz příloha 5),⁷⁴ volejbal⁷⁵ dále také softball, pro

⁶⁷ Možnost rozvíjet své tělo i ducha se organizace YMCA snažila poskytnout všem svým členům, kteří o to stáli. Zdůrazňovala však, že cvičit by měli především jedinci pohybově a tělesně slabší.

⁶⁸ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 384.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Bosák, E. a kol. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu. Díl 1*. Praha: Olympia, s. 168.

⁷¹ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 1, YMCA v prvním desetiletí 1921-1931.

⁷² NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 8.

⁷³ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 384.

⁷⁴ Basketbal je dnes český oficiální název této hry (Česká basketbalová federace). Slovo bylo přejato z amerického slova basketball. V této době se též často využívalo slovo. Basket – ball. Později se používal i název košíková.

který se v této době používal název playground⁷⁶ (viz příloha 6) a házení kroužků na cíl, kterým byla do země zabitá tyč. V době první republiky se pro tento sport používal název quoits.⁷⁷

Pro rozvoj sportu bylo rovněž důležité vlastnit kvalitní zázemí. Z tohoto důvodu začala organizace s výstavbou hřišť a tělocvičen (viz příloha 7). První dvě moderní hřiště byla zřízena již roku 1921, a to v Praze a Bratislavě.⁷⁸ Tato dvě hřiště však nebyla zdaleka pro potřeby organizace YMCA kapacitně dostačující, a proto YMCA brzy začala s výstavbou hřišť i v jiných městech republiky.⁷⁹ Při zakládání hřišť a atletických drah pro mládež i dospělé pomáhal po celé republice svými radami i materiálem prof. Pipal. Stopy jeho práce bylo u nás možno spatřit ještě po 30 letech.⁸⁰ Kromě hřišť bylo nesmírně důležité vlastnit také dostatek tělocvičen. Krátce nato tak začala další výstavba v Praze, Bratislavě, Liberci a na Kladně. Neméně důležité bylo i zřizování různých sportovních a turistických odborů, které měly organizaci YMCA pomoci s rozšířením této části jejich programu mezi členstvo a veřejnost. Brzy tedy vznikly odbory kanoistické, tenisové, lyžařské, tábornické, turistické, plavecké, atletické aj. V řadě těchto sportovních odvětví začala YMCA pořádat i kurzy a přednášky, kterých se mohla zúčastnit i veřejnost.⁸¹

Tělovýchovný a sportovní program v organizaci YWCA byl na rozdíl od programu v YMCA založen převážně na rekreaci členek.⁸² YWCA pořádala pro své členky zájezdy na různá místa nejen v Československu, ale i po celé Evropě (viz příloha 8).⁸³ Na těchto zájezdech YWCA pěstovala především hry, rytmiku, prostná cvičení, korektivní tělocvik, tance, letní a zimní sporty.⁸⁴

Není však pravda, že by se v YWCA sportovalo pouze na rekreacích. Již v červnu roku 1920 propůjčila pražská městská rada organizaci YWCA místo na Štvanici. Na

⁷⁵ Volejbal je dnes český oficiální název této hry (Český volejbalový svaz). Slovo bylo přejato z amerického slova volleyball. V této době se poměrně často používaly pro tuto hru názvy volley – ball, podbíjená a odbíjená.

⁷⁶ Někdy se též vyskytoval název playgroundball nebo playground - ball.

⁷⁷ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 384.

⁷⁸ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 1, YMCA v prvním desetiletí 1921-1931.

⁷⁹ Rozestavěna byla hřiště v městech Liberec, Znojmo, Hradec Králové, Rakovník, Bánská Bystrica a Lučenec.

⁸⁰ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 8.

⁸¹ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 384.

⁸² Tamtéž, s. 385.

⁸³ Nová žena (Orgán Odborného hnutí mladých žen v čsl. YWCA), roč. 2 (1927), č. 9.

⁸⁴ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 385.

tomto místě bylo zřízeno hřiště pro hry jako basketbal, volejbal aj. Rovněž zde byly postaveny dva stany. První sloužil členkám organizace jako místo pro odpočinek a druhý jako místo, kde si mohly koupit jednoduchou teplou stravu za přiměřenou cenu. Hřiště bylo otevřeno již v srpnu roku 1920 a mnohým dívkám se stalo místem pro rekreaci na čerstvém vzduchu. Užívání hřiště a všeho, co k němu náleželo, však nebylo omezeno pouze na členky YWCA, ale mohly jej užívat i dívky, které členkami dosud nebyly.⁸⁵

Za deset let však musela YWCA toto hřiště vyklidit. Najala si však hřiště nové, a to za Stromovkou u Císařského mlýna, kde již v té době byl provozován tenis. Problémem tohoto hřiště však byl fakt, že bylo příliš vzdáleno a dostat se na něj byl pro dívky úkol mnohem náročnější, než v případě hřiště na Štvanici. Z toho důvodu poklesla i návštěvnost hřiště YWCA. Za hezkého počasí zde pobývalo pouze 10 – 15 dívek. Celková návštěva tedy klesla v roce 1928 z původních 6 000 na 720. Toto hřiště bylo otevřeno od 15. května do konce září.⁸⁶

Ve chvíli, se kdy YMCA v Československu přestávala orientovat na služby pro armádu, začala zde nová etapa tohoto hnutí. Lze říci, že již první počátky práce mezi civilním obyvatelstvem byly vesměs tělovýchovného a sportovního směru. Přední pracovníci této organizace prof. J. A. Pipal (*viz příloha 9*), dr. J. Machotka,⁸⁷ L. W. Riess⁸⁸ a F. M. Marek (*viz příloha 10*) začali v nesčetných kurzech vyučovat naše sportovní kluby novým směrům v lehké atletice a především ve sportovních hrách.⁸⁹

Po celém Československu se začaly zakládat místní sdružení YMCA, ve kterých se mimo jiné rozvíjel ve velkém právě sport. Tyto dvě organizace začaly se stavbou vlastních budov a s budováním hřišť potřebných pro provozování sportů.

⁸⁵ Zpráva Y.W.C.A. o práci vykonané v ukázkovém roce 1920. (1921). Praha: YWCA, s. 13.

⁸⁶ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 386.

⁸⁷ Dr. J. Machotka položil společně s Josefem (Joe) Firstem ve dnech 1. až 30. května 1919 základ československému softballu. Stalo se tak v Plzni, kde byl odehrán první zápas u nás. Dr. Machotka byl Čech z Omahy, který byl vedoucím kurzu volejbalu, basketbalu, lukostřelby a playgroundu, pořádaného pro účely vojenské YMCA.

<http://www.baseball-ptaotci.cz/softball/>

⁸⁸ Lewis William „Lew“ Riess byl hlavním koučem univerzitního týmu amerického fotbalu na Virginia Tech college pro sezónu 1911. Znal tudíž velmi dobře „americké sporty“ a přišel do styku i s tréninkovými metodami, které byly u nás neznámé.

⁸⁹ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 8.

6 Vývoj jednotlivých sportů v organizacích YMCA a YWCA

YMCA si v této době nepřála být organizována se svými sportovními kluby v jiných sportovních svazech (s výjimkou volejbalového). Důvodem nebyla neochota podílet se na jednotné výchově spolu s jinými organizacemi, ale prostý fakt, že YMCA byla organizací, která nebyla pouze sportovní, ani pouze duchovní, natož pouze intelektuálně směřovaná. Její činnost jako taková nezapadala dost dobře do žádného z těchto svazů.⁹⁰

6.1 Basketbal

Moderní basketbal vznikl ve městě Springfield státě Massachusetts v USA v roce 1891. Profesor J. Naismith nařídil hráčům svého ragbyového družstva, aby při zimním tréninku házeli míče do košů postavených na bednách od pomerančů. Původně však zamýšlel připevnit čtvercové skříňky jako terče umístěné na protějších stěnách učebny, ale protože skříňky nebyly včas připraveny, použil dřevěné košíky na broskve, které také daly tomuto sportu jméno.⁹¹

V roce 1892 byl původní dřevěný koš na broskve nahrazen těžkým z drátu upleteným košem a v následujícím roce firma Narragansett Machinery Co. vyrobila pro trh železnou obroučku s pletenou sítkou ve tvaru koše. Původně však bylo k vyjmutí míče po každém úspěšném hodu používáno žebříku a o něco později byla k tomuto účelu používána tyč. Poté bylo oficiálně zavedeno používání šňůry, která tvořila uzávěr dna koše. Až do roku 1895 se házel míč na koše bez desek.⁹²

Po celém severovýchodě USA začala proti sobě nastupovat místní sdružení YMCA v jednotlivých utkáních. Začínalo soutěžit více a více amatérských týmů a ostatní sporty a aktivity ustupovaly do pozadí. Stížnosti ze strany dlouhodobých členů donutily oficiální představitele YMCA k omezení hrací doby.⁹³

Poměrně brzy po svém vzniku překračuje basketbal hranice USA a dostává se do Kanady a také Francie (1893). Misionáři předvedli tuto hru v Brazílii v roce 1896. Následně se dostala do Austrálie, Číny, Indie, Japonska (1900) a do Íránu (1901).⁹⁴

⁹⁰ Protein, roč. 8 (leden 2006), s. 6.

⁹¹ Novotný, T. (2006). *Historie basketbalu v Brně*. (Bakalářská práce). Brno: Masarykova univerzita, s. 7.

⁹² Tamtéž.

⁹³ Tamtéž, s. 8.

⁹⁴ Tamtéž.

6.1.1 Basketbal v Československu

Do českých zemí pronikl basketbal poměrně brzy. Již roku 1897 se na Reálném gymnáziu ve Vysokém Mýtě odehrálo první utkání. Bylo to zásluhou učitele Karáska. První utkání se hrálo ještě na koše bez desek a pravidla hry zde ještě nebyla úplně stanovena. První pravidla stanovil profesor Josef Klenka roku 1898. Hra se však příliš neujala a k jejímu výraznému rozšíření došlo až po roce 1918, a to právě zásluhou k nám pronikajícího sdružení YMCA.⁹⁵

V roce 1923 pořádala YMCA Kroměříž basketbalový turnaj o mistra Moravy,⁹⁶ kterého se zúčastnilo, v té době rekordních, pět družstev. Ve finále zvítězilo družstvo YMCA Olomouc nad YMCA Kroměříž 13:11.⁹⁷

O poměrně velké oblibě basketbalu v organizaci YMCA svědčí i fakt, že v roce 1923 zde hrálo basketbal 1753 chlapců. O rok později byl sehrán vůbec první ryze basketbalový turnaj v Československu.⁹⁸

YMCA byla divotvorným pramenem talentů. Její nejznámější chlapecké oddíly byly Uncas (*viz příloha 11*), Jiskra, Mohykán, Sázava a celá řada dalších.⁹⁹

K založení samostatného Československého basketbalového svazu došlo v roce 1924 a jeho prvním předsedou byl zvolen F. M. Marek. Celá organizace sdružovala kolem 100 hráčů hrajících asi v 10 klubech. Situace se nezlepšila až do roku 1928, kdy byla v Praze postavena budova organizace YMCA s vlastní tělocvičnou pro košíkovou. Zpočátku se však hrálo velmi jednoduše. Hráči neznali dribling a střídali z velké dálky. Tomu také odpovídají jedny z prvních zaznamenaných výsledků YMCA Praha – YMCA Kladno 5:3 a v odvetném utkání 6:4.¹⁰⁰

V roce 1927 se naše basketbalové družstvo zúčastnilo mistrovství světa YMCA v Kodani.¹⁰¹ O sestavení týmu rozhodlo mistrovství YMCA v ČSR, které se konalo 11. a 12. června v Hradci Králové.¹⁰² Basketbal se začal u nás aktivně hrát až po

⁹⁵ Havlíčková, I. (2010). *Využití pohybových her v basketbalovém tréninkovém procesu mládeže*. (Bakalářská práce). Brno: Masarykova univerzita, s. 7.

⁹⁶ Nebyl to však pouze basketbalový turnaj. Ten byl pouze součástí jedné velké sportovní akce.

⁹⁷ Sport, roč. 1923, č. 38.

⁹⁸ <http://www.ballers.sk/clanok/1584-historia-basketbalu-na-slovensku>

⁹⁹ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 17.

¹⁰⁰ Bosák, E. a kol. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu. Díl 1*. Praha: Olympia, s. 169.

¹⁰¹ Perútka, J. (1982). *Malá encyklopédia telesnej výchovy a športu*. Bratislava: Šport, s. 275.

¹⁰² Sport, roč. 1927, č. 22.

vybudování budovy YMCA Na Poříčí na podzim roku 1928. Předtím se hrál bez valného úspěchu hlavně na letních táborech YMCA.¹⁰³

První pravidelné soutěže se hrály v Praze od roku 1928. Mezi nimi byl i zápas ze dne 28. října mezi S. K. Kladno a YMCA Kladno (*viz příloha 12*).¹⁰⁴ Právě zásluhou týmu YMCA Kladno byl basketbal i později na Kladensku poměrně dost populární.¹⁰⁵

Prvními „skutečnými“ hráči v Praze však byli zde studující Američané.¹⁰⁶ V roce 1929 předvedli mormonští misionáři z amerického státu Utah prvky moderní košíkové. Naučili naše hráče střílet z běhu a sehráli s nimi sérii velmi prospěšných zápasů.¹⁰⁷

Velmi brzy je však začali nahrazovat hráči z Pobaltí – Litvy, Lotyšska a Estonska. Basketbalisté z ciziny seznámili naše hráče s novými herními prvky ve hře. Mezi nimi byl také dvojtakt. Brzy zde začalo vznikat české družstvo, ve kterém ze začátku hrálo několik Američanů a které u nás nemělo takřka konkurenci.¹⁰⁸

V této době navštěvovalo chlapecké oddělení YMCA několik 13 – 16 letých hochů, kteří hledali možnost zakotvení v některé z existujících skupin. Členství ve skupinách ale bylo podmíněno kázní a poslušností, na které dohlížel starší vedoucí. Tito chlapci se nechtěli podřídit dosavadním zvyklostem a toužili po samostatném vedení. Jejich úmyslem bylo zřídit si vlastní skupinu. Nakonec však hrstka těchto chlapců prosadila svůj požadavek a do čela si zvolila ze svého středu chlapce, který nad ostatními vynikal nejen fyzicky, ale i organizačními schopnostmi, rozvahou a vtípem. Jmenoval se Ota Člupek. Stejně jako ostatní skupiny toužili i tyto chlapci dát své skupině jméno, které by nepostrádalo exotický nádech. Po dlouhém přemýšlení a návrhu svého předsedy přijali chlapci za patrona své skupiny posledního Mohykána, po kterém pojmenovali svoji skupinu Uncas. Od svého patrona, rudého pána stepi, převzali nejen jméno, ale i klubovou barvu.¹⁰⁹

Na podzim roku 1929 vyhráli dorostenci YMCA Praha nad Sokolem Praha v poměru 10:8, YMCA II porazila Vůdce 16:6 a YMCA I vyhrála nad pražským

¹⁰³ STAR, roč. 1934, č. 47.

¹⁰⁴ STAR, roč. 1928, č. 46.

¹⁰⁵ STAR, roč. 1931, č. 20.

¹⁰⁶ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹⁰⁷ Bosák, E. a kol. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu. Díl 1*. Praha: Olympia, s. 169–170.

¹⁰⁸ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹⁰⁹ Zatloukal, J. (1947). *Památník československé tělesné výchovy a sportu*. Bratislava: Nakladatelství Josef Zatloukal, s. 153.

Sokolem 35:22.¹¹⁰ Téhož roku YMCA sehrála ještě utkání proti Slavii, Sokolu Žižkov a Mormonům.¹¹¹ O rok později se konalo první mistrovství republiky.¹¹²

Velké oblibě se těšil basketbal především v Praze. Ředitelem místního sdružení byl F. M. Marek.¹¹³ F. M. Marek byl vyslán sdružením YMCA na studia do USA. V červenci 1927 se F. M. Marek vrátil zpět do Československa ze svých teoretických a praktických studií na tělovýchovné koleji ve Springfieldu¹¹⁴ a stal se velikým propagátorem této hry. F. M. Marek často psal o nových trendech v basketbalu a velmi se zde zasloužil o jeho rychlejší vývoj.¹¹⁵

Sedmnáctého ledna 1930 YMCA Praha sehrála v Praze Na Poříčí utkání proti univerzitě Riga.¹¹⁶ Tým YMCA Praha nastoupil ve složení: Al. Dvořáček, Mann, Hard, Johny, Strádal, Towarkovski a L. Dvořáček (*viz příloha 13 a 14*).¹¹⁷ Pražský tým zaskočil soupeře prudkým nástupem. Po dvou minutách bylo skóre 6:0. Lotyšši však do poločasu vyrovnali a poté získali vedení o čtyři body, které již do konce udrželi. Lotyšši utkání vyhráli v poměru 23:19. V předzápase porazila YMCA II pražský Sokol 19:16.¹¹⁸ Kromě univerzity Riga sehráli Pražané ještě zápasy s univerzitou Tallin a proti YMCA Krakow. Utkání proti Krakovu bylo sehráno již v únoru na krakovském hřišti. S polským týmem hráli Pražané 20. prosince odvetu v Praze.¹¹⁹ Z českých týmů porazili v tomto roce pražský Sokol 41:21, Strakovu akademii II 19:12 a Sokol Košíře 9:7.¹²⁰ YMCA Praha se též utkala s pražským vysokoškolským týmem, který porazila 30:20. Nejlepšími hráči YMCA byli Geath,¹²¹ Johny a Murko. V přátelských zápasech porazila YMCA Praha II Sokol Karlín 33:6 a YMCA Praha III Tělocvikáře 16:3. Ke konci roku sehrál první tým pražské YMCA největší mezinárodní zápas proti Mormonům (USA). Zápasu předcházelo utkání YMCA Praha II proti YMCA Praha III.¹²²

¹¹⁰ STAR, roč. 1929, č. 47.

¹¹¹ STAR, roč. 1929, č. 51.

¹¹² V této době již existovalo v republice 58 družstev. Mistrovství ČSR se hrálo v Brně.

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Basketbal>

¹¹³ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹¹⁴ Sport, roč. 1927, č. 8.

¹¹⁵ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹¹⁶ Univerzita Riga byla v této době nejlepším týmem v Lotyšsku. Rovněž měla za sebou vítězné zápasy s týmy z Estonska, Litvy a Finska. Prahu navštívila v rámci svého turné do Polska, Československa, Švýcarska, Itálie a Francie. Univerzita Riga zde měla v týmu i několik reprezentačních hráčů Lotyšska.

¹¹⁷ STAR, roč. 1930, č. 3.

¹¹⁸ STAR, roč. 1930, č. 4.

¹¹⁹ STAR, roč. 1930, č. 51-52.

¹²⁰ STAR, roč. 1931, č. 47.

¹²¹ V tomto zápase dosáhl 14 bodů.

¹²² STAR, roč. 1931, č. 48.

Tento rok se konalo vůbec první mistrovství republiky. Mistrem Československé republiky v basketbalu se stala pro rok 1930 YMCA Praha.¹²³

V roce 1931 tým YMCA Praha nastupoval již značně obměněn ve složení: Kodada, Murko, Sojka, Picek, Johny, Novák a Mahr.¹²⁴ V tomto roce se též utkala Strakova Akademie v rámci semifinále II. ligy s pražskou YMCA. YMCA prohrála v poměru 13:34. Oba týmy však předvedly poněkud nebezpečnou a surovou hru.¹²⁵ V první lize vyhrál hned z kraje roku Vysokoškolský sport Praha nad pražskou YMCA II v poměru 30:26. Týden po tomto vítězství dostal Vysokoškolský sport Praha možnost porazit i třetí tým pražské YMCA.¹²⁶ Tentokrát však neuspěl a prohrál 23:19.¹²⁷ Dne 7. listopadu 1931 sehrál druhý tým pražské YMCA zápas, ve kterém podlehl pražskému Sokolu poměrně jednoznačně 30:9. Hráči YMCA nepředvedli technicky ani střelecky téměř nic. Docela jiný průběh měl však zápas prvního týmu pražské YMCA proti Strakově akademii. YMCA zvítězila v poměru 44:8.¹²⁸ Koncem listopadu 1931 byly sehrány následující zápasy: YMCA Praha II – Mormoni a YMCA Praha I – Vysokoškolský sport Praha.¹²⁹ Vysokoškolský sport Praha před tímto zápasem první tým YMCA Praha nikdy neporazil a ani 28. listopadu 1931 se mu to nepodařilo. Pátého prosince nastoupila YMCA Praha I proti pražskému Sokolu a druhý tým YMCA proti Strakově akademii. První tým YMCA zápas vyhrál 28:18, druhý tým však podlehl Strakově akademii 19:16. Ještě po prvním poločase však YMCA vedla 13:5.¹³⁰ Dne 12. prosince nastoupila YMCA Praha v Polsku proti reprezentačnímu týmu Polska.¹³¹

YMCA Praha v tomto roce obhájila své první místo z loňského mistrovství Republiky Československé v basketbalu.¹³²

V roce 1932 získala pražská YMCA (*viz příloha 15*) tři nové posily, kterými byli Klíma, Pečeně¹³³ a Moc.¹³⁴ Poslední lednový týden se střetl druhý tým Pražanů se Sokolem Nymburk. Pražané zvítězili nad dobře hrajícím nymburským družstvem 47:36.

¹²³ <http://sports123.com/bsk/mczs.html>

¹²⁴ STAR, roč. 1931, č. 47.

¹²⁵ STAR, roč. 1931 č. 10.

¹²⁶ STAR, roč. 1931, č. 7.

¹²⁷ STAR, roč. 1931, č. 9.

¹²⁸ STAR, roč. 1931, č. 47.

¹²⁹ STAR, roč. 1931, č. 48.

¹³⁰ STAR, roč. 1931, č. 50.

¹³¹ STAR, roč. 1931, č. 49.

¹³² <http://sports123.com/bsk/mczs.html>

¹³³ Pod touto přezdívkou byl tento hráč znám. Jeho pravé jméno bylo dr. Franc. Zatloukal, J. (1947). *Památník československé tělesné výchovy a sportu*. Bratislava: Nakladatelství Josef Zatloukal, s. 154.

¹³⁴ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

Třicátého ledna sehrál první tým YMCA Praha zápas proti Strakově akademii. Tento zápas byl pro YMCA generálkou na blížící se mezinárodní zápas. Hned z kraje února se měl totiž v Praze představit tým Kalev z Tallinu (*viz příloha 16*).¹³⁵ YMCA však po velkém boji zápas prohrála 44:15.¹³⁶ Před koncem sezóny v roce 1932 zavítal mistr ČSR YMCA Praha do Bratislavy, aby se zde střetl ve dvou přátelských zápasech s místním týmem YMCA (*viz příloha 17*). Oba zápasy vyhráli Pražané. První v poměru 21:33 a druhý 24:60. Hráči YMCA Bratislava předvedli velmi dobrý výkon, ale jejich velkým handicapem byl nedostatek zkušeností. Rozvoj basketbalu v Bratislavě totiž brzdil nedostatek rovnocenných soupeřů pro YMCA Bratislava.¹³⁷

Mezi 21. – 28. srpnem 1932 pořádala pražská YMCA, po vzoru amerických „summer school“, týdenní kurz pro rozhodčí a cvičitele basketbalu. Kurz byl pořádán na letním táboře pražské YMCA na Vlčici na Staňkovském jezeře. Byl samozřejmě přístupný všem zájemcům. Vedením kurzu byl pověřen F. M. Marek za asistence nejlepších hráčů a funkcionářů svazu.¹³⁸

Třetího ročníku „Rajského memoriálu“ kladenské YMCA se zúčastnila čtyři kladenská družstva. Soutěž o neoficiálního basketbalového mistra kraje vyhrála YMCA Kladno před svým druhým týmem. Na třetím místě skončil Sokol Kladno.¹³⁹

YMCA Kladno měla rovněž výborný tým. Již v roce 1928 porazila na mistrovství v Bratislavě tým YMCA Bánská Bystrica.¹⁴⁰ V roce 1930 se na mistrovství YMCA v basketbalu umístila na druhém místě za YMCA Praha a před YMCA Bratislava. V tomto roce došlo také ke střetu týmů YMCA Praha a YMCA Kladno, ve kterém vyhrála YMCA Praha v poměru 24:20. YMCA Kladno však byla po většinu času v převaze. Pražané zde podali poměrně slabý výkon.¹⁴¹ O rok později YMCA Kladno prohrála až ve finále Perslinova poháru s Vysokoškolským sportem Praha.¹⁴²

V tomto roce ještě porazila YMCA Kladno tým S. K. Kladno 28:10 a YWCA Kladno Sokol Slaný 74:6.¹⁴³ V roce 1932 sehrála pražská YWCA zápas se Sokolem

¹³⁵ STAR, roč. 1932, č. 5.

¹³⁶ STAR, roč. 1932, č. 7.

¹³⁷ STAR, roč. 1932, č. 13.

¹³⁸ STAR, roč. 1932, č. 18.

¹³⁹ STAR, roč. 1932, č. 19.

¹⁴⁰ Sport, roč. 1928, č. 40.

¹⁴¹ STAR, roč. 1931, č. 45.

¹⁴² STAR, roč. 1931, č. 21.

¹⁴³ STAR, roč. 1931, č. 40.

Vinohrady (viz příloha 18). Basketbal byl pro organizaci YWCA jeden ze sportů, které měly její členky odpoutat od sedavého způsobu života.¹⁴⁴

V organizaci YWCA se tedy hrál basketbal, i když zde nebyl zdaleka tak rozšířen jako v YMCA. Dívky hrály dvakrát týdně ve svém domě v Žitné ulici v Praze. YWCA zde měla dvě družstva a občas odehrála zápas proti Vysokoškolskému sportu nebo exhibiční zápas, který se konal v Tyršově domě.¹⁴⁵

První mistrovský zápas roku 1932 se YMCA Kladno příliš nevyvedl. YMCA prohrála v Praze s Vysokoškolským sportem Praha 36:30.¹⁴⁶ Jeden z prvních domácích zápasů roku 1932, které odehrála YMCA Kladno, byl sehrán proti Strakově akademii. Domácí YMCA sice prohrála 8:19, ale první poločas tomuto výsledku vůbec nenavědčoval. První poločas Kladenští prohráli těsně 6:7.¹⁴⁷ Ani první střetnutí s týmem pražské YMCA neskončilo pro kladenský tým vítězně. V poli byl tento tým Pražanům vyrovnaným soupeřem, ale měl nižší úspěšnost střelby. YMCA Praha vyhrála první poločas 10:8 a celé utkání pak 37:15.¹⁴⁸ Neúspěšnost střelby je provázela i v zápase s druhým týmem Pražanů. V poli byli Kladenští sice lepší, ale střelba vzala za své a Kladno opět prohrálo 13:15.¹⁴⁹

Ve finále I. ligy roku 1932 porazila YMCA Praha (viz příloha 19) Vysokoškolský sport Praha 34:24 (18:14) a s celkovým skóre 199:66 se stala se mistrem Československa. Seniorské družstvo Uncas se v tomto roce zúčastnilo II. ligy, ze které postoupilo do vyšší soutěže, když ve finále zdolalo Vůdce 24:23 (16:14).¹⁵⁰ Druhou ligu sice tento tým vyhrál po velmi těžkém boji, ale za svůj výkon vzbudil obdiv u všech basketbalových odborníků, kterých v YMCA nebylo málo. F. M. Marek již tušil, že by mohl tento tým převzít slávu na tehdejší dobu „neporazitelného“ týmu YMCA Praha. O dva roky později měl tento klub více než 60 řádných členů, kteří pěstovali basketbal ve dvou seniorských a dvou dorosteneckých mužstvech.¹⁵¹

Ke konci roku 1932 pak chlapecké oddělení pražské YMCA pořádalo mistrovství pražského dorostu v basketbalu. Do turnaje se přihlásilo celkem 17 družstev. Dvě

¹⁴⁴ STAR, roč. 1932, č. 5.

¹⁴⁵ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 386.

¹⁴⁶ STAR, roč. 1932, č. 4.

¹⁴⁷ STAR, roč. 1932, č. 12.

¹⁴⁸ STAR, roč. 1932, č. 47.

¹⁴⁹ STAR, roč. 1932, č. 49.

¹⁵⁰ Plichta, J. (1933). *Košíková*. In: Almanach sportu a tělesné výchovy na rok 1933. Praha: Expedice Almanachu sportu, s. 201.

¹⁵¹ Zatloukal, J. (1947). *Památník československé tělesné výchovy a sportu*. Bratislava: Nakladatelství Josef Zatloukal, s. 153-154.

družstva měli sokolové, čtyři střední školy a jedenáct družstev sestavila organizace YMCA.¹⁵²

Rok 1932 byl pro světový basketbal velmi významný. V tomto roce došlo k založení FIBA. F. M. Marek byl jedním z hlavních podněcovatelů pro vznik této organizace a stál i u jejího založení.¹⁵³

O rok později obhájila YMCA Praha opět titul mistra republiky.¹⁵⁴ V roce 1933 sehrála pražská YMCA, která reprezentovala Československo, utkání proti Rumunsku, ve kterém zvítězila v poměru 91:3. V téže roce místní sdružení porazilo i tým Itálie jak doma, tak i v Terstu, Benátkách a Miláně. Za YMCA (viz příloha 20), která reprezentovala ČSR, hrál poprvé z týmu Uncas zapůjčený Trpkoš.¹⁵⁵

Mužstvo Uncas muselo v této sezóně bojovat o udržení I. ligy. Ovšem každým tréninkem se zdokonalovalo a jeho výkonnost začala rychle narůstat.

Na mistrovství Čech v basketbalu roku 1934 porazil Uncas tým YMCA Praha II 17:16, YMCA Praha I díky nenastoupení Kladna vyhrála kontumačně 10:0.

V přátelském utkání pak první tým YMCA porazil senzačně CS Universum 78:6. Střet pražského Sokola a YMCA II vyzněl lépe pro Sokol poměrem 21:16. YMCA Praha I porazila opět kontumačně Sokol Karlín 10:0. Tentokrát však nebyla s výsledkem spokojena vinou získaného nízkého skóre. Místo tohoto zápasu proti sobě nastoupila obě družstva YMCA v kombinovaných sestavách. Utkání vyhrál tým A 31:15.¹⁵⁶

V následujícím zápase porazil první tým YMCA Strakovu akademii 25:14. V první polovině zápasu však působili hráči YMCA bezradně. Ve druhé polovině zvýšili nápor tak, jak od nich všichni očekávali. Obě družstva podala v utkání velmi dobrý výkon.

V následujícím kole YMCA Praha II i přes veliké problémy porazila Sokol Karlín 26:19. I když první poločas tomuto výsledku rozhodně nenasvědčoval. YMCA měla problémy s obranou a Sokol vyhrál první poločas 11:14. Ve druhé půli však došlo k velkému obratu a YMCA nakonec zvítězila. V následujícím zápase porazila YMCA Kladno pražský Sokol 32:21.¹⁵⁷ O největší překvapení tohoto ročníku ligy se však postarala sobota 8. prosince. Tento hrací den na sebe narazily první a druhý tým pražských YMCA. První tým očekávaně vyhrál 39:14. Nečekané ale bylo utkání Uncas

¹⁵² STAR, roč. 1932, č. 47.

¹⁵³ Novotný, T. (2006). *Historie basketbalu v Brně*. (Bakalářská práce). Brno: Masarykova univerzita, s. 18.

¹⁵⁴ <http://sports123.com/bsk/mczs.html>

¹⁵⁵ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹⁵⁶ STAR, roč. 1934, č. 45.

¹⁵⁷ STAR, roč. 1934, č. 48.

proti YMCA Kladno. Uncas (*viz příloha 21*) byl v tomto ročníku dosud vedoucí a jediný neporažený tým v tabulce. Jeho prohra 15:17 posunula do čela ligy první tým pražské YMCA. YMCA Kladno se po vítězství posunula na 5. místo v tabulce. Pro tým Uncas znamenala tato prohra prakticky konec ambicí na celkové prvenství. Do konce ligy jim zbývalo odehrát dva velmi těžké zápasy, ve kterých ani vítězství by nezaručovalo jistotu celkového prvního místa. Což bylo způsobené vinou horšího skóre.¹⁵⁸ Tým Uncas však prohrál i následující zápas proti Sokolu Praha. První půle sice nasvědčovala jejich převaze. Skóre však bylo velmi vyrovnané. Basketbalisté Uncas vyhráli první půli 10:9. V druhé půli však zcela dominoval Sokol, který celý zápas vyhrál 23:20. V tomto kole porazil tým Marathon pražskou YMCA II 32:10. YMCA Kladno porazila Strakovu akademii 19:18. V první půli bylo Kladno výrazně lepší, i když vedení pouze o dva body 7:5 tomu nenasvědčovalo. Ve druhé půli se Strakově akademii podařilo srovnat. Zápas skončil v normální hrací době 16:16. V první nastavené pětiminutovce se skóre nezměnilo. Ve druhé Strakova akademie proměnila dva trestné hody, Kladno však odpovědělo košem ze hry. Teprve trestný hod těsně před koncem utkání rozhodl o vítězi.¹⁵⁹

Vítěz mistrovství Čech postoupil na mistrovství Československa, ve kterém se utkal s týmy, které vyhrály mistrovství Moravy a Slezska a mistrovství Slovenska. Na vrchol klubové sezóny do Brna se tak proboujela YMCA Praha, Sokol Královo Pole a YMCA Bratislava. K prvnímu zápasu nastoupila družstva YMCA Bratislava a Sokol Královo Pole. Obě družstva hrála s velkým množstvím elánu, ale ne příliš technicky. Sokol Královo Pole vyhrál první půli 11:6 a celý zápas 22:17. Druhý den ráno proti sobě nastoupila dvě družstva YMCA. První polovina skončila 7:7. Ve druhé však začala hrát YMCA Praha „svoji“ hru a zvítězila v utkání 22:11. Ve dvě hodiny odpoledne se hrál zápas YMCA Praha proti Sokolu Královo Pole. Praha se hned ze začátku ujala vedení a vyhrála první polovinu 16:13. Hned ze začátku druhé poloviny však začal Sokol rychle snižovat vedení Prahy. Za stavu 16:15 však Praha začala více kombinovat. Předváděla doslova exhibiční hru a utkání vyhrála 37:17. Mistrem republiky se tedy stala YMCA Praha (*viz příloha 22*) před Sokolem Královo Pole a YMCA Bratislava.¹⁶⁰

Od sezóny 1928/1929, kdy pražský okrsek Československého volejbalového a basketbalového svazu vypsál mistrovství první ligy, byl tým YMCA Praha vždy

¹⁵⁸ STAR, roč. 1934, č. 50.

¹⁵⁹ STAR, roč. 1934, č. 51-52.

¹⁶⁰ STAR, roč. 1934, č. 4.

vítězem. Do sezóny 1933/1934 odehrál 88 zápasů s celkovým skóre 2966:1451. Z těchto zápasů bylo 18 mezinárodních. Deset z nich Pražané vyhráli s celkovým skóre 539:446 pro YMCA.¹⁶¹

Ve dnech druhého až sedmého května 1935 se v Ženevě uskutečnilo 1. mistrovství Evropy v basketbalu.¹⁶² I tam odjela reprezentovat Československo pražská YMCA, ve složení Klíma, Moc, Pícek, Voves a Franc,¹⁶³ posílená o Čtyřokého ze Strakovy akademie,¹⁶⁴ Feřteka z YMCA Kladno a Hájka z pražského Sokola. Do tohoto turnaje vstoupilo československé družstvo jako jeden z favoritů. Dalšími byli Lotyšů a Italové.¹⁶⁵ Naši reprezentanti (*viz příloha 23*) porazili na úvod turnaje Francii (23:21), v semifinále jen těsně prohráli se Španělskem (21:17), ale v boji o třetí místo náš tým zdolal Švýcarsko (25:23)¹⁶⁶ a umístil se tak v turnaji na celkovém 3. místě za Lotyšskem a Španělskem.¹⁶⁷ Každý z týmů na turnaji odehrál pouze tři zápasy, ačkoli se zúčastnilo deset týmů.¹⁶⁸

V roce 1935 se začala v YMCA hrát i basketbalová liga, která pro tento sport získala mnoho nových příznivců.¹⁶⁹ YMCA měla v lize četné zastoupení.¹⁷⁰

Mistrem Čech pro rok 1935 se stala opět YMCA Praha v sestavě: Brusil, Klíma Pícek, Moc, Voves, Schollar, Franc a Pokorný. Celkové pořadí na prvních místech však nebylo rozhodnuto až do posledního kola. Výsledky kola byly následující: Sokol Karlín - YMCA Kladno 18:16, Uncas - Strakova akademie 27:17, YMCA Praha I - Sokol Praha 29:26. Pražský Sokol se ujal vedení hned od počátku hry. Po prvních osmi minutách vedl již 11:0. Krátce poté se YMCA vzchopila a do konce první půle stihla snížit na 17:12. Ve druhé půli se týmu YMCA povedlo vyrovnat a jejich závěrečný nápor zařídil obrat utkání. Úroveň basketbalu v YMCA Praha začínala pozvolna klesat. Hráči si přestávali být jistí a byli i méně pohotoví a přesní.¹⁷¹

¹⁶¹ STAR, roč. 1934, č. 47.

¹⁶²

http://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovstv%C3%AD_Evropy_v_basketbale_mu%C5%BE%C5%AF_1935

¹⁶³ Tamtéž.

¹⁶⁴ STAR, roč. 1935, č. 18.

¹⁶⁵ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹⁶⁶

http://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovstv%C3%AD_Evropy_v_basketbale_mu%C5%BE%C5%AF_1935

¹⁶⁷ STAR, roč. 1935, č. 19.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ <http://www.ballers.sk/clanok/1584-historia-basketbalu-na-slovensku>

¹⁷⁰ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 17.

¹⁷¹ STAR, roč. 1935, č. 1.

Na úplný závěr sezóny uspořádala YMCA Praha turnaj čtyř týmů, který se jí povedlo vyhrát před Strakovou akademií a Uncas (*viz příloha 24*).¹⁷²

Vítěz mistrovství Čech – YMCA Praha postoupil na mistrovství Československé republiky. Na turnaji se utkal s vítězem oblasti Moravsko - Slezské, kterým byl Sokol Královo Pole, a s mistrem Slovenska a pořadajícím týmem YMCA Bratislava. Mistrovství se hrálo ve dnech 13. a 14. dubna 1935. V prvním zápase proti sobě nastoupily týmy YMCA Praha a Sokol Královo Pole. YMCA vyhrála první půli 24:12 a celý zápas pak 35:24. Hráči Prahy však trpěli po většinu druhé půle poměrně tvrdou a bezohlednou hrou brněnského týmu, která nebyla trestána rozhodčími. V dopoledních hodinách druhého hracího dne oplatila Bratislava porážku Královu Poli z minulého mistrovství. Bratislava zvítězila 29:16 (12:2). Poslední zápas bylo vlastně finále. YMCA Praha nehrála příliš líbivě, zato hrála maximálně účelně. Zejména dobře bránila. V zápase také zvítězila a stala se mistrem pro rok 1935.¹⁷³

Vítězem I. ligy a mistrem Čech pro rok 1936 se stala opět YMCA Praha (*viz příloha 25*). V jejím týmu hráli kapitán Johnny Brusil, ing. Moc, Picek, Klíma, Voves, Bulíř, MUDr. Franc a Schollar. Až na zakolísání proti Strakově akademii, kde vyhrála šťastně vstřeleným košem v posledních vteřinách zápasu, byl její výkon vždy přesvědčivý.¹⁷⁴ Například ve čtvrtém kole porazili Pražané tým V. S. Marathon 51:7.¹⁷⁵ Nutno přiznat, že hráči YMCA měli také zkušenosti z mezinárodních zápasů. YMCA Kladno se v tomto ročníku umístila na posledním místě, což pro tento tým znamenalo jistý sestup do II. ligy.¹⁷⁶ Hlavním nedostatkem ve hře Kladna byla veliká neúspěšnost střelby.¹⁷⁷ V první lize měl Kladno nahradit Sokol Košíře.¹⁷⁸ Z důvodu jednání o rozšíření I. ligy na deset týmů ale nakonec došlo k tomu, že YMCA Kladno se utkala o udržení s druhým týmem II. ligy – YMCA Praha II. Vítěz druhé ligy postoupil automaticky. Kladno pak uhájilo své postavení v první lize porážkou Pražanů 39:23.¹⁷⁹ Kladno se tak mohlo připravovat na další sezónu, do které nastoupilo ve složení Ferstek, Čadek, Soucha, Šíma, Šedivý, Karafiát, Otcovský, Slaný, Sládek, Pithart, Havlín a Štefan.¹⁸⁰ Velkého zlepšení v této sezóně dosáhl především tým Uncas, který měl mladé

¹⁷² STAR, roč. 1935, č. 11.

¹⁷³ STAR, roč. 1935, č. 16.

¹⁷⁴ STAR, roč. 1936, č. 1.

¹⁷⁵ STAR, roč. 1936, č. 8.

¹⁷⁶ STAR, roč. 1936, č. 1.

¹⁷⁷ STAR, roč. 1936, č. 8.

¹⁷⁸ STAR, roč. 1936, č. 1.

¹⁷⁹ STAR, roč. 1936, č. 20.

¹⁸⁰ STAR, roč. 1936, č. 51-52.

a technicky velmi dobré hráče. Jeho velkou výhodou byl i fakt, že v týmu hráli dva velcí a tělesně velmi zdatní obránci.¹⁸¹

Díky zařazení basketbalu do programu Olympijských her v Berlíně začaly týmy hrát přípravné zápasy a turnaje. Jedním z nich byl i turnaj ve Strakově akademii. V prvním kole porazila YMCA Praha Sokol Karlín 19:6. Zápas Uncas proti pražskému Sokolu byl přerušen za stavu 2:2 pro déšť.¹⁸² Ve druhém kole porazila YMCA Praha Sokol Košíře vysoko 50:8. Tým Uncas nezaváhal proti Sokolu Karlín a zvítězil 17:8.¹⁸³ Strakova akademie v dohrávce kola porazila Uncas 28:9.¹⁸⁴ Turnaj nakonec ovládl pořadající tým – Strakova akademie.¹⁸⁵

V roce 1936 se konaly Olympijské hry v Berlíně. V našem národním týmu se objevilo opět mnoho hráčů z YMCA. Z týmů YMCA nás reprezentovali Pícek, Klíma, Trpkoš¹⁸⁶ a Prokop.¹⁸⁷ Olympijský basketbalový turnaj organizoval F. M. Marek. Německý organizační výbor věnoval Fr. Markovi bronzovou olympijskou medaili za jeho péči, s jakou turnaj připravil. F. M. Marek byl rovněž pověřen učiněním oficiálního projevu před zahájením turnaje. Kromě toho byl požádán, aby na schůzi amerických trenérů přednášel o tom, jak si představuje vzorného vůdce mládeže v evropských poměrech.¹⁸⁸

Na úvod turnaje jsme zdolali Maďarsko, které však Československý tým porazil bez boje. Původně přihlášený a vylosovaný maďarský tým totiž odvolal svou účast na turnaji.¹⁸⁹ Ve druhém zápase jsme podlehl Švýcarsku 12:25. Následoval zápas proti Německu, které jsme porazili 20:0. Na Olympijských hrách v Berlíně jsme vypadli ve třetím kole, ve kterém jsme podlehl Uruguayi 28:19. Olympijský turnaj, kterého se zúčastnilo 21 zemí, ovládly Spojené Státy Americké, které ve finále porazily tým Kanady 19:8.¹⁹⁰

¹⁸¹ STAR, roč. 1936, č. 8.

¹⁸² STAR, roč. 1936, č. 20.

¹⁸³ STAR, roč. 1936, č. 21.

¹⁸⁴ STAR, roč. 1936, č. 23.

¹⁸⁵ STAR, roč. 1936, č. 24.

¹⁸⁶ Ladislav Trpkoš se zúčastnil i Olympijských her v Londýně roku 1948. Ale ani tam se výraznějšího úspěchu nedočkal.

Procházka, K. (1984). *Olympijské hry*. Praha: Olympia, s. 155.

¹⁸⁷ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹⁸⁸ STAR, roč. 1936, č. 33.

¹⁸⁹ Procházka, K. (1984). *Olympijské hry*. Praha: Olympia, s. 155.

¹⁹⁰ http://en.wikipedia.org/wiki/Basketball_at_the_1936_Summer_Olympics

V tomto roce se stala naposledy YMCA Praha mistrem republiky v basketbalu.¹⁹¹ Na finálovém turnaji v Bratislavě prorazila YMCA Praha Sokol Královo Pole 37:17 (16:13).¹⁹² Slavný tým YMCA Praha se ovšem začal postupně rozpadat. Otěže přebral pražský Uncas (*viz příloha 26*).¹⁹³

Sezónu 1936/1937 předcházely dva turnaje. První z nich byl tradiční turnaj pořádaný Sokolem Praha, který vyhrál tým Uncas před Sokolem Praha a YMCA Praha.¹⁹⁴ Poslední přehlídkou před zahájením ligových zápasů, které začaly hned po novém roce, byl 3. ročník turnaje o pohár dr. V. Rajtory. Pořadatelem a držitelem poháru z roku 1935 byl tým YMCA Praha. Předcházející turnaj v pražském Sokole však nenavštěvoval tomu, že by YMCA Praha obhájila prvenství.¹⁹⁵ Turnaje se zúčastnily čtyři týmy. Vítězem se stal tým Uncas před Sokolem Praha a YMCA Praha.¹⁹⁶

Mužstvo YMCA Kladno, jediný reprezentant Kladenska, nezahájilo sezónu 1936/1937 příliš úspěšně. V prvním zápase Kladno podlehl Sokolu Praha 43:25. Druhé utkání však Kladenští zvládli a porazili VS Marathon Praha 37:23.¹⁹⁷ Jeho problémy spočívaly v tom, že zájem o basketbal na Kladensku začal upadat, a také tím, že Kladno dosud nemělo vlastní tělocvičnu a nemohlo tedy řádně trénovat.¹⁹⁸

Střetnutí týmů Uncas Praha a YMCA Praha v rámci I. ligy dopadlo vítězně pro tým Uncas. To bylo poprvé, kdy mužstvo Uncas v lize porazilo „nepřekonatelný“ tým YMCA Praha. To je i také patřičně namotivovalo. Chlapci začali ještě více trénovat a hráli basketbal s mnohem větší chutí.¹⁹⁹

Mistrem I. ligy a mistrem Čech se stal poprvé tým Uncas pražské YMCA (*viz příloha 27 a 28*). Celkové vítězství si však jeho hráči plně zasloužili. Nehráli však příliš hezký, zato ale maximálně účinný basketbal. Rovněž nastříleli nejvíce bodů v lize. YMCA Praha v této sezóně doplatila na to, že měla v týmu vysokoškolské studenty těsně před zakončením studia. Byl to však tým, který byl důkazem toho, že lze spojit studium se sportem. Z aktivních hráčů YMCA Praha dva dokončili doktorát na

¹⁹¹ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹⁹² Plichta, J. (1936). *Basketbal*. In: Almanach sportu a tělesné výchovy na rok 1936. Praha: Expedice Almanachu sportu, s. 138.

¹⁹³ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

¹⁹⁴ STAR, roč. 1937, č. 13.

¹⁹⁵ STAR, roč. 1936, č. 49.

¹⁹⁶ STAR, roč. 1937, č. 13.

¹⁹⁷ STAR, roč. 1937, č. 4.

¹⁹⁸ STAR, roč. 1937, č. 3.

¹⁹⁹ Zatloukal, J. (1947). *Památník československé tělesné výchovy a sportu*. Bratislava: Nakladatelství Josef Zatloukal, s. 153.

medicině, dva byli doktorem práv a dva inženýři. YMCA však doplatila i na odchod starších hráčů.²⁰⁰

V roce 1937 se konalo mistrovství Evropy v lotyšské Rize. Devátého ledna sehrál tým Uncas v pražské YMCA zápas proti mistrům Evropy z Lotyšska (*viz příloha 29*). Z Uncas nejeli na mistrovství Evropy Picek a Trpkoš a tak bylo mužstvo poměrně oslabeno. Nastoupilo ve složení Labohý, Bartoníček, Klíma, Kozák, Schollar a Prokop a skončilo na sedmém místě.²⁰¹ Mistrem Evropy se stal tým Litvy, ve kterém ale hráli tři hráči původem Američané, kteří prošli americkou basketbalovou školou.²⁰²

Vše nasvědčovalo tomu, že tým Strakovy akademie se stane mistrem pro sezónu 1937/1938. V kvalifikačním turnaji Strakova akademie porazila všechny soupeře. Do finále o celkového mistra Československa postoupily kromě Strakovy akademie Sokol Brno I, Sokol Královo Pole a Uncas. Ze Slovenska se neúčastnil nikdo z důvodu pozdního vypsání mistrovství a problémům s registracemi. Sokol Královo Pole navíc na finále nepřišel. Bylo jasné, že o titul mistra ČSR se rozhodne v zápase Strakova akademie – Uncas. Mužstvo Uncas své tempo zvyšovalo po celý zápas. Strakova akademie se vyčerpala v první polovině během úvodního velkého náporu. Ve chvíli, kdy ztratila vedení, ztratila i klid. Hráči týmu Uncas v nejdůležitějším zápase sezóny porazili Strakovu akademii 24:19 a obhájili mistrovský titul (*viz příloha 30*).²⁰³

Od roku 1930 do roku 1938 týmy pražské YMCA vyhrály vždy mistrovství republiky. V letech 1930 – 1936 vždy vyhrál tým YMCA Praha a následující 2 ročníky Uncas Praha.²⁰⁴ V roce 1931 navíc zvítězil i dorost YMCA Praha ve své kategorii (*viz příloha 31*).²⁰⁵

6.2 Volejbal

Čtyři roky poté, co James Naismith vymyslel hru basketbal, byla v Holyoke ve státě Massachusetts²⁰⁶ vymyšlena nová hra.²⁰⁷ Bylo to v roce 1895, kdy chtěl ředitel gymnázia W. G. Morgan (*viz příloha 32*) do jisté míry nahradit méně oblíbená

²⁰⁰ STAR, roč. 1937, č. 13.

²⁰¹ Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

²⁰² STAR, roč. 1937, č. 20.

²⁰³ STAR, roč. 1938, č. 15.

²⁰⁴ <http://www.sports123.com/bsk/mczs.html>

²⁰⁵ STAR, roč. 1931, č. 4.

²⁰⁶ Téměř neuvěřitelné je, že již zmíněný basketbal byl vytvořen ve stejném americkém státě, na místě jen deset mil vzdáleném.

²⁰⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Holyoke,_Massachusetts

gymnastická cvičení novou, emocionálnější hrou. Síť na tenis rozdělil tělocvičnu na dvě poloviny a nechal hráče odrážet míče ze své poloviny na polovinu druhou. Tuto hru nazval „minomette.“ Tento název však zůstal zachován pouze jeden rok. Profesor tělesné výchovy A. T. Halstet při předvedení nové hry na konferenci ředitelů YMCA tuto hru přejmenoval na volleyball. Bylo to na základě charakteristické činnosti, odrážení míče – to volley the ball.²⁰⁸

Z USA se volejbal rychle šířil do dalších zemí. V roce 1900 se dostal do sousední Kanady. Ve stejném roce se volejbal začal hrát i v Indii. Brzy se volejbalová síť natáhla ve Střední Americe, na Kubě roku 1905 a v Peru roku 1910. Do Uruguaye přinesl volejbal v roce 1912 pan Hopkins. Již v roce 1915 zde byla založena první národní volejbalová federace.²⁰⁹

Do Evropy se volejbal dostal v roce 1917. Zasloužili se o to vojáci USA bojující v 1. světové válce na evropském kontinentě. Zásadou amerických vystěhovalců se začal objevovat v Litvě, Estonsku, Lotyšsku a postupně se šířil do dalších evropských států.²¹⁰

6.2.1 Volejbal v Československu

V českých zemích se volejbal začal rozvíjet až po 1. světové válce. Jedním z hlavních propagátorů volejbalu byl J. A. Pipal, který od roku 1919 působil v Praze jako ředitel YMCA. Rozvoj volejbalu u nás podpořila i armáda, pod vedením kapitána Machotky, profesora Pipala a instruktora J. W. Yongera. Ti začali organizovat spolu s Ministerstvem národní obrany kurz²¹¹ pro tělovýchovné instruktory. Kurz byl původně zaměřen na lehkou atletiku a na přípravu sportovců na Olympijské hry v Antverpách.²¹²

V naší vlasti se volejbal poprvé hrál v roce 1919, a to hlavně zásluhou organizace YMCA. Podstatný význam pro vývoj volejbalu měl tělovýchovný kurz uspořádaný

²⁰⁸ Kučerová, L. (2010). *Historie českého volejbalu od roku 1919 se zaměřením na oblast Prostějovska*. (Bakalářská práce). Olomouc: Univerzita Palackého, s. 10.

²⁰⁹ Pěničín, Z. (2010). *Úspěšnost útočného úderu v závislosti na přihrávce v extralize mužů*. (Diplomová práce). Brno: Masarykova univerzita, s. 8.

²¹⁰ Tamtéž.

²¹¹ Tento kurz Ministerstva národní obrany byl pořádán na přelomu léta a podzimu 1919 v Praze. Trval šest týdnů a byl určen pro armádní tělovýchovné instruktory z Čech a Moravy. Účastníci spali v kasárnách na Pohořelci. Odtud chodili pěšky buď na přednášky do Strakovy akademie (současného sídla vlády) nebo k praktickému výcviku na letenské atletické hřiště SK Slavia Praha. Hlavní náplní byla atletika, doplněná nácvikem nových, tzv. „amerických her“ (basketbal, push ball, volejbal). <http://historie.volejbal-metodika.cz/historie-clanky/detail/197/>

²¹² Tesařová, J. (2009). *Analýza herních činností jednotlivce*. (Bakalářská práce). Brno: Masarykova univerzita, s. 8.

organizací YMCA pod vedením kap. J. Machotky a prof. J. A. Pipala. V Praze byla tato hra představena až v roce 1920 (*viz příloha 33*) právě při odjezdu českých atletů na Olympijské hry do Antverp. Postupem času začala tuto hru propagovat řada organizací. Vedoucí pozici si však pro své bohaté materiální vybavení udržela YMCA (*viz příloha 34*). Dostala totiž od americké armády velké množství míčů a sítí,²¹³ které byly v té době pro ostatní organizace téměř nedosažitelné. YMCA ze začátku šířila volejbal hlavně mezi vojáky a studenty.²¹⁴

V jednotlivých střediscích YMCA začala vznikat první volejbalová družstva. V jejím pražském centru Na Poříčí (později sídlo ÚV ČSTV) vyšla brzy první pravidla, propagační letáky a instruktážní příručky.²¹⁵

Jedno z prvních míst v Československu, kde se v organizaci YMCA začal hrát volejbal, byla Kroměříž. Místní volejbalový tým existoval již v roce 1920 (*viz příloha 35*).²¹⁶

I díky organizaci YMCA byla v roce 1921 ustanovena první volejbalová organizace u nás²¹⁷ – Volejbalový svaz.²¹⁸ U jeho zrodu stál i F. M. Marek, který se v roce 1924 zasloužil i o ustanovení ČBaVS, druhé nejstarší volejbalové federace na světě, a stal se jejím prvním předsedou.²¹⁹ Volejbalový svaz začal organizovat a řídit utkání a turnaje (mj. i první mistrovství Prahy).²²⁰

V polovině roku 1923 došlo k volejbalovému střetu v rámci sportovní slavnosti S. K. Jedovnice, ve kterém porazila YMCA Brno jedovnický tým 0:3 (16:45).²²¹

Šestáho září pořádala YMCA volejbalový a basketbalový turnaj v Kroměříži.²²² Tento turnaj byl zároveň mistrovstvím Moravy a zúčastnilo se ho rekordních 21 volejbalových družstev. Turnaj zahájil předseda YMCA Kroměříž a F. M. Marek.²²³

²¹³ Toto vybavení zdělila organizace YMCA po odchodu amerických vojáků.

<http://historie.volejbal-metodika.cz/historie-clanky/detail/197/>

²¹⁴ Bosák, E. a kol. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu. Díl 1.* Praha: Olympia, s. 220–229.

²¹⁵ <http://historie.volejbal-metodika.cz/historie-clanky/detail/197/>

²¹⁶ <http://historie.volejbal-metodika.cz/vyvoj-doma/>

²¹⁷ Tuto organizaci ustanovila ve chvíli, kdy k jejím družstvům přibyla ještě družstva skautská a studentská.

²¹⁸ Pěnčín, Z. (2010). *Úspěšnost útočného úderu v závislosti na přihrávce v extralize mužů.* (Diplomová práce). Brno: Masarykova univerzita, s. 8.

²¹⁹ <http://www.cvf.cz/?clanek=2179>

²²⁰ <http://historie.volejbal-metodika.cz/historie-clanky/detail/197/>

²²¹ Sport, roč. 1923, č. 30.

²²² Sport, roč. 1923, č. 35.

²²³ Sport, roč. 1923, č. 38.

V polovině května 1924 uspořádaly YMCA Brno a Sportovní Spolek Universita mistrovství Brna.²²⁴ Zúčastnilo se ho 16 družstev, z nichž ve finále porazil mistr Moravy Č. V. K. Brno S. S. Univerzitu 15:11 a 15:8.²²⁵

Mistrovství Brna bylo sehráno také v roce 1925. Pořadatelé zůstali pro tento rok stejní. Hrál se 10. května na hřišti YMCA v Brně za Lužánkami.²²⁶ YMCA zde předvedla velmi dobrý výkon. Porazila týmy Sokola, Techniky i Reálky a umístila se na celkovém druhém místě, když nestačila na tým S. S. Univerzity.²²⁷

Také v Olomouci bylo pořádáno místní mistrovství pro rok 1925. Dne 24. května ho pořádalo místní sdružení YMCA. V turnaji startovalo osm družstev. O poměrně velké oblibě volejbalu v YMCA svědčí i fakt, že se do semifinále tohoto turnaje probjovala tři její družstva. V turnaji nakonec zvítězila YMCA IA, která ve finále porazila Old Skauty 15:12, 8:15 a 15:12.²²⁸

Dne 28. srpna 1925 byl na hřišti YMCA Hradec Králové odehrán přátelský zápas domácích s Akademickým spolkem Dobroslav. Dobroslav zde podlehl technicky vyspělému mužstvu YMCA 5:0 (15:9, 15:10, 15:7, 15:5, 15:0). O den později hostila YMCA Hradec Králové tým Sokol Pražské předměstí. Přes velkou snahu hostujícího týmu však YMCA vyhrála opět 5:0 (15:13, 15:7, 15:6, 15:9, 15:0). Koncem srpna hostilo místní sdružení výborný volejbalový tým Čechie Jičín. I tentokrát se podařilo domácím zvítězit 3:2 (15:12, 15:9, 15:11, 9:15, 7:15). Družstvo YMCA Hradec Králové, které bylo držitelem poháru Hradce Králové pro rok 1925, nastoupilo ve složení: Melichar, Martinů, Hajlich, Boháč, Růžička a Kalhous. Jeho náhradníkem byl Haken.²²⁹

Mistrovství Moravy týmů YMCA pro rok 1925 bylo uspořádáno organizací YMCA Kroměříž (viz příloha 36). Místní sdružení rovněž zorganizovalo volejbalové mistrovství Moravy.²³⁰

Tohoto roku bylo za účasti 18 týmů pořádáno mistrovství republiky, které se hrálo dne 18. října za celodenního lijáku. Koncem října se hrálo finále, ve kterém zvítězil Vysokoškolský V. K. před Strakovou akademií. Na třetím místě skončil tým YMCA

²²⁴ Sport, roč. 1924, č. 20.

²²⁵ Sport, roč. 1924, č. 21.

²²⁶ Sport, roč. 1925, č. 18.

²²⁷ Sport, roč. 1925, č. 19.

²²⁸ Sport, roč. 1925, č. 21.

²²⁹ Sport, roč. 1925, č. 36.

²³⁰ *Službou k cíli (řetěz služby vykonané YMCOU v Kroměříži pro mládež a občanstvo města i okolí za rok 1925)*. (1926). Kroměříž: YMCA, s. 8.

Praha Ia. Kromě pražské YMCA se zúčastnila také YMCA Kladno. Oba týmy YMCA patřily k lepším týmům turnaje.²³¹

Čtrnáctého listopadu 1926 se hrál turnaj o putovní pohár YMCA České Budějovice. Do turnaje se přihlásilo 17 chlapeckých a 11 dívčích družstev. YMCA sice postavila tři družstva, ale byla oslabena o své nejlepší hráče, kteří v turnaji startovali za své ústavy – gymnázia. YMCA tudíž vypadla již v prvním kole. Z celkového vítězství na turnaji se nakonec radovalo Gymnázium České Budějovice.²³²

V tomto období začal prodělávat volejbal v Českých Budějovicích a dalších městech jižních Čech bouřlivý rozvoj. Ani YMCA nezůstala stranou. YMCA si zde zřídil svůj volejbalový stánek v restaurační zahradě na Střeleckém ostrově. Avšak i přes velmi rychlý rozvoj volejbalu nebyla ještě počátkem 30. let ustanovena Jihočeská župa Čsl. volejbalového a basketbalového svazu. Hrál se pouze tzv. „Jihočeské mistrovství ve volleyballu,“ které bylo neoficiálním jednodenním turnajem. A právě v roce 1930 ho pořádalo místní sdružení YMCA na svých kurtech na Střeleckém ostrově. Turnaje se zúčastnilo sedmáct družstev a podívat se přišlo poměrně hodně diváků.²³³

Československý volejbal byl vůbec na vysoké úrovni. V Evropě jsme byli zemí s nejlepší technikou hry a počtem volejbalistů. Mezi naše nejlepší týmy v této době patřila také mj. YMCA Praha.²³⁴

Rok 1927 se nesl ve znamení příprav na Světové hry YMCA v Kodani. Z tohoto důvodu bylo sehráno v YMCA poměrně hodně zápasů. Tým YMCA Hradec Králové (viz příloha 37) zahájil svou sezónu vítězstvím nad středoškoláky ze Dvora Králové 5:0 (15:8, 15:1, 15:8, 15:8, 15:5). Na Velikonoce hostila YMCA Gymnázium Libeň, které první den porazila 2:1 na sety (15:8, 15:9, 13:15). Druhého dne však Hradec Králové podlehl Libeňským, po velmi napínavém boji, 3:2 (13:15, 15:13, 15:9, 13:15, 15:13). Boj byl velmi urputný, ale Libeň zaslouženě zvítězila.²³⁵

V tomto roce získalo družstvo YMCA Hradec Králové opět putovní pohár na mistrovství Velkého Hradce Králové. O dva týdny později se toto mužstvo utkalo

²³¹ First, J. (1926). *Volley-ball (podbíjená)*. In: Almanach sportu na rok 1926. Praha: Expedice Almanachu sportu, s. 192-193.

²³² Sport, roč. 1926, č. 47.

²³³ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitationní práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 202–203.

²³⁴ STAR, roč. 1926, č. 15.

²³⁵ Sport, roč. 1927, č. 17.

s mistrovským týmem Vysokoškolského volejbalového klubu z Prahy, ale podlehl mu 1:4 (5:15, 16:15, 9:15, 10:15, 4:15) po velmi pěkné hře.²³⁶

Jedenáctého a dvanáctého června roku 1927 se na mistrovství YMCA v Hradci Králové rozhodovalo o složení našeho volejbalového týmu pro světové hry YMCA v Kodani.²³⁷ Naši volejbalisté dosáhli poměrně velkého úspěchu. Skončili na celkovém třetím místě a mohli se již těšit na hry příští, které v roce 1930 pořádala Praha.²³⁸

V roce 1927 bylo též pořádáno na hřišti Sokola Kroměříž mistrovství Republiky Československé. Zúčastnilo se ho deset družstev – dvě z Čech, sedm z Moravy a jedno ze Slovenska. Turnaje se mj. zúčastnila YMCA Kroměříž. Na prvním místě se umístila Strakova akademie Praha před Sokolem Kroměříž a Sokolem Brno.²³⁹

První květnový den roku 1928 bylo pořádáno mistrovství Prahy. Do turnaje se přihlásila čtyři družstva. Družstvo YMCA nevyhrálo ani jeden zápas a skončilo na posledním místě. Místrem Prahy se stal bez jediné porážky tým Strakovy akademie.²⁴⁰ Třináctého května se konalo za pořadatelství sportovního odboru YMCA Hradec Králové mistrovství severovýchodních Čech. Vítěz turnaje obdržel kromě titulu i postříbřenou sošku.²⁴¹ Do turnaje se přihlásilo celkem osm družstev. Mezi nimi byla i YMCA Hradec Králové a YMCA dorost Hradec Králové. První tým YMCA vyřadil v prvním kole D. T. J. Červený Kostelec (2:0) a v kole druhém se utkal se svými dorostenci. Zkušenosti zvítězily a první tým se tak dostal po výhře 2:0 do finále. Ve finále se YMCA Hradec Králové utkala o celkové prvenství se Sokolem Hradec Králové. Sokol nakonec utkání po dlouhém pětisetovém boji vyhrál 2:3 (15:11, 8:15, 6:15, 15:8, 6:15).²⁴²

V rámci oslav 25. výročí založení klubu S. K. Kladno sehrál mj. tento klub přátelský zápas proti týmu YMCA. YMCA v zápase zvítězila 2:1 na sety.²⁴³

Tentýž den, 19. srpna, pořádal hanácký volejbalový okrsek turnaj, do kterého se přihlásila tři registrovaná a čtyři neregistrovaná družstva. Mezi nimi byla i YMCA Kroměříž a YMCA Olomouc. Kroměřížská YMCA nakonec skončila na dobrém druhém místě za Sokolem Kroměříž.²⁴⁴

²³⁶ Sport, roč. 1927, č. 18.

²³⁷ Sport, roč. 1927, č. 22.

²³⁸ Sport, roč. 1927, č. 30.

²³⁹ Sport, roč. 1927, č. 44.

²⁴⁰ Sport, roč. 1928, č. 19.

²⁴¹ Sport, roč. 1928, č. 16.

²⁴² STAR, roč. 1928, č. 21.

²⁴³ Sport, roč. 1928, č. 34.

²⁴⁴ Tamtéž.

YMCA Kladno rozhodla, že 22. – 24. červen jsou vhodné dny pro konání 13. ročníku Trojanova putovního poháru. YMCA Kladno postavila dva týmy. Mužstvo YMCA Kladno II prohrálo hned v úvodním zápase proti Spartě Kladno (2:0). První tým YMCA porazil na úvod tým Uč. besídky 2:0. Ve druhém zápase podlehl první tým YMCA hráčům mužstva TK Star Praha ve dvou setech 15:9 a 15:10. Ve třetím zápase YMCA opět prohrála, tentokrát proti týmu SK. Kladno. Vítězem turnaje se nakonec stal tým TK Star Praha.²⁴⁵

Na úplném konci září 1928 se v režii YMCA a Sokol Hradec Králové konalo mistrovství Československa o putovní pohár dr. F. Smotlachy.²⁴⁶ YMCA Hradec Králové však vypadla již ve druhém kole s pozdějšími vítězi – Strakovou akademií (2:0).²⁴⁷

V polovině ledna 1930 přijela v rámci svého turné po Evropě do Prahy lotyšská univerzita Riga, která se utkala ve volejbale a basketbale s výběrem pražské YMCA.²⁴⁸

Druhého a třetího února 1932 se v Praze představil volejbalový tým Kalev – mistr Estonsta, s kterým domluvila zápas YMCA Praha v rámci propagace „amerických sportů.“ Tento tým nebyl předchozí tři roky poražen a všechny ujišťoval, že nemá v Evropě konkurenci. Do Prahy dorazil v nejsilnější sestavě.²⁴⁹ První den porazili Estonci náš národní tým 15:13, 15:11. Druhý den jsme prohráli 15:10, 15:2.²⁵⁰

Ve dnech 21. – 28. srpna 1932 uspořádala YMCA Praha na svém táboře na Vlčici na Staňkovském jezeře volejbalový kurz pro trenéry a rozhodčí. Za vedení F. M. Marka se zde probírala teorie i praxe volejbalu.²⁵¹

Sokol Slaný pořádal v rámci Tyršových oslav turnaj ve volejbale. Turnaj vyhrála YMCA Kladno, která ve finále porazila družstvo pořadatelů 15:6, 15:10, 10:15 a 15:8. Za vítězství obdržel vítězný tým putovní cenu.²⁵²

V kladenské YMCA se téhož roku hrál turnaj tří družstev, který vyhrála Reálka Kladno poté, co porazila oba soupeře. YMCA s Reálkou prohrála těsně 2:3. Náladu si však její hráči zlepšili proti V. S. Kladno, které porazili 3:1. Reálka získala cenu, kterou do turnaje věnovala YMCA.²⁵³

²⁴⁵ STAR, roč. 1928, č. 26.

²⁴⁶ Sport, roč. 1928, č. 39.

²⁴⁷ Sport, roč. 1928, č. 41.

²⁴⁸ STAR, roč. 1930, č. 3.

²⁴⁹ STAR, roč. 1932, č. 5.

²⁵⁰ STAR, roč. 1932, č. 7.

²⁵¹ STAR, roč. 1932, č. 18.

²⁵² STAR, roč. 1932, č. 38.

²⁵³ STAR, roč. 1932, č. 42.

S týmem YMCA Kladno je spojen i první dámský volejbalový turnaj o pohár STARu, který byl uspořádán v roce 1936. Turnaje se zúčastnilo šest družstev. Ve finále porazilo družstvo V. S. Praha tým YMCA Kladno 3:0. V turnaji startovali dva zástupci YMCA Kladno. Jejich vzájemný střet vyšel vítězně pro první tým.²⁵⁴

Volejbal se v organizaci YMCA přestal hrát až na počátku 40. let. V této době již YMCA omezovala svoji činnost.²⁵⁵

Volejbal byl dalším sportem oblíbeným také v organizaci YWCA. Tento sport hrály dívky každou neděli v zimním období ve své tělocvičně za poměrně stálé návštěvy 36 – 40 dívek. YWCA zde měla v této době tři družstva a často také využívala hřiště Vysokoškolského sportu²⁵⁶ ve Strakově akademii.²⁵⁷

6.3 Lehká atletika v Československu

Vývoj lehké atletiky v Československu do jisté míry ovlivnila právě YMCA, která vysílala své lidi do mezinárodních učilišť. Její pracovníci se v těchto učilištích seznamovali s novými trendy v různých sportovních odvětvích. Při návratu do Československa pak zaváděli nové tréninkové metody a využívali získaných zkušeností. Atletická úroveň v organizaci YMCA tak rychle vzrůstala.

V srpnu 1919 přijel do Prahy Čechoameričan J. A. Pipal (*viz příloha 38*), který byl u nás pověřen přípravou atletů na OH 1920. Byl učitelem tělesné výchovy na několika univerzitách a do roku 1916 trenérem na Occidental College v Los Angeles.²⁵⁸

6.3.1 Lehká atletika ve dvacátých letech 20. století

Roku 1919 se začala pěstovat lehká atletika v Českých Budějovicích, a to zásluhou místní vojenské posádky a právě sdružení YMCA. Instruktor českobudějovického sdružení YMCA a atletický nadšenec František Přemysl se v roce 1919 zúčastnil prvního poválečného kurzu pro atletické trenéry, vedeného Čechoameričanem J. A. Pipalem. V tomto roce se zde také konaly první poválečné

²⁵⁴ STAR, roč. 1936, č. 20.

²⁵⁵ Protein, roč. 11 (březen 2009), s. 2.

²⁵⁶ S Vysokoškolským sportem navázala organizace YWCA spoluprací. Kromě volejbalu hráli spolu také basketbal.

²⁵⁷ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 386.

²⁵⁸ <http://www.atletika.cz/o-nas/historie/prvni-republika/>

lehkoatletické závody pod názvem Olympiáda vojenské posádky. Pro českobudějovickou atletiku byl však do jisté míry přelomový až rok 1920. Čtrnáctého března byly uspořádány z podnětu J. A. Pipala před Českým akciovým pivovarem lehkooatletické závody, které se konaly jako jedna z mnoha příprav na blížící se Olympijské hry v Antverpách. Do programu byl zařazen běh na 100 m, vrh koulí, skok daleký, skok vysoký, štafety 4×100 a 4×400 m, trojskok, skok o tyči a hod oštěpem. Ženy běžely pouze závod na 60 m. Pro vítěze zde byly připraveny speciální medaile, které nesly nápis „Příprava na antverpskou olympiádu.“ Hlavním pořadatelem těchto závodů byl právě F. Přemysl a sdružení YMCA. Přihlášení závodníci se navíc museli zúčastnit povinných tréninků. První se konaly již 14 dní před samotným zahájením závodů, a to vždy v úterý, čtvrtek, pátek a neděli v jízdárně dělostřeleckých kasáren na Pražském předměstí.²⁵⁹

V této době též docházelo k zakládání atletických hřišť. J. A. Pipal tato hřiště objížděl a poskytoval cenné rady a materiální vybavení.²⁶⁰

Na závěr přípravy na Olympijské hry vybral 26 závodníků a dal pro ně postavit na Letné za pomoci YMCA stany s celým zaopatřením, ale bohužel, výsledky v Antverpách to příliš nepřineslo. Pipal chtěl u nás zůstat, ale nenašlo se dostatečně placené místo na ministerstvu školství, a proto se v červenci 1921 vrátil do USA.²⁶¹

Ačkoli výrazné výsledky na olympiádě čeští atleti nepředvedli, Pipal aktivizoval celé atletické hnutí, což se odrazilo v budoucí značné činnosti klubů. Peníze získával ze spolupráce s činiteli americké YMCA, kteří zde působili. Pro zimní přípravu, kterou zaváděl, získal 12 jízdáren. Organizoval kurzy trenérů, propagoval štafetové závody a novou formou zaváděl tréninkové tábory. Absolventi dvou šestitýdenních kurzů pak šířili moderní poznatky o atletice v celé republice. Dal podnět k obnově středoškolského poháru, cestoval po celé republice, vychovával a burcoval.²⁶²

Vzestup YMCA České Budějovice na počátku 20. let však velmi brzy vedl k určité rivalitě s dominujícím místním klubem, kterým bylo SK České Budějovice. Toto období je charakteristické častými střetnutími atletů obou těchto klubů. Roku 1923 byly na první schůzi ČAAU za členy přijaty kluby YMCA Kroměříž, YMCA Brno a

²⁵⁹ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita. s. 228.

²⁶⁰ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 8.

²⁶¹ <http://www.atletika.cz/o-nas/historie/prvni-republika/>

²⁶² Tamtéž.

YMCA Bratislava.²⁶³ V neděli 15. dubna již uspořádal člen ČAAU YMCA Kroměříž, ve spolupráci s dalšími místními kluby, štafetový závod 6×200m. První cenu daroval do závodu ředitel tělesné výchovy YMCA L. W. Riess.²⁶⁴ V roce 1923 byl pořádán první ročník přeboru Jihočeského okrsku ČAAU. Vítězem tohoto ročníku se stal SK České Budějovice před sportovním odborem YMCA, SK Strakonice a SK Příbram. Ještě v tomto roce založila YMCA České Budějovice Jihočeský středoškolský pohár v atletice, který měl již od prvního ročníku velmi slušnou úroveň.²⁶⁵ Mimo tyto soutěže uspořádala ještě YMCA 15. dubna běh napříč Budějovicemi a 22. dubna závody dorostu.²⁶⁶ Z kraje tohoto roku se zúčastnil Reiner přespolního běhu na trase 4km, pořádaného týmem S. K. Jihlava. V závodě zvítězil v čase 13min 2 sekundy.²⁶⁷ V závodech jarního přespolního běhu o cenu „Sportsmana“ na trati 7,5km se tento junior umístil na 5. místě.²⁶⁸ Na další schůzi ČAAU byla za člena přijata YMCA Kladno. Žádost navíc podala i YMCA Olomouc,²⁶⁹ později pak YMCA Rakovník.²⁷⁰

Dne 15. dubna pořádala YMCA Kladno přespolní běh na 2,5km, 6. května štafetový běh 4×500m „Napříč Kladnem“, 27. května přespolní běh pro místní dorost.²⁷¹ V polovině roku pořádal nový člen ČAAU YMCA Kladno atletický mítink, ve kterém obsadila domácí ženská štafeta na 4×100m druhé místo výkonem 50,4 sekundy.²⁷² V srpnu byl k vidění na Kladensku pětiboj pořádaný místní organizací YMCA, 19. srpna navíc YMCA pořádala lehkootletické závody.²⁷³

V září tohoto roku bylo uspořádáno meziklubové utkání v lehké atletice mezi dvěma českobudějovickými rivaly. SK České Budějovice v něm zvítězil nad YMCA České Budějovice poměrem bodů 58:41. V závěru sezóny se někteří členové YMCA České Budějovice zúčastnili běhu Stromovkou v Praze.²⁷⁴

Oddíl S. K. Jihlava připravil na září roku 1923 národní lehkootletické závody, na kterých zářili dorostenci z oddílu YMCA Brno. Závod na 100 yardů vyhrál Uhlík

²⁶³ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 230-231.

²⁶⁴ Sport, roč. 1923, č. 14.

²⁶⁵ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 231.

²⁶⁶ Sport, roč. 1923, č. 14.

²⁶⁷ Sport, roč. 1923, č. 13.

²⁶⁸ Sport, roč. 1923, č. 14.

²⁶⁹ Sport, roč. 1923, č. 20.

²⁷⁰ Sport, roč. 1923, č. 22.

²⁷¹ Sport, roč. 1923, č. 51.

²⁷² Sport, roč. 1923, č. 34.

²⁷³ Sport, roč. 1923, č. 35.

²⁷⁴ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 231.

výkonem 12 sekund před Mihulou (oba YMCA Brno). Závody na 200m vyhrál pro brněnskou YMCA Blažek výkonem 27,6 sekundy před svým týmovým kolegou Maláškem. Malášek se však vítězství přeci jenom dočkal, a to ve skoku dalekém, když skočil 582cm. Sprinteři z YMCA Brno vyhráli i závod na 4×200m v čase 1min 50,4 sekundy. V seniorské kategorii se v závodě na 200m umístil Zeman z YMCA České Budějovice na třetím místě.²⁷⁵

Atleti YMCA se neztratili ani na národních závodech S. S. Třebíč. Rutar z YMCA Brno obsadil 3. místo v závodech na 400 i 500m. Jeho týmový kolega oštěpař Malášek se výkonem 30,91m umístil rovněž na 3. místě.²⁷⁶

Na dorosteneckém memoriálu Rudolfa Jelínka YMCA Brno opět bodovala. Do bojů o celkové prvenství vyslala hned dva týmy. Vizina byl druhý ve skoku dalekém (554cm), Dostal třetí ve vrhu koulí (11,79m), Rutar čtvrtý v běhu na 500m, Uhlíř druhý (12 sekund) a Mikula čtvrtý v běhu na 100m. Ve štafetě na 3×100m skončila YMCA Brno těsně na druhém místě výkonem 38,6 sekundy. V celkovém pořadí se první tým YMCA Brno umístil na 2. místě a druhý tým na 6. místě.²⁷⁷

Žádost o přijetí za člena ČAAU podala jako další v pořadí v tomto roce YMCA Liberec.²⁷⁸

Na podzim roku 1923 viděli také konečně brněnští diváci štafetový běh. V závodě na 7×300m se však z deseti nahlášených štafet na startu objevilo pouze osm. YMCA Brno zde postavila dvě štafety, které doběhly do cíle na 7. a 8. místě.²⁷⁹

Čtvrtého listopadu se YMCA na Kladensku snažila o větší zpopularizování atletiky uspořádáním podzimního přespolního běhu. Pro domácí vybojoval 2. místo v kategorii nováčků Cinek. Tímto závodem byla atletická činnost v YMCA Kladno pro tento rok ukončena.²⁸⁰ V polovině listopadu přijel do YMCA Kladno přednášet o pařížské olympiádě a historii Olympijských her²⁸¹ dr. Jirí Stanislav Guth – Jarkovský.²⁸²

Rok 1924 se nesl v duchu Olympijských her. Pořádáním letních Olympijských her byla pověřena Paříž. V této sezóně bylo nutné dobře připravit naše atlety na její vrchol. Přípravou našeho atletického družstva byl pověřen Lewis W. Riess, tělovýchovný

²⁷⁵ Sport, roč. 1923, č. 35.

²⁷⁶ Sport, roč. 1923, č. 36.

²⁷⁷ Sport, roč. 1923, č. 38.

²⁷⁸ Tamtéž.

²⁷⁹ Sport, roč. 1923, č. 39.

²⁸⁰ Sport, roč. 1923, č. 46.

²⁸¹ Sport, roč. 1923, č. 47.

²⁸² Dr. Jirí Stanislav Guth – Jarkovský byl předseda Československého olympijského výboru.

ředitel YMCA.²⁸³ Lewis W. Riess a F. M. Marek odjeli do Paříže, kde se všemožně snažili našemu týmu pomáhat. Do Paříže odjeli tito funkcionáři na své útraty.²⁸⁴

Hned z kraje sezóny začal sportovní odbor YMCA České Budějovice organizovat další atletické soutěže. YMCA České Budějovice měla v plánu pořádat dne 24. března 1924 přespolní běh na 4,5km. Soutěž však byla odložena na 30. března.²⁸⁵ Kromě tohoto závodu mělo pořádat místní sdružení 20. dubna štafetový běh 5×400m „Napříč Českými Budějovicemi,“ 27. dubna dorostenecké závody, 11. května středoškolské závody,²⁸⁶ 25. května okrskové přebornictví,²⁸⁷ 11. září silniční běh na 8km²⁸⁸ a 20. – 21. září silniční běh na 8km.²⁸⁹

Českobudějovická YMCA se snažila organizovat tyto závody i přes to, že jí z kraje roku 1924 postihlo neštěstí. Budova YMCA²⁹⁰ v Českých Budějovicích vyhořela. Místní YMCA přišla o veškeré zařízení a náradí. Cena byla vyčíslena na 120 000 Kč.²⁹¹

Dne 23. března organizoval Jihočeský okrsek ČAAU vylučovací běh na 7200m. V závodu nemohli chybět ani atleti místní YMCA. Na druhém místě se v čase 24min 30,3 sekundy umístil Wimmer a bezmála 45 sekund za ním jeho týmový kolega Ahmann.²⁹²

Tradiční závod „Napříč Českými Budějovicemi“ byl nakonec pořádán o týden déle, a to 27. dubna. YMCA České Budějovice byla před závodem pasována do role favorita. Domácí YMCA rozběhla závod dobře. První úsek vyhrál mladičkový Kumpfmüller. Ve druhém úseku YMCA ztratila vedení. Finišující Kozel pak těsně prohrál s Hollerem z S. K. České Budějovice. Celkové vítězství S. K. České Budějovice nad YMCA České Budějovice bylo velkým překvapením.²⁹³

²⁸³ Sport, roč. 1924, č. 3.

²⁸⁴ Sport, roč. 1924, č. 4.

²⁸⁵ Sport, roč. 1924, č. 12.

²⁸⁶ Sport, roč. 1924, č. 13.

²⁸⁷ Sport, roč. 1924, č. 16.

²⁸⁸ Sport, roč. 1924, č. 13.

²⁸⁹ Sport, roč. 1924, č. 38.

²⁹⁰ Tato budova se začala stavět v roce 1919. Stavba trvala dva roky. Otevřena byla 23. října roku 1921 za přítomnosti ústředního ředitele YMCA pana Gethmana a mnoha dalších vlivných lidí.

YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 1, s. 22.

²⁹¹ Sport, roč. 1924, č. 4.

²⁹² Sport, roč. 1924, č. 14.

²⁹³ Sport, roč. 1924, č. 19.

Z týmu YMCA České Budějovice se do závěrečné kvalifikace pro Olympijské hry v Paříži probojoval Zeman.²⁹⁴

Šestý duben 1924 byl pro YMCA Kroměříž ve znamení závodu v běhu na 3km a chůzi na 10km. Tyto závody navázaly na zdařilý štafetový běh „Napříč Kroměříží“ (viz příloha 39). Do závodu v chůzi byl za YMCA přihlášen vytrvalec, který dosáhl cíle v čase 64min 36 sekund. Na přední místa to však nestačilo. V závodě v běhu na 3km však byli členové místního sdružení YMCA úspěšnější. Na druhém místě, 12 sekund za vítězem, se umístil Jirásek (9min 55 sekund) a hned za ním Čada.²⁹⁵ Dne 18. května pořádalo sdružení YMCA v Kroměříži silniční běh na 5km o putovní cenu Československého červeného kříže,²⁹⁶ 25. května lehkootletický pětiboj a závod v chůzi na 10km,²⁹⁷ 24. srpna závod na 4×100m a 20km chůze a 14. září přespolní běh na 10km.²⁹⁸ Je obdivuhodné, kolik atletických závodů kroměřížská YMCA uspořádala a kolika se zúčastnila, pokud vezmeme v úvahu, že v roce 1924 měla pouze 18 závodníků registrovaných u ČAAU.²⁹⁹

V tomto roce ČAAU prozatímně,³⁰⁰ a poté i definitivně uznala za svého člena YMCA Hradec Králové.³⁰¹ Žádost o přijetí podala i YMCA Praha.³⁰²

YMCA České Budějovice na jaře organizovala několik akcí. První z nich, 30. března pořádaný jarní přespolní běh, vyhrál Karel Nedobitý (A. C. Sparta Praha). Koncem dubna se YMCA nevyvedla štafeta městem 4×400m.³⁰³ Závod vyhrál konkurenční S. K. České Budějovice. Jedenáctého května YMCA uspořádala středoškolské závody. Na lehkootletickém mistrovství Jihočeského okrsku v Českých Budějovicích, pořádaném 25. května, sbírali atleti YMCA České Budějovice opět body. Mistrovství se uskutečnilo na stadionu jejich největšího rivala S. K. České Budějovice. První místa pro YMCA vybojovali: Wimmer, který vyhrál s velikým náskokem závod v chůzi na 5000m (30min 12,6 sekundy) a Vazač v hodů oštěpem (40,88m). Druhá místa získali: Kumpfmüller v běhu na 400m, Kalina v běhu na 110m překážek, Nováček ve skoku vysokém bez rozběhu, Wimmer v hodů diskem a štafeta YMCA v běhu na

²⁹⁴ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 232.

²⁹⁵ Sport, roč. 1924, č. 15.

²⁹⁶ Sport, roč. 1924, č. 20.

²⁹⁷ Sport, roč. 1924, č. 16.

²⁹⁸ Sport, roč. 1924, č. 38.

²⁹⁹ Sport, roč. 1925, č. 4.

³⁰⁰ Sport, roč. 1924, č. 20.

³⁰¹ Sport, roč. 1924, č. 22.

³⁰² Sport, roč. 1924, č. 54.

³⁰³ Sport, roč. 1925, č. 2.

4×100m. Ze třetího místa se radovali: Ehrer v běhu na 5000m, Vazač ve skoku dalekém bez rozběhu a Kalina v hodu oštěpem. Sportovní odbor YMCA se na tomto mistrovství umístil až na třetím místě (28 bodů). Mistrovství vyhrál jejich městský rival S. K. České Budějovice (50 bodů).³⁰⁴

Dne 7. září byl uspořádán Sportovním odborem YMCA České Budějovice II. ročník silničního běhu na 8km na trase Kamenný Újezd – České Budějovice. Obhájce poháru z roku 1923 byl Wimmer z místní YMCA. Tento silniční závod byl jedním ze čtyř, kterými se YMCA snažila zvednout zájem o lehkou atletiku na jihu Čech.³⁰⁵ Atletům YMCA se tentokrát vyhrát nepodařilo. Vácha byl dokonce diskvalifikován. Závod vyhrál Karel Nedobitý (A. C. Sparta Praha).³⁰⁶ Po jeho výkonech nebylo nic divného na tom, že během svých tréninků kolem sebe shromáždil kroužek nadšených studentů.³⁰⁷

Národní závody v Hradci Králové pořádané 14. září se místnímu sdružení YMCA příliš nepodařily. Nejlépe se umístil Hobzek ve skoku vysokém (165cm).³⁰⁸

Národní závody Moravské Slavie v Brně byly obdařeny dvěma národními rekordy. Bohužel ani jeden z nich nebyl vytvořen atletem YMCA. Za zmínku ale stojí výkon brněnského dorostence Konečného, jenž pro YMCA vyhrál závod na 60m v čase 7,4 sekundy, a také Viziny, který ve skoku o tyči obsadil výkonem 285cm celkové třetí místo.³⁰⁹ Konečný vyhrál i na Dorosteneckém mistrovství brněnského okrsku. Tentokrát však s velkým náskokem na trati 100m (12,3 sekundy) a ve skoku dalekém (5,59m). Další vítězství pro brněnskou YMCA získal Petřík ve skoku vysokém. Štafetový běh na 4×200m nedopadl pro YMCA dobře. Atleti YMCA doběhli sice na druhém místě, ale kvůli vyšlápnutí z dráhy byli diskvalifikováni. YMCA Brno obsadila celkové třetí místo. V rámci tohoto mistrovství se konal trojboj pro žáky. Očka vyhrál pro YMCA skok daleký (464cm). Jeho vítězství podpořil na třetím místě Maláník (429cm). Očka navíc vyhrál závod v běhu na 60m (8,6 sekundy) před svým týmovým kolegou Kutálkem. V hodu kriketovým míčkem se Maláník umístil na třetím místě.³¹⁰

³⁰⁴ Sport, roč. 1924, č. 22.

³⁰⁵ Sport, roč. 1924, č. 48.

³⁰⁶ Sport, roč. 1924, č. 50.

³⁰⁷ Sport, roč. 1925, č. 2.

³⁰⁸ Sport, roč. 1924, č. 52.

³⁰⁹ Tamtéž.

³¹⁰ Sport, roč. 1924, č. 54.

Na podzim roku 1924 pořádala též YMCA Liberec štafetový závod napříč Libercem (*viz příloha 40*) v běhu na 6×500m. Zajímavé bylo, že byl vypsán pro tři kategorie: lehké atlety, fotbalisty a juniory mladší 18 let.³¹¹

V tuto dobu rovněž proběhlo meziklubové střetnutí YMCA Brno s S. K. Vyškov. Pro YMCA vyhráli své disciplíny: Konečný F. (100y – 11,4 sekundy), Petřík (skok vysoký – 148cm), družstvo běžící olympijskou štafetu³¹² (4min 12,3 sekundy), Vizina ml. (skok o tyči – 270cm) a družstvo běžící štafetu 4×100m (51,3 sekundy). Body za druhé místo pro YMCA získali: Vizina ml. (vrh koulí – 10,9m), Vizina ml. (skok vysoký), Petřík (400m – 64 sekund) a Mandát (1500m – 5min 25,2 sekundy). Třetí místo pro brněnskou YMCA obsadili: Konečný K. (100y – 11,8 sekundy), Výborný (1500m – 5min 33 sekund), Vizina ml. (hod diskem – 26,55m), Konečný F. (skok daleký – 536cm), Vizina st. (skok o tyči – 260cm) a Měřínský (hod oštěpem – 29,1m). Po celkovém sečtení bodů YMCA Brno prohrála 48:40.³¹³

Osmnáctého února roku 1925 byla YMCA Jičín přijata za člena ČAAU.³¹⁴ Již na začátku března hostil atletický odbor S. K. Židenice závod v běhu na 3km. Závod byl poměrně obtížný i kvůli dešti, který se spustil. Nejlepší závodník YMCA Brno Ondrušek obsadil 12. místo, za ním následovali Voborný (20.), Foukal (26.) a Černý (41.). Závod vyhrál domácí závodník Vincenc.³¹⁵ Ondrušek se krátce po těchto závodech zúčastnil i nováčkovských závodů pořádaných Moravskou Slavií.³¹⁶ První květnový den pořádala Moravská Slavia dorostenecké závody. Na těchto závodech zářil z YMCA Brno především Konečný, který vyhrál pětiboj (50m, 300m, skok daleký, skok vysoký a vrh koulí), 50m (6,7 sekundy) i skok daleký (5,85m). Jedno vítězství získal pro brněnský tým Petřík ve skoku vysokém (152cm). Očko se zúčastnil trojboje (50m, hod kriketovým míčkem a skok daleký), ve kterém vyhrál běh na 50m v čase 7,5 sekundy.³¹⁷ Moravská Slavia propůjčovala počínaje 17. zářím svůj stadion ke společnému tréninku atletů. Bylo to z důvodu možnosti uskutečnění atletického utkání Praha – Brno. Z YMCA Brno zde trénovali Technika a Vizina.³¹⁸

³¹¹ Sport, roč. 1924, č. 44.

³¹² Olympijská štafeta je běh na 800m + 400m + 200m + 100m.

³¹³ Sport, roč. 1924, č. 55.

³¹⁴ Sport, roč. 1925, č. 8.

³¹⁵ Sport, roč. 1925, č. 10.

³¹⁶ Sport, roč. 1925, č. 14.

³¹⁷ Sport, roč. 1925, č. 18.

³¹⁸ Sport, roč. 1925, č. 38.

YMCA Kroměříž a klub S. K. Haná zabezpečily v tomto roce II. běh Kroměříží na 3km, II. silniční závod v chůzi na 10km, 21. května III. přespolní běh na trase Hulín – Kroměříž³¹⁹ a 28. června štafetový běh městem na 6×200m.³²⁰

S. K. Hradec Králové zorganizoval v rámci 20. oslav založení klubu vytrvalostní závody. V závodě dorostenců v běhu na 2km se na čtvrtém místě umístil Fejgl z YMCA Hradec Králové.³²¹ Ve dnech 26. srpna až 2. září pořádal tělovýchovný odbor YMCA Hradec Králové pětiboj ve skocích (skok vysoký z místa a s rozběhem, skok daleký z místa a s rozběhem, trojskok).³²²

Ve čtvrtek 21. května hostila na svém stadionu olomoucká YMCA atleta Thompsona, který byl v této době světovým rekordmanem v desetiboji. Olomoučtí diváci tak mohli vidět na vlastní oči skvělé výkony a i pro samotné atlety byla tato událost jistě motivací do budoucna.³²³

YMCA Olomouc uspořádala dne 28. září 1925 na své nově vybudované závodní dráze lehkotletické přebornictví YMCA v Československu. Do Olomouce se tak sjelo více než 150 atletů z 11 měst. Ve 24 disciplínách zde závodily tři kategorie (hoši 12-15 let, dorost 15-18 let, a závodníci starší 18 let). K vidění zde byly poměrně pěkné výkony.³²⁴ Na Moravu se sjely týmy z Českých Budějovic, Hradce Králové, Bánské Bystrice, Znojma, Liberce, Brna, aj. Samozřejmě zde nechyběl ani domácí olomoucký tým. V nejmladší kategorii žáků zvítězil Sitte (Liberec) v běhu na 75m (10,1 sekundy), Hyppius (Hradec Králové) ve skoku vysokém (146,5cm), Papp (Bánská Bystrica) ve skoku dalekém (501cm) a olomoucká štafeta v běhu na 4×100m (63,3 sekundy). V kategorii dorostenců zvítězil Weller (Liberec) v běhu na 100m (12,2 sekundy), Klempera (Brno) v běhu na 800m (2min 28,4 sekundy), Vagač (Bánská Bystrica) v běhu na 110m překážek (17,5 sekundy), Hobzek (Hradec Králové) ve skoku vysokém (1,58m), Kudrnáč (Brno) ve skoku dalekém (6,02m), Hobzek (Hradec Králové) ve vrhu koulí (10,75m), Rösler (Liberec) v hodu oštěpem (36,92m) a štafeta Hradce Králové v běhu na 4×200m (1min 51,9 sekundy). V kategorii dospělých zvítězil Svoboda (Znojmo) v běhu na 100m (11,3 sekundy), Wimmer (Hradec Králové) v běhu na 400m (60,3 sekundy), Nedobitý (České Budějovice) v běhu na 1500m (4min 40,7 sekundy), Hajlich (Hradec Králové) ve skoku vysokém (1,58m), Konečný (Brno) ve skoku

³¹⁹ Sport, roč. 1925, č. 19.

³²⁰ Sport, roč. 1925, č. 25.

³²¹ Sport, roč. 1925, č. 17.

³²² Sport, roč. 1925, č. 37.

³²³ Sport, roč. 1925, č. 21.

³²⁴ Sport, roč. 1925, č. 39.

dalekém (577,5cm), Vizina (Brno) ve skoku o tyči (2,98m), Svoboda (Znojmo) v hodu oštěpem (44,14m), Forbach (Liberec) ve vrhu koulí (14,34m) a Svoboda (Znojmo) v hodu diskem (36,2m). Mistrem pro rok 1926 se stalo družstvo YMCA Hradec Králové ziskem 63,5 bodu.³²⁵

V létě dne 28. června byl na Slavkově organizován lehkootletický mítink na počest oštěpaře Hejtmánka, bývalého československého rekordmana žijícího právě zde. YMCA Brno se závodů zúčastnila a její atlet Vizina obsadil ve vrhu koulí dobré 3. místo.³²⁶ V polovině srpna se YMCA Brno zúčastnila také závodů uspořádaných klubem S. K. Vyškov u příležitosti otevření nové závodní dráhy.³²⁷ Ve stejném termínu přijela brněnská YMCA také na závody pořádané Dělnickým S. K. v Třebíči. Na těchto závodech obsadil Vizina 2. místo ve skoku vysokém (155cm).³²⁸

V roce 1925 došlo v českobudějovické atletice ke zvratu. Hřiště S. K. České Budějovice bylo uzavřeno. Z tohoto důvodu přešla řada atletů, např. sprinter Holler,³²⁹ do sportovního odboru YMCA, kde byly podmínky příznivější. Zde se již ujal trenérské a organizační práce Karel Nedobitý. Atleti YMCA se brzy začali těšit i ze závodů pořádaných v jiných městech.³³⁰ Dne 13. září pořádala YMCA III. ročník závodu o putovní pohár na trati Kamenný Újezd – České Budějovice.³³¹ Z technických důvodů byl však závod odložen až na 4. říjen.³³² Závod vyhrál a celkové prvenství obhájil Karel Nedobitý. Z českobudějovické YMCA nejlépe doběhl František Tříška (7.), po něm Alois Suchomel (9.) následován Aloisem Tučkem (10.) a Cyrilem Kubeškou (11.).³³³

YMCA České Budějovice uspořádala hned z kraje roku 1926 přespolní běhy pro kategorii dorostenců (3km) a dospělých (4km), které se konaly 21. respektive 28. března.³³⁴ V závodech dorostenců, ve kterých startovalo 40 závodníků, doběhl první z domácí YMCA Frolík (8.), po něm Nováček (12.), Mára (13.), Albrecht (14.), Bárta (15.), Šámal (18.), Čodl (20.), Kučera (22.), Čaloun (26.), Lachout (27.), Jirásek (29.), Fencel (30.), Mátl (31.), Brousil (32.), Zavadil (33.), Sedláček (36.), Kohout (37.), Kubák

³²⁵ Plichta, J. (1926). *Lehká atletika*. In: Almanach sportu na rok 1926. Praha: Expedice Almanachu sportu, s. 65.

³²⁶ Sport, roč. 1925, č. 28.

³²⁷ Sport, roč. 1925, č. 31.

³²⁸ Sport, roč. 1925, č. 34.

³²⁹ Holler patřil k nejlepším atletům S. K. České Budějovice v tomto období.

³³⁰ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 232.

³³¹ Sport, roč. 1925, č. 35.

³³² Sport, roč. 1925, č. 36.

³³³ Sport, roč. 1925, č. 40.

³³⁴ Sport, roč. 1926, č. 11.

(38.), Augustin (39.) a Boček (40.). V závodech dospělých YMCA obsadila 4. – 10. místo v pořadí: Frolík, Suchomel, Mára, Nováček, Albrecht, Tříška a Brousil. Další závodníci z YMCA doběhli v pořadí Vácha (12.), Lachout (14.), Kubeška (15.), Kohout (16.) a Mlčoch (17.). Závod vyhrál Nedobitý (13min 2 sekundy), který si tímto výkonem vylepšil vlastní osobní rekord na této trati. Do závodu dorostenců vyslala YMCA 20 závodníků.³³⁵ Nejvýznamnější pro atletický odbor YMCA České Budějovice byl však fakt, že tohoto roku byla projektována nová atletická dráha na sokolském stadionu. Nejen že byla projektována, ale i též zřízena. Plán byl takový, že ji společně postaví Sokol a místní YMCA.³³⁶

YMCA České Budějovice se krátce po tomto závodě zúčastnila i vytrvalostního běhu Rožmitál – Březnice (9,5km). Tento závod se běžel dne 18. dubna.³³⁷ Na startu se shromáždilo deset závodníků. Pořadí v závodě zůstalo od startu do cíle v podstatě nezměněné. Snad jen Suchomel z YMCA se potýkal s píseckým Louckým. Závod ovládl Nedobitý. Nejlepší běžec z YMCA České Budějovice, kterým byl právě Suchomel, obsadil 8. místo. Desáté místo získal pro YMCA Mlčoch.³³⁸

Dne 25. dubna 1926 se běžel závod 4×500m „Napříč Českými Budějovicemi.“³³⁹ Snad žádný závod nebyl dosud pronásledován tak velkou smůlou, jako tento. Řada družstev zmeškala vlak, další dala nakonec přednost jiným sportům a k tomu ještě některé týmy svou účast odřekly. Z původních 16 štafet jich nakonec startovalo jen 6 (viz příloha 41), z nichž 4 tvořili běžci z místního sdružení YMCA. Tým YMCA České Budějovice se také nakonec radoval z konečného vítězství. Štafeta ve složení Kubeška, Mára, Vácha a Wimmer protнула cílovou čáru v čase 5min 4 sekundy. Druhý tým YMCA ve složení Suchomel, Gassldorfer, Weiss a Pánek doběhl na 3. místě. Čtvrtý tým YMCA ve složení Mlčoch, Votava, Šenbera a Kohout dorazil do cíle na 4. místě. Hned za nimi se umístila štafeta YMCA III ve složení Nováček, Mentlík, Nejedlý a Kubák.³⁴⁰

O tři dny později si atleti YMCA České Budějovice přeměřili své síly v klubovém pětiboji.³⁴¹ Přespolní běh konaný pátého května v kopcovitém terénu na trase 5km se stal snadnou kořistí pro atleta Wimmra (viz příloha 42) z YMCA České Budějovice,

³³⁵ Sport, roč. 1926, č. 13.

³³⁶ Sport, roč. 1926, č. 15.

³³⁷ Tamtéž.

³³⁸ Sport, roč. 1926, č. 16.

³³⁹ Sport, roč. 1926, č. 15.

³⁴⁰ Sport, roč. 1926, č. 17.

³⁴¹ Sport, roč. 1926, č. 15.

který protnul cílovou čáru v čase 20min 13 sekund. Wimmer vysadil v roce 1925 tréninky, ale na tomto závodě se překvapivě objevil v lepší formě, než kdy jindy. Jeho týmoví kolegové Frolík a Mlčoch doběhli na 3., respektive na 12. místě.³⁴²

V květnu se českobudějovický člen YMCA Holler zúčastnil národních lehkootletických závodů, pořádaných klubem S. K. Pardubice. Holler ukázal své sprinterské schopnosti, když v běhu na 100m obsadil 2. místo s pouhou ztrátou 1,5m na vítěze.³⁴³

Na úplném konci května měly v YMCA proběhnout dorostenecké závody.³⁴⁴ Ty však byly odloženy na 6. června. Místo nich se stala YMCA pořadatelem středoškolských závodů o pohár YMCA.³⁴⁵ Dorostenecké závody pro tento rok neměly bohužel tak velkou účast, jak se očekávalo. I přesto bylo k vidění několik velmi pěkných výkonů. Například Bouša, čtrnáctiletý dorostenec z YMCA České Budějovice, skočil do dálky 494cm a do výšky 129cm.³⁴⁶

Dne 20. června se stala českobudějovická YMCA organizátorem propagačního běhu „Napříč městem.“ Jeho délka byla zhruba 3km. V roce 1926 to byl již šestý závod místního klubu. Ze 74 přihlášených závodníků jich startovalo pouze 53. Od začátku vedli Nedobitý (Sparta Praha) s Rainerem (YMCA). Zhruba v půli trati setřáslí pronásledovatele Frolíka (YMCA). Také Weiss (YMCA), který běžel na čtvrtém místě, se po 2km tratě začal propadat. Nakonec doběhl na 10. místě. Závod vyhrál Nedobitý, v čase 10min 50,1 sekundy, před Rainerem a příjemným překvapením v podobě Suchomela (YMCA) na třetím místě. Jako další závodníci z YMCA České Budějovice doběhli Nováček (14.), Mára (17.), Mlčoch (21.), Javůrek (26.), Brousil (30.), Lexa (36.) a Vosejпка (37.).³⁴⁷

Na začátku srpna se atleti z českobudějovické YMCA zúčastnili národních závodů v Pardubicích. A ani zde nezklamali. Sprinter Holler v závodě na 100m přešel úspěšně přes dvě kola a ve finále odsadil celkové druhé místo. V závodě na 200m navíc vyhrál svůj rozběh a po postupu do finále obsadil třetí místo. Wimmer, který se zde neobjevil v příliš dobré formě, závodil na trase 400m. Po vyhraném rozběhu a postupu do finále obsadil výkonem 52 sekund druhé místo.³⁴⁸

³⁴² Sport, roč. 1926, č. 19.

³⁴³ STAR, roč. 1926, č. 23.

³⁴⁴ Sport, roč. 1926, č. 15.

³⁴⁵ Sport, roč. 1926, č. 20.

³⁴⁶ Sport, roč. 1926, č. 23.

³⁴⁷ Sport, roč. 1926, č. 25.

³⁴⁸ Sport, roč. 1926, č. 32.

Pátého září roku 1926 hostila YMCA České Budějovice na hřišti S. K. České Budějovice přebory jihočeského okrsku ČAAU. Přeboru se zúčastnily tři týmy. Kromě domácích to byl ještě S. K. Písek a Jihočeský vysokoškolský sport Jindřichův Hradec. Atleti YMCA zde dosáhli velmi dobrých výsledků a také celkového vítězství, které si po tomto náročném roce zcela zasloužili. Holler vyhrál závod na 100m (11,8 sekundy), ale v závodě na dvojnásobné trati se musel spokojit s druhým místem za Vosolsoběm z Jindřichova Hradce. Holler měl však před tímto závodem za sebou závod na 400m, který rovněž vyhrál (54,6 sekundy). Jeho vítězství podpořil třetím místem jeho týmový kolega Kubeška. V závodě na 800m zvítězil v čase 2min 13 sekund Vimmer³⁴⁹ před Weissem. Stejně pořadí na prvních místech bylo i v běhu na 1500m. Čas vítěze byl 4min 37,6 sekundy. Vimmer navíc ve vrhu koulí obsadil druhé místo před Vazačem, které zopakoval i v disku. Vazač naopak nenašel přemožitele v hodu oštěpem (42,18m). Týmového kolegu Nováčka porazil o více jak metr. V závodě na 5km³⁵⁰ obsadil druhé místo domácí Rainer. V běhu na 110m překážek obsadil Kubeška druhé místo, které následně zopakoval i ve skoku vysokém. Dočkal se však i vítězství ve skoku dalekém (585cm). V závodě na 400m překážek doběhl Veverka na třetím místě. V závodě na 4×100m obsadila YMCA třetí místo. V kategorii dorostenců soutěžil kromě domácí YMCA pouze S. K. Písek, který na rozdíl od dospělých utkání vyhrál. Výkony mladých atletů z YMCA však nebyly vůbec špatné. Na vítězství dosáhli Fridrich (100m - 12,6 sekundy, skok daleký – 528cm) a Frolík (800m – 2min 26,4 sekundy, 1500m – 4min 55,8 sekundy). Svým druhým místem je podpořili Fridrich (400m, disk), štafeta (4×200m) a Frolík (oštěp). Na třetím místě se umístili Fridrich (skok vysoký, koule), Kubák (skok daleký, 400m) a Kříž (1500m).³⁵¹

Dne 19. září pak získal dobré umístění při prvním ročníku silničního běhu Hluboká – České Budějovice běžec Rainer ze sportovního odboru YMCA, který doběhl o 5min druhý za Nedobitým z týmu A. C. Sparta Praha, v čase 40:45,3. Tímto výkonem získal putovní pohár pro nejlepšího místního závodníka, věnovaný městskou radou Hluboké nad Vltavou (*viz příloha 43*). Další z YMCA doběhl Frolík (5.), Suchomel (11.) a Mlčoch (12.).³⁵²

³⁴⁹ Zde se poprvé objevilo v novinách jméno Vimmer, které již v tomto znění zůstalo. Jedná se pravděpodobně o atleta Wimmera, který se vyskytoval v novinových článcích již dříve.

³⁵⁰ V závodě na 5km se jistým nedopatřením běželo o 300m méně.

³⁵¹ Sport, roč. 1926, č. 38.

³⁵² Sport, roč. 1926, č. 39.

V neděli 3. října roku 1926 se konaly první národní závody pořádané týmy YMCA a Meteor České Budějovice. Slíbená konkurence v podobě klubu Český Lev Plzeň nepřijela, ačkoli se místní YMCA tento rok zúčastnila plzeňských závodů pořádaných právě tímto týmem. I tak ale do Českých Budějovic dorazila poměrně slušná konkurence. Místní tým YMCA však postrádal jednu ze svých hvězd – Hollera. Možná proto atleti z YMCA nezískali žádné první místo. Na druhém místě se umístili pouze Weiss (800m) a Rainer (5000m). Za Rainerem na této trati doběhli ještě Nováček (4.) a Suchomel (5.). Na místě třetím se umístili Kříž (800m), Nováček A. z YMCA Kášova Promenáda (1500m), štafeta ve složení Svoboda, Kubák, Weiss a Frolík (4×100m) a Nováček J. (oštěp), který navíc získal 4. místo ve vrhu koulí.³⁵³

O týden později se běžel již IV. ročník závodu Kamenný Újezd – České Budějovice, pořádaný týmem YMCA České Budějovice.³⁵⁴ Závod měl sice rekordní počet přihlášených, ale více jak polovinu z nich odradila nepřízeň počasí. Pouze deset z nich vyběhlo po kotníky ve vodě a ve sněhové vánici směrem k Českým Budějovicím. Nejlépe z YMCA České Budějovice doběhl na třetím místě Rainer, který poslední dva kilometry běžel pouze s jednou botou. Za ním doběhli Nováček Ant. (5.) a Mlčoch (10.).³⁵⁵

V neděli 7. listopadu se konal „lesní“ běh v Písku. Sportovní odbor YMCA České Budějovice vyslal do bojů 7 dorostenců. V kategorii dorostu vyhrál pro YMCA s velkým náskokem Frolík před Křížem. Další atleti YMCA doběhli v pořadí Nováček Ant. (4.), Kakeš (5.) a Kříž (6.). V kategorii příchozích se umístil Kučera na osmém místě a Dittmann na desátém.³⁵⁶

Českobudějovická YMCA ukončila svou bohatou sezónu 1926 přespolním během, který pořádala dne 18. listopadu ve třech kategoriích, ve kterých startovalo dohromady 25 závodníků. Trať zvolila YMCA velmi lehkou – pro chlapce 1km a pro dorost a dospělé 3km. Nejlépe v kategorii chlapců běžel z domácí YMCA Bambule (2.). Dorostenci YMCA doběhli v pořadí Kříž (2.), Nováček (5.), Čondl (6.) a Sháněl (7.). Mezi dospělými atlety se z YMCA umístil nejlépe Rainer (2.). Za ním doběhl Weiss (8.).³⁵⁷

³⁵³ Sport, roč. 1926, č. 40.

³⁵⁴ Sport, roč. 1926, č. 38.

³⁵⁵ Sport, roč. 1926, č. 44.

³⁵⁶ Sport, roč. 1926, č. 45.

³⁵⁷ Sport, roč. 1926, č. 49.

YMCA Kroměříž společně s klubem S. K. Haná uspořádali 28. března 1926 III. ročník běhu „Napříč Kroměříží.“ Ke startu se dostavilo 31 závodníků, z toho 11 dorostenců. Trať pro dorostence měřila 1500m, dospělí závodili na dvojnásobně dlouhé trati. Nejlépe z YMCA se umístil v kategorii dorostu Matura (5min 46 sekund), který prohrál v souboji o 1. místo až na cílové čáře.³⁵⁸

Na přelomu března a dubna se konal 1. přespolní běh ve Znojmě. Místní YMCA vypsalala závod pro kategorii dospělých a dorostenců. Jako první dorostenecký závodník do cíle dorazil nikým neohrožený Příbyl z YMCA, následován svým týmovým kolegou Hanzalem. Další závodníci z YMCA dobíhali v pořadí Hlavatý (4.), Juráček (10.) a Řepa (12.). V závodě dospělých nejlépe z YMCA doběhl Kubal (8.), následovaný svými týmovými kolegy Sokolem a Klimešem.³⁵⁹

V neděli 25. dubna 1926 organizovala YMCA Kladno na hřišti S. K. Kladno atletické závody dorostu. Problém místního sdružení byl, že v této době zatím nemělo vlastní atletickou dráhu,³⁶⁰ ale přitom dost jeho členů tíhlo k atletice. Atletika na Kladensku nebyla v této době příliš populární, ale YMCA se to snažila změnit.³⁶¹

Na přelomu dubna a května přijeli atleti na Nováčkovské závody Moravské Slavie. Mezi nimi byli také atleti brněnské YMCA. V kategorii dorostu v závodě na 600m se umístil Moudrý na 3. místě. Na stejné umístění dosáhl i Jiránek v kategorii juniorů. Jiránek obsadil 3. místo v běhu na 400m.³⁶² Atleti YMCA Brno se ke konci května zúčastnili brněnského přeboru v atletice, ale jejich jediným větším úspěchem bylo 1. místo Blažka v hodů diskem (29,47m).³⁶³

Ani atletům YMCA Kroměříž se v tomto roce nedařilo dosáhnout většího množství dobrých výsledků. Na přebornictví přerovského okrsku se nejlépe umístil Pecl v hodů diskem. Jeho nejlepší hod však stačil pouze na druhé místo.³⁶⁴

V polovině března roku 1927 uspořádala YMCA Hradec Králové společně s klubem S. K. Hradec Králové přespolní běhy o přebor východočeského okrsku. Žádný z atletů YMCA se však neumístil na čelních místech.³⁶⁵ Nejlépe se na trati dlouhé

³⁵⁸ Sport, roč. 1926, č. 13.

³⁵⁹ Tamtéž.

³⁶⁰ Roku 1925 zde teprve YMCA otevřela svoji reprezentační budovu, čímž konečně vytvořila v této oblasti své první zázemí. Tímto krokem zde velmi rychle upoutala pozornost mladých lidí. Proto zde také měla největší oporu v dorostencích a žactvu.

³⁶¹ Sport, roč. 1926, č. 16.

³⁶² Tamtéž.

³⁶³ Sport, roč. 1926, č. 20.

³⁶⁴ Sport, roč. 1926, č. 21.

³⁶⁵ Sport, roč. 1927, č. 11.

2,5km v kategorii dorostenců umístil Chalupa (9.), za ním doběhli Hoza (11.), Peřina (12.), Kafka (14.), Kozák (15.), Horných (16.), Hucl (17.), Vindeman (18.), Špatenka (19.) a Jahelka (20.). V závodě družstev, která tvořily týmy po třech, se YMCA umístila na čtvrtém (Hoza, Chalupa, Vindemen), pátém (Kafka, Horných, Peřina) a šestém (Hucl, Špatenka, Jahelka) místě.³⁶⁶ Novým úředníkem YMCA Hradec Králové se stal K. Nedobitý, který se rozhodl koncem února vystoupit ze Sparty a startovat za S. K. Hradec Králové.³⁶⁷

S. K. Hradec Králové zahájil svou jarní sezónu roku 1927 dne 10. dubna přespolním během na 10km. Tohoto závodu se nemohla neúčastnit místní YMCA,³⁶⁸ která nechyběla ani na „Běhu napříč krajinou,“ který pořádal S. K. Pardubice. V kategorii dorostenců, kteří běželi trať dlouhou 2,6km, doběhl na 4. místě Holan, kterého stíhal Hoza.³⁶⁹

Neděle 24. dubna se nesla ve znamení nováčkovských závodů, které zorganizoval S. K. Hradec Králové a kterých se zúčastnili také závodníci z místní YMCA. Haken obsadil 2. místo na 100m. Hned za ním se umístil Kaberle. Haken však přidal k druhému místu ze závodu na 100m také 3. místo v hodu oštěpem. V závodě na 3000m doběhl Chalupa na 4. místě.³⁷⁰

Na přelomu dubna a května se sjeli atleti do Pardubic na přespolní běh o délce 6km. Závod byl zkomplikován lijákem, který se spustil ve chvíli, když zbývaly soutěžícím zhruba dva kilometry do cíle. I tak do cíle dorazil jako čtvrtý Hoza a hned za ním Holan z YMCA Hradec Králové.³⁷¹

Ve středu 11. května 1927 přijeli atleti YMCA Hradec Králové do Opatovic k meziklubovému dorosteneckému utkání s místní Zemskou vychovatelnou. V utkání, kterého se zúčastnilo okolo 300 atletů, se umístil na prvním místě z YMCA pouze Hypius, a to v disciplínách 75m překážek – 9,7 sekundy, skok vysoký – 161cm, 300m – 42,2 sekundy a vrh koulí – 11,36m. Druhá místa vybojovali ve skoku vysokém Kozák, který se však o druhé místo musel dělit se Šubrtem z Opatovic, štafeta YMCA na 3×1000m ve složení Hoza – Holan – Videman J. a štafeta 4×200m ve složení Hypius – Kozák – Kotland J. – Holan. Třetí místo pro YMCA získali Kozák v běhu na 300m a

³⁶⁶ Sport, roč. 1927, č. 12.

³⁶⁷ Tamtéž.

³⁶⁸ Sport, roč. 1927, č. 16.

³⁶⁹ Sport, roč. 1927, č. 17.

³⁷⁰ Sport, roč. 1927, č. 18.

³⁷¹ Tamtéž.

Šulc v běhu na 3km. Po celkovém sečtení bodů tak atleti YMCA prohráli s Opatovickými 30:31.³⁷²

Pro YMCA Hradec Králové, ale i pro ostatní YMCA, však zřejmě byla pro tento rok nejdůležitější událostí mistrovství YMCA v Československu, pořádané právě týmem YMCA Hradec Králové ve dnech 11. a 12. června. Ve dnech 10. – 17. července se totiž v Kodani konaly mezinárodní hry YMCA a o složení našeho atletického družstva, které tvořilo pouze 17 atletů, rozhodovaly právě tyto závody.³⁷³ Atleti zde dosahovali velmi pěkných výsledků (viz příloha 44, 45 a 46).³⁷⁴ Hezké výkony naši atleti zopakovali i na světových hrách YMCA v Kodani. Balcar z YMCA Bratislava obsadil ve skoku vysokém páté místo, Holler (YMCA České Budějovice) obsadil v běhu na 100m třetí místo. V rozběhu však zaběhl stejný čas, který měl ve finále celkový vítěz (11,1 sekundy). Na šestém místě se v této disciplíně umístil Mattraf. Ve štafetě na 4×100m jsme obsadili výborné druhé místo (44,8 sekundy), když jsme o pouhou desetinu sekundy nestačili na vítězný švédský tým. Ve štafetě na 4×400m skončil československý tým na 4. místě. Navíc Holler znovu zazářil společně s Epštajnem (YMCA Liberec), když se na trati dlouhé 200m kvalifikovali do finále. V rozběhu na 1500m doběhl Nikman v čase 4min 24 sekund.³⁷⁵ V dalších dnech se běželo finále na 200m s československou účastí, ve kterém zvítězil Epštajn (22,8 sekundy) před třetím Hollerem. V závodě na 5km doběhl Reiner (YMCA České Budějovice) na 13. místě a ve štafetě 100-200-300-400m jsme obsadili celkové 4. místo. V konečném hodnocení národů obsadila naše reprezentace celkové 6. místo.³⁷⁶

Sedmého srpna 1927 přijeli skauti z YMCA Hradec Králové do Třebechovic pod Orebem, kde místní S. K. pořádal sportovní slavnosti, jejichž součástí byly i atletické soutěže. Na těchto závodech vyhráli atleti z YMCA tyto disciplíny: Rohlena (100m – 11,4 sekundy, 400m – 59,4 sekundy), štafetu 4×100m (Svoboda – Haken – Poupá – Rohlena – 50,8 sekundy) a štafetu 400-300-200-100m³⁷⁷ (Svoboda - Ruda – Haken – Rohlena – 3min 25,6 sekundy). Na druhých místech se umístili: Ruda (400m), Somer (1500m), štafeta 400-300-200-100m a Haken (oštěp). Třetí místa vybojovali: Kotland (1500m) a opět štafeta 400-300-200-100m.³⁷⁸

³⁷² Tamtéž.

³⁷³ Sport, roč. 1927, č. 22.

³⁷⁴ Sport, roč. 1927, č. 27.

³⁷⁵ Sport, roč. 1927, č. 29.

³⁷⁶ Sport, roč. 1927, č. 30.

³⁷⁷ Takzvaná švédská štafeta.

³⁷⁸ Sport, roč. 1927, č. 32.

Dne 25. září se zúčastnil atletický odbor YMCA Hradec Králové se svým desetičlenným týmem národních závodů AFK Hronov. Sportovní slavnosti zde byly zahájeny štafetovým závodem v běhu na 4×100m, ve kterém zvítězilo družstvo YMCA (45,7 sekundy) v sestavě Frinta, Svoboda, Hlaváček a Rohlena. Na třetím místě se v tomto závodě umístil druhý tým YMCA ve složení Haken, Bittner, Vindeman a Kotland Fr. V běhu na 3,7km se na třetím místě umístil Somora. Závod na 100y se stal kořistí YMCA, když vyhrál Rohlena (11,3 sekundy) před Frintou. Do výšky skočil nejvýše hradecký Hlaváček (161cm), který navíc vyhrál skok daleký (568cm) a ve vrhu koulí se umístil na třetím místě (9,29m). YMCA Hradec Králové tyto závody s přehledem vyhrála ziskem 31 bodů. Na druhém místě se se ziskem 15 bodů umístil Sokol Pražské předměstí.³⁷⁹

Ve středu dne 28. září pořádal Sportovní odbor YMCA Hradec Králové ve spolupráci s východočeským okrskem ČAAU meziměstský zápas mezi Hradcem Králové, Pardubicemi a Litomyšlí. Za Hradec Králové bojovaly také největší opory tamní YMCA, které se rozhodně neztratily. Mezi nimi nechyběli Frinta, Somora Rohlena a Štrégl. Hlaváček se tentokrát nezúčastnil, ale i přesto YMCA Hradec Králové nakonec zvítězila a stala se okrskovým přeborníkem.³⁸⁰

Tým YMCA Hradec Králové však v tuto dobu čekalo další utkání. A sice dne 2. října proti Dvoru Králové. YMCA však vstoupila do tohoto utkání v roli jasného favorita, kterou potvrdili prvními místy Rohlena (100y, 300m), Somora (1000m), Kalous Petr (3000m), štafeta Frinta – Košina – Štrégl – Rohlena (4×100m), Košina (skok vysoký, skok o tyči, koule, disk, oštěp), který se o první místo ve skoku vysokém dělil s Tincem ze Dvora Králové, Štrégl (skok daleký, skok o tyči). Druhými místy je podpořili Frinta (300m), Kalous Petr (1000m), štafeta Kotland – Frinta – Rohlena – Štrégl (olympijská štafeta), Košina (skok daleký) a Štrégl (koule). Třetí místa na těchto závodech pro YMCA vybojovali Frinta (100y), Somora (3000m), Kabele (skok vysoký), Štrégl (disk) a Rejl (oštěp). Utkání skončilo 76:29 pro tým YMCA Hradec Králové.³⁸¹

V polovině října organizovala YMCA Hradec Králové pětiboj hradeckých atletů,³⁸² ve kterém byl na pořadu 100m sprint, 60m překážek, skok vysoký, vrh koulí a

³⁷⁹ Sport, roč. 1927, č. 40.

³⁸⁰ Tamtéž.

³⁸¹ Sport, roč. 1927, č. 41.

³⁸² Sport, roč. 1928, č. 4.

hod volejbalovým míčem.³⁸³ Tento den rovněž hradecká YMCA zavítala do Úpice k meziklubovému utkání proti týmu Sparta Sychrov – Úpice.³⁸⁴

V roce 1927 se v YMCA Hradec Králové věnovalo atletice zhruba 60 členů. Dorostenec Štrégl vytvořil v tomto roce dva nové československé dorostenecké rekordy. Do dálky skočil 630,5cm a během skoku o tyči se přenesl přes laťku ve výšce 330cm.³⁸⁵

Počátkem atletické sezóny YMCA v Kroměříži zorganizovala její IV. jarní běh na 3,5km pro dospělé a 1,5km pro dorostence.³⁸⁶ Osmého května se zde konal štafetový běh 6×200m, který rovněž pořádala YMCA Kroměříž.³⁸⁷

V neděli 24. dubna se YMCA Kroměříž zúčastnila IV. běhu Přerovem. Dospělí soutěžili na trati dlouhé 3km, dorostenci běželi o kilometr méně. V poměrně velké konkurenci se na 23. místě umístil Kořínek a hned za ním Chmela. V závodu dorostenců doběhl na 8. místě Grosman.³⁸⁸

V polovině září uspořádala YMCA Kroměříž silniční závod v běhu na 5km mužů a 2,5km dorostenců. Za tamní YMCA startoval Chmela v kategorii mužů, za dorostence Úleva, Grosman a Zahradník, který v této kategorii obsadil druhé místo.³⁸⁹

V polovině března organizovala YMCA České Budějovice dorostenecký přespolní běh na trati dlouhé 3,5km. Na rozdíl od roku 1926 startovalo pouze sedm běžců (*viz příloha 47*).³⁹⁰ Pro domácí vyhrál Nováček v novém traťovém rekordu 15min 5,3 sekundy. Třetí místo získal pro YMCA Čodl. Kromě těchto dvou atletů hájil barvy YMCA také Schulz.³⁹¹

Koncem března 1927 se běžel V. ročník přespolního běhu YMCA České Budějovice. Na 4km dlouhou trať se vydalo 17 závodníků. Tábořský Volavka zde poprvé startoval za YMCA České Budějovice a při své premiéře doběhl do cíle na 3. místě, které bylo zároveň 1. místem mezi juniory. Závod ovládl Nedobitý před Rainerem (YMCA České Budějovice). Mezi juniory zvítězil Volavka (14min) před svými novými týmovými kolegy Nováčkem (2.) a Suchomelem (4.).³⁹²

³⁸³ STAR, roč. 1927, č. 37.

³⁸⁴ Sport, roč. 1927, č. 41.

³⁸⁵ Sport, roč. 1928, č. 4.

³⁸⁶ Sport, roč. 1927, č. 12.

³⁸⁷ Sport, roč. 1927, č. 14.

³⁸⁸ Sport, roč. 1927, č. 17.

³⁸⁹ Sport, roč. 1927, č. 40.

³⁹⁰ V roce 1926 na těchto závodech běželo 40 atletů.

³⁹¹ Sport, roč. 1927, č. 13.

³⁹² Tamtéž.

Dne 17. dubna se konal za pořadatelství YMCA České Budějovice IV. ročník rozestavného běhu 4×500m „Napříč Českými Budějovicemi.“ Běhu se zúčastnily celkem čtyři štafety, z nichž dvě tvořily štafety YMCA. Štafeta YMCA ve složení Holler – Biederman – Rainer – Vimmer v závodě zvítězila, ač počasí běhu příliš nepřálo. Její vítězný čas byl 4min 30,8 sekundy. Tento čas byl o 33 sekund lepší, než zaběhl vítěz z roku 1926. Druhá štafeta YMCA, která byla ve složení Gassldorfer – Nováček – Suchomel - Kubák, skončila na čtvrtém místě.³⁹³

V ten samý den vyslal sportovní odbor YMCA České Budějovice svého závodníka do běhu „Napříč Vítkovicemi.“ Tento tradiční závod se konal již počtvrté na trati dlouhé 5,6km. Z YMCA, která tento den pořádala závody v Českých Budějovicích, přijel pouze Veverka, který obsadil 12. místo.³⁹⁴

O týden později zavítali atleti YMCA České Budějovice do Jindřichova Hradce k meziklubovému utkání s tamním Jihočeským vysokoškolským sportem. Oba zúčastněné kluby mohly vyslat do každé disciplíny dva závodníky, kteří mohli získat pro svůj tým 5, 3, 2 nebo 1 bod.³⁹⁵ Úvodní disciplínu, běh na 5×150m, vyhrála štafeta YMCA ve složení Holler – Vimmer – Reiner³⁹⁶ – Klenka – Fridrich v čase 1min 30,2 sekundy. Další závod v pořadí, běh na 100y, vyhrál Holler v čase 11 sekund. Na čtvrtém místě se v tomto závodě umístil Fridrich. Na jeho vítězství navázal Reiner v běhu na 800m (2min 10,6 sekundy), který o necelých pět sekund porazil druhého Vimmera.³⁹⁷ YMCA na těchto závodech ovládla i skok vysoký, který vyhrál Fridrich (155cm) před Klenkou. Naopak vrh koulí se atletům YMCA nevydařil. Vazač a Vimmer obsadili třetí respektive čtvrté místo. Stejná umístění obsadili Vimmer a Nováček v hodů diskem. Fridrich obsadil ve skoku dalekém druhé místo. Třetí nejdelší skok zaznamenal Holler. Vazač předvedl hod oštěpem dlouhý 39,35m, který byl nejlepším výkonem na těchto závodech. Čtvrté místo obsadil v této disciplíně Nováček. Umístění Nováčka na 4. místě jak v hodů diskem, tak v hodů oštěpem, bylo velkým překvapením. Nováček byl přeborníkem v obou těchto disciplínách z roku 1926. Ovšem při oštěpu přešlápl pětkrát z šesti pokusů. Reiner ovládl běh na 3km v čase 10min 15,4 sekundy. Třetí místo vybojoval Volavka, který byl po celý závod druhý, ale v posledních 100m ho předstihl

³⁹³ Sport, roč. 1927, č. 16.

³⁹⁴ Sport, roč. 1927, č. 17.

³⁹⁵ 5 bodů bylo za vítězství, 3 body získal závodník, který obsadil druhé místo. Za třetí místo získali závodníci pro svůj tým 2 body a 1 bod byl za nepopulární čtvrté místo.

³⁹⁶ V tomto čísle týdeníku Sport se objevilo poprvé jméno Reiner. Jedná se pravděpodobně o atleta Rainera, který se vyskytoval v novinových článcích již dříve.

³⁹⁷ Vimmer běhal velmi dobré časy. Bylo však vidět, že mu chybí trénink, kterého se nemohl v důsledku výkonu vojenské služby plně účastnit.

Sedlák. Po triumfu na 100y zvítězil Holler také v běhu na dvojnásobné trati (22,1 sekundy). Jeho největší konkurent z YMCA – Fridrich si tentokrát o jedno místo polepšil a doběhl třetí. Skok o tyči ovládli domácí atleti. Klenka s Vazačem se museli protentokrát spokojit s třetím a čtvrtým místem. I tyto výsledky však stačily Českobudějovickým na celkové vítězství. YMCA České Budějovice zvítězila v tomto utkání 61:57.³⁹⁸

Na konci května 1927 zorganizovala YMCA České Budějovice IV. jihočeské středoškolské atletické závody o putovní pohár YMCA.³⁹⁹

Pátého a šestého června se na hřišti českobudějovického Sokola za pořadatelství místní YMCA konal VII. juniorský přebor. Závody však neproběhly v odpovídajících podmínkách a ani technické pořadatelství nebylo úplně vzorné. Holler např. v pěti závodech ze šesti „ulil“ start o několik metrů. Ubytování závodníků bylo rovněž neuspokojivé. Mistrovství se zúčastnilo celkem 12 klubů. Domácí YMCA vyslala do bojů šest atletů. Holler zvítězil v běhu na 400m (53,8 sekundy), druhá místa získal v běhu na 100m a 200m. YMCA získala v závěru 3. místo v běhu na 4×100m. Celkově se tým YMCA České Budějovice umístil na čtvrtém místě ziskem 12 bodů se ztrátou 48 bodů na první Vysokoškolský sport Praha.⁴⁰⁰ Vítězi každé jednotlivé disciplíny náležel po těchto závodech titul přeborníka ČAAU.⁴⁰¹

YMCA Znojmo se v tomto roce zúčastnila Májových závodů Moravské Slavie. Jejeho největšího úspěchu dosáhl Frinta, který v soutěži dorostenců obsadil druhé místo ve vrhu koulí.⁴⁰²

Sprinter Kubiška z YMCA České Budějovice se dne 24. června umístil druhý v závodě na 100m v rámci večerního mítinku S. K. Pardubice.⁴⁰³ Na přelomu června a července pořádal tým S. K. Pardubice také dorostenecký šampionát Československé republiky. Na tomto mítinku zářil především Štrégl z YMCA Hradec Králové, který vyhrál skok daleký (631,5cm) a skok o tyči (330cm). Navíc se umístil na 3. místě v běhu na 100m. Hod oštěpem zde vyhrál Frind, startující za YMCA Znojmo.⁴⁰⁴

YMCA Kladno se 19. června 1927 zúčastnila Zborovských slavností pořádaných Sokolem Kladno. Do těchto slavností byla vsunuta atletická vložka - štafetový běh na

³⁹⁸ Sport, roč. 1927, č. 18.

³⁹⁹ Sport, roč. 1927, č. 23.

⁴⁰⁰ Sport, roč. 1927, č. 24.

⁴⁰¹ STAR, roč. 1927, č. 21.

⁴⁰² Sport, roč. 1927, č. 18.

⁴⁰³ Sport, roč. 1927, č. 26.

⁴⁰⁴ Sport, roč. 1927, č. 27.

5×200m a hladký běh handicapovaných na 1500m. Štafeta YMCA obsadila druhé místo. Třetí místo na 1500 metrů získal pro organizaci YMCA Blaženka.⁴⁰⁵

V rámci sportovních oslav se dne 14. srpna ve Slaném konalo meziklubové utkání domácího S. K. s klubem YMCA Kladno. Do Slaného přijelo Kladno vedené dvěma kodaňskými reprezentanty. Kladno však v utkání tahalo za kratší konec a podlehl týmu S. K. Slaný v poměru 46:35. Své disciplíny vyhráli pouze Blaženka (1500m), Fait (disk, koule) a Havlín (skok vysoký), který se však o první místo dělil s Uhlířem z konkurenčního týmu. Jednoho přemožitele našli Vachar (400m), Pecl (1500m), Fait (oštěp), Dvořák (disk - dorostenci) a dorostenecká štafeta (4×200m). Ve skoku vysokém se na 3. místě umístil Vacha.⁴⁰⁶

Rok 1927 byl pro sprintery YMCA poměrně úspěšný. Holler z YMCA České Budějovice se radoval z nejlepšího výkonu sezóny v běhu na 100m (11,1 sekundy). Rekord však společně s ním sdíleli další dva atleti. Navíc v běhu na dvojnásobnou trať zaběhl jeden z šesti nejlepších výkonů roku 1927. Liberecký Epstein předvedl v běhu na 200m druhý nejrychlejší čas sezóny (22,8 sekundy).⁴⁰⁷ Kromě nich dosáhl Balcar z YMCA Bratislava na šestý nejlepší skok do výšky (175cm) a štafeta YMCA v Kodani předvedla čtvrtý nejrychlejší sprint na 4×100m (44,8 sekundy).⁴⁰⁸

V klubu YMCA Liberec se v tomto roce objevily problémy, kvůli kterým ji ČAAU vyškrtla ze seznamu členů. YMCA Liberec však okamžitě podala žádost o své zpětné zařazení do této organizace. Pro neplacení byla rovněž zastavena činnost atletickým klubům YMCA Bratislava a YMCA Banská Bystrica.⁴⁰⁹

V dubnu roku 1928 v Kroměříži závodili dospělí v běhu na 3,9km a dorostenci v běhu na 1,5km. Do závodů, které pořádalo místní sdružení YMCA, se na trať dlouhou 3,9km přihlásilo 13 běžců. Na start jich však přišlo pouze 5. Závod vyhrál známý hanácký vytrvalec Motal (S. K. Vítkovice) před Chlupem z YMCA Olomouc a Michalským z YMCA Kroměříž. YMCA Kroměříž obsadila též čtvrté místo zásluhou Groška. Nejlepší umístění pro YMCA v desetičlenné konkurenci dorostenců vybojoval třetí Ulehla z Kroměříže. Běžec Zmeškal z YMCA Kroměříž doběhl na 5. místě. Za ním

⁴⁰⁵ Sport, roč. 1927, č. 26.

⁴⁰⁶ Sport, roč. 1927, č. 34.

⁴⁰⁷ STAR, roč. 1927, č. 43.

⁴⁰⁸ STAR, roč. 1928, č. 45.

⁴⁰⁹ STAR, roč. 1927, č. 50.

následovali Matura (6.), Zavadil (8.), Kroutil (9.) a Novotný (10.). Mezi pěticí běžců z YMCA Kroměříž se ještě vtěsnil Šišák (7.) z YMCA Olomouc.⁴¹⁰

V sobotu 22. dubna se atleti z YMCA Kroměříž zúčastnili V. přespolního běhu Přerovem. Nejprve se na 1,8km dlouhou trať vydalo 7 dorostenců, mezi kterými doběhl Ulehla na čtvrtém místě. Poté se na 4km dlouhou trať vydalo 17 dospělých, mezi kterými obsadil Matura desáté a Michalský čtrnácté místo.⁴¹¹

Pátého ročníku přebornictví přerovského okrsku se zúčastnilo 68 závodníků z osmi klubů. Soutěžit se vydali také atleti YMCA Olomouc a YMCA Kroměříž. Pro rok 1928 se vítězem stal S. K. Přerov ziskem 58 bodů. YMCA Olomouc se umístila na 6. místě (4 body) a YMCA Kroměříž, která nezískala žádný bod, skončila na 8. místě.⁴¹²

Dne 29. dubna se konal ve Zlíně III. přespolní běh o přebor přerovského okrsku. Na trať dlouhou 5km se vydalo 19 běžců z pěti klubů. Z YMCA Kroměříž se zúčastnil Matura, který doběhl na 12. místě se ztrátou téměř minuty a dvaceti vteřin na vítěze.⁴¹³

Ke konci sezóny ještě atleti YMCA Kroměříž přijeli na závody pořádané Slováckou Slavií, na kterých vyhrál Kroutil výkonem 11,07m závod ve vrhu koulí.⁴¹⁴ Zmeškal se poté ještě zúčastnil I. přeboru přerovského okrsku v silničním běhu na trati Chropyně – Kroměříž. Do cíle 9240m dlouhé trati doběhl na 8. místě. Tohoto závodu, který se běžel za velmi hezkého počasí, se zúčastnilo třináct běžců z pěti klubů.⁴¹⁵

Sportovní odbor YMCA Hradec Králové připravil z kraje sezóny 1928 závod v běhu okolo města Hradec Králové. Na trať dlouhou 3,9km se vydala kategorie dospělých i dorostenců. Mezi dospělými doběhl Josef Nun z pořadajícího klubu na sedmém místě.⁴¹⁶

YMCA Kladno pořádala na začátku atletické sezóny 1928 jarní běh městem. Velikým překvapením pro všechny bylo druhé místo člena YMCA Vlacha.⁴¹⁷ Během léta se YMCA Kladno zúčastnila závodů pořádaných v rámci slavnosti položení základního kamene k pomníku padlým vojínům a legionářům z Kladna.⁴¹⁸

⁴¹⁰ Sport, roč. 1928, č. 17.

⁴¹¹ Tamtéž.

⁴¹² Sport, roč. 1928, č. 23.

⁴¹³ Sport, roč. 1928, č. 18.

⁴¹⁴ STAR, roč. 1928, č. 38.

⁴¹⁵ STAR, roč. 1928, č. 42.

⁴¹⁶ STAR, roč. 1928, č. 15.

⁴¹⁷ Sport, roč. 1928, č. 19.

⁴¹⁸ Sport, roč. 1928, č. 28.

Na přelomu dubna a května organizovala Moravská Slavia na svém hřišti v Pisárkách juniorské a dorostenecké závody, kterých se mj. zúčastnila YMCA Olomouc. Její diskař Polet obsadil ve své disciplíně slušné třetí místo.⁴¹⁹

Na začátku června roku 1928 se konalo v Olomouci IV. lehkooatletické mistrovství klubů YMCA v Československu. Na hřišti YMCA Olomouc se sešlo 78 atletů YMCA z 11 měst republiky. Na stadionu byli také přítomni F. M. Marek, ředitel tělovýchovy YMCA v Československu J. J. Somervilla a předseda národního tělovýchovného výboru YMCA dr. Kredba. Tento mítink dokumentoval zdárný vzestup tělovýchovy v YMCA. Pět dosavadních rekordů československé YMCA bylo překonáno. Rekord padnul třikrát v běhu na 800m (nejlepší čas nakonec zaběhl Šimek, Bratislava), v běhu na 1500m (Šimek, Bratislava), v běhu na 110m překážek (Helbig, Liberec), ve štafetě 4×100m (Liberec) a ve skoku o tyči (Dvořáček). První místo obsadil Liberec (54 bodů). Za ním se umístily Praha (32 bodů), Bratislava (31 bodů), Bánská Bystrica (22 bodů), Znojmo, Kroměříž, Poděbrady, Olomouc, Hradec Králové, Brno a Kladno.⁴²⁰

Celková vítězová mistrovství YMCA – Liberečtí krátce po tomto triumfu dostali možnost předvést dobré výsledky i na atletickém mistrovství Československa. Jejich jediným větším úspěchem však bylo třetí místo v běhu na 4×100m.⁴²¹ Umístili se na 12. místě ziskem pouze jednoho bodu. Mistrem pro rok 1928 se stal klub S. K. Slavia Praha, který získal 75 bodů.

Druhého září pořádal klub Č. S. S. Olomouc atletické závody. Tento klub společně s YMCA Olomouc byly jediné kluby ve městě, které pěstovaly atletiku. Na jejich závodech bodoval z YMCA Olomouc hlavně Jankovský, který získal v kategorii dorostenců třetí místo v hodu oštěpem a běhu na 500m.⁴²²

Sportovní odbor YMCA České Budějovice připravil na den 14. října 1928 silniční běh na trase Hluboká n. Vltavou - České Budějovice. Ke startu závodu dlouhého 10km se dostavilo 22 závodníků, z nichž však pouze 16 doběhlo. Hned po startu se utrhla vedoucí trojice, ve které byli Vlach (YMCA Praha), Reiner (YMCA České Budějovice) a Chotěborský (Viktoria Žižkov). Po 2km šel Chotěborský mocně vpřed a vzdaloval se pronásledující dvojici. Své vedení udržel až do cíle, čímž vyhrál kategorii závodníků, před druhým Reinerem a třetím Nováčkem. Kategorii příchozích ovládl Vlach. Putovní

⁴¹⁹ STAR, roč. 1928, č. 19.

⁴²⁰ Sport, roč. 1928, č. 23.

⁴²¹ Sport, roč. 1928, č. 27.

⁴²² Sport, roč. 1928, č. 36.

pohár městské rady v Hluboké n. Vltavou pro nejlepšího místního závodníka získal definitivně Reiner.⁴²³

Titul jihočeského okrskového přeborníka vybojoval Jihočeský vysokoškolský sport Jindřichův Hradec, který v soutěži získal 83 bodů. YMCA České Budějovice se umístila na třetím místě ziskem 11 bodů. Jejimi nejúspěšnějšími závodníky byli Reiner (1. místo v běhu na 5km – 18min 2,6 sekundy a 1500m – 4min 52,3 sekundy), Vazač (3. místo v hodů oštěpem) a Nováček (3. místo v běhu na 800m).⁴²⁴

Jediného úspěchu na lehkootletickém přebornictví Brna, které se uskutečnilo na přelomu května a června, dosáhl pro YMCA Brno Vizina, který se umístil na třetím místě ve skoku o tyči.⁴²⁵ Nevýrazné atletické výsledky YMCA Brno a Znojmo byly mj. způsobeny tím, že tyto týmy neměly vlastní hřiště, na kterém by mohly trénovat dle potřeby.⁴²⁶

V dorosteneckém přebornictví brněnského okrsku, které proběhlo 14. října na hřišti Moravské Slavie, získali atleti z brněnské YMCA pouze 3 body. Mistrem pro rok 1928 se stala pořádající Moravská Slavia ziskem 56 bodů.⁴²⁷

Jedním z nejlepších týmů YMCA byl pro sezónu 1928 tým Liberce, který dosahoval výborných časů především ve sprinterských disciplínách. Helbig zaběhl v tomto roce šestý nejrychlejší čas v republice v závodě na 110m překážek (16,9 sekundy). O rok později však tento čas ještě o půl sekundy vylepšil. V disciplíně 200m překážek mu dokonce patřilo pro rok 1928 páté místo (28,6 sekundy). I tento čas se mu podařilo v následující sezóně zlepšit, a sice o 0,4 sekundy. Štafeta Liberce v běhu na 4×100m se dělila společně s týmem Moravské Slavie o sedmý nejrychlejší čas sezóny 1928 (45,2 sekundy).⁴²⁸

V neděli dne 28. dubna 1929 se běžel za pořadatelství YMCA České Budějovice VII. přespolní běh. Běh byl vyslán pro tři kategorie a mohl se ho zúčastnit téměř každý. Soutěžilo se v kategorii registrovaných závodníků, vojáků a kategorii příchozích.⁴²⁹

Pátého května 1929 pořádala YMCA Kroměříž přespolní běh pro dospělé a dorostence. Dospělí se vydali na trať dlouhou 3,9km, dorostenecká trať byla zkrácena na 1,5km.⁴³⁰

⁴²³ Sport, roč. 1928, č. 42.

⁴²⁴ Sport, roč. 1928, č. 43.

⁴²⁵ Sport, roč. 1928, č. 24.

⁴²⁶ Sport, roč. 1928, č. 26.

⁴²⁷ Sport, roč. 1928, č. 42.

⁴²⁸ STAR, roč. 1929, č. 48.

⁴²⁹ STAR, roč. 1929, č. 17.

Dne 19. května organizovala YMCA Hradec Králové štafetový běh městem.⁴³¹

Všestudentský spolek Louny uspořádal na začátku atletické sezóny 1929 velmi zdařilý II. ročník propagačního přespolního běhu na trati dlouhé zhruba 3,5km.

V konkurenci 30 závodníků se Vlach z YMCA Praha umístil na třetím místě (11min 1,4 sekundy) se ztrátou necelých 20 sekund na vítěze.⁴³² Vlach bodoval také na velkých mezinárodních atletických závodech Moravské Slavie, kde v běhu na 5km obsadil ve velké konkurenci opět třetí místo.⁴³³

Druhého června se uskutečnily pod hlavičkou YMCA České Budějovice středoškolské atletické závody o pohár YMCA.⁴³⁴

Přebor Československé YMCA tento rok pořádala YMCA Kroměříž dne 16. června 1929.

S přicházejícím létem připravil S. K. Židenice atletické závody s názvem Memoriál Cyrila Laciny – zakladatele klubu. Atletické soutěže přinesly mnoho pěkných výsledků, mezi kterými bylo také třetí místo Viziny (YMCA Brno) ve skoku o tyči (335cm).⁴³⁵

Ke konci sezóny pořádal německý okrsek ČAAU - DLAV atletické závody v Rumburku, na které se sjela řada týmů z různých koutů naší republiky. Mezi nimi byla také YMCA Liberec, která zde skončila ziskem 42 bodů druhá za týmem ASG Brno. I přes druhé místo však potvrdila kvalitu svých atletů, když Nickmann vyhrál běh na 1500m (4min 20 sekund) a Helbig běh na 110m překážek (16,4 sekundy). Mimo tato dvě vítězství byli její atleti úspěšní především ve štafetových bězích. Vyhráli jak závod na 4×100m (45,6 sekundy), tak závod na 4×1500m (18min 19,6 sekundy). Druhá místa pro ni vybojovali Sitte v trojskoku (12,68m) a Tatmusch ve skoku dalekém (659cm), za kterým se umístil na třetím místě Bienert (630cm).⁴³⁶

V tomto roce bylo zrušeno členství v ČAAU týmům YMCA Znojmo a YMCA Olomouc.⁴³⁷

⁴³⁰ Tamtéž.

⁴³¹ Tamtéž.

⁴³² STAR, roč. 1929, č. 21.

⁴³³ STAR, roč. 1929, č. 25.

⁴³⁴ STAR, roč. 1929, č. 21.

⁴³⁵ STAR, roč. 1929, č. 25.

⁴³⁶ STAR, roč. 1929, č. 40.

⁴³⁷ STAR, roč. 1929, č. 48.

6.3.1 Lehká atletika ve třicátých letech 20. století

Ke konci 20. let dvacátého století začali atleti organizací YMCA dosahovat stále menšího počtu velmi dobrých výsledků. V hodnocení jednotlivých týmů pro rok 1928⁴³⁸ obsadil jediný zástupce této organizace - YMCA Liberec ziskem 8 bodů šestnácté místo. První místo obsadil ziskem 166 bodů Vysokoškolský sport Praha. O rok později YMCA Liberec sice získala 10 bodů, ale v pořadí jednotlivých týmů se propadla na devatenácté místo.⁴³⁹ První místo uhájil Vysokoškolský sport Praha, který tentokrát dosáhl 175 bodů.⁴⁴⁰

Na začátku sezóny 1930 se YMCA Liberec zúčastnila přespolního běhu o přebor DLAV. Závod se konal v České Lípě za malé účasti. První zdolal 5,6km dlouhou trať Bürger z YMCA Liberec. Jeho vítězný čas byl 19min 54 sekund. Na třetím místě ho podpořil jeho týmový kolega Ludwig.⁴⁴¹

Další soutěž, které se YMCA Liberec v tomto roce zúčastnila, byl závod pořádaný k výročí 25 let od založení DEHG. Tyto závody, které se konaly v Praze, však nebyly uspořádány na příliš vysoké úrovni. Objevila se zde celá řada nedostatků. Například v běhu na 200m překážek běžel Helbig (YMCA Liberec) téměř celou dobu v cizí dráze, aniž by byl diskvalifikován. Mohl si tak v klidu doběhnout, v čase 27,7 sekundy, pro druhé místo. Další druhé místo získala YMCA Liberec v závodě na 4×100m.⁴⁴²

Dne 22. června 1930 pořádal DLAV v Lovosicích přebor žen. Účast na závodech byla poměrně hojná, ale dosažené výsledky byly celkem slabé. V běhu na 100m zvítězila Patzaková z YMCA Liberec (14,1 sekundy). Třetí místo v této disciplíně obsadila Titzová (14,4 sekundy), která byla ze stejného týmu jako vítězka. Patzaková zvítězila také v běhu na 800m (2min 45,9 sekundy).⁴⁴³

Ke konci atletické sezóny roku 1930 organizoval německý okrsek DLAV v Ústí n. Labem své mistrovství.⁴⁴⁴ Mezi kluby, které zde závodily, byla též liberecká YMCA, která zvítězila v běhu na 4×100m (45,5 sekundy). Další dvě vítězství pro ni vybojoval

⁴³⁸ Pro porovnání jednotlivých týmů byla na konci sezóny sestavena speciální tabulka, do které se psaly body podle úspěšnosti jednotlivců v jednotlivých soutěžích. Každý jednotlivec, který vyhrál na soutěži svou disciplínu, získal pro svůj tým 10 bodů. Za druhé místo získal pro svůj tým 9 bodů atd., až za poslední desáté místo byl pouze jeden bod.

⁴³⁹ Pokles Liberce lze spatřit i v tom, že neustále přibývalo týmů, které objížděly jednotlivé soutěže. S nimi samozřejmě narůstal i počet soutěží. Zatímco v roce 1927 byly v tomto hodnocení započítány body 19 týmů, v roce 1928 se muselo počítat již s 25 týmy a o rok později s 30 týmy.

⁴⁴⁰ STAR, roč. 1929, č. 52.

⁴⁴¹ STAR, roč. 1930, č. 18.

⁴⁴² STAR, roč. 1930, č. 24.

⁴⁴³ STAR, roč. 1930, č. 26.

⁴⁴⁴ Toto mistrovství bylo uspořádáno navzdory zákazu ČAAU, a zúčastnili se ho všichni atleti všech německých klubů v Československu a dokonce i atleti říšskoněmečtí.

Helbig, který vyhrál v závodech na 110m (17 sekund) a 400m překážek (61 sekund). Běh na 5km vyhrál Bürger (16min 30,8 sekundy).⁴⁴⁵

Krátce po tomto závodě upořádala YMCA Kroměříž společně s ČAAU třetí ročník okrskového přebornictví v přespolním běhu na trati Chropyně – Kroměříž.⁴⁴⁶

V tomto roce bylo zrušeno členství v ČAAU klubům YMCA Hradec Králové a YMCA Bratislava.⁴⁴⁷

Přes všechny úspěchy sportovního odboru YMCA v Českých Budějovicích začal také tento odbor počátkem 30. let omezovat svoji činnost a roku 1933 zaniká úplně.⁴⁴⁸

Patzaková z YMCA Liberec předvedla dobré výkony v červnu roku 1931, když na závodech pořádaných DLAV získala druhé místo v běhu na 200m (30,4 sekundy), které ještě zopakovala v běhu na 800m (2min 56,7 sekundy).⁴⁴⁹

YMCA Liberec se na přelomu června a července zúčastnila lehkooatletického mistrovství Československa. Zde se opět ukázalo, že YMCA Liberec nemá pouze dobré sprintery, ale také vytrvalce. Její Bürger obsadil třetí místa v závodech na 5km a 10km.⁴⁵⁰

II. Masarykovy hry proběhly dne 8. srpna 1931 v Pardubicích. Je nutné dodat, že na těchto hrách soutěžily československé týmy s mezinárodní konkurencí. Tým YMCA Liberec, který zde byl reprezentován Helbigem (110m a 400m překážek), Elstnerem (100m) a Bürgerem (5km a 10km), si však nevedl příliš dobře.⁴⁵¹ Ve finále běhu na 110m překážek byl Helbig diskvalifikován za shození několika překážek. Elstner se do finále běhu na 100m nedostal. Největším úspěchem bylo dvojnásobné finále Bürgera.⁴⁵²

V roce 1931 ukončil klub YMCA Kroměříž svou atletickou činnost.⁴⁵³

Elstner z YMCA Liberec zaběhl v roce 1934 druhý nejlepší čas sezóny, když 100m zdolal za 10,8 sekundy.⁴⁵⁴ O rok později se dostal do přípravného státního družstva, které čekalo v roce 1935 střetnutí s maďarským týmem.⁴⁵⁵

⁴⁴⁵ STAR, roč. 1930, č. 39.

⁴⁴⁶ STAR, roč. 1930, č. 41.

⁴⁴⁷ STAR, roč. 1931, č. 7.

⁴⁴⁸ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 236.

⁴⁴⁹ STAR, roč. 1931, č. 25.

⁴⁵⁰ STAR, roč. 1931, č. 27.

⁴⁵¹ STAR, roč. 1931, č. 32.

⁴⁵² STAR, roč. 1931, č. 35.

⁴⁵³ STAR, roč. 1931, č. 48.

⁴⁵⁴ STAR, roč. 1935, č. 2.

⁴⁵⁵ STAR, roč. 1935, č. 11.

Atletika v YMCA začala upadat. Na začátku sezóny 1935 sice do YMCA Liberec přestoupili A. Dominka z Vysokoškolského klubu Lovosice a E. Effenberger z DEHG Praha.⁴⁵⁶ Druhý jmenovaný však velmi brzy přestoupil zpět z YMCA Liberec do DEHG Praha.⁴⁵⁷

V roce 1935 Bürger z YMCA Liberec zaběhl dva skvělé časy. 3km zdolal v čase 9min 3,8 sekundy, což byl druhý nejlepší čas na této trati, který byl u nás v tomto roce zaběhnut. Ve čtvrtém nejrychlejším čase roku, 15min 54,2 sekundy, zdolal tento atlet trať dlouhou 5km.⁴⁵⁸

V těchto letech se již YMCA málokdy účastnila nebo pořádala, až na výjimky, atletické soutěže. Jedna z výjimek byla v roce 1937, kdy si dorostenci pražské YMCA uspořádali atletické závody (*viz příloha 48*).⁴⁵⁹

6.4 Stolní tenis

Stolní tenis jako sport byl znám od začátku 20. století, a to přes to, že se začal hrát v anglických domácnostech již ve druhé polovině 19. století, a to jako náhrada za tenis. Jeho sportovní rozvoj umožnil teprve celuloidový míček, uvedený do hry roku 1899. Kolem roku 1900 se začal šířit z Anglie do střední Evropy zásluhou tenistů a šermířů. Již v dubnu roku 1902 byl v Praze sehrán turnaj o mistrovství královského hlavního města Prahy a zemí koruny české. Ovšem až do dvacátých let 20. století zůstal pouze módní společenskou hrou.⁴⁶⁰

Jedno z prvních měst, kde YMCA začala hrát stolní tenis, bylo Brno. V polovině února roku 1927 sehrál mladý tým YMCA Brno zápas proti Moravské Slavii. Moravská Slavia však zvládla roli favorita a porazila YMCA Brno, která hrála ve složení Štěpánek, Svoboda, Záděra, Hložánek, bratři Bodové, Přikryl, Vizina, Lauterbach a Poláček, 8:2 na zápasy, 18:5 na sety a 121:76 na gamy.⁴⁶¹

V neděli dne 6. března 1927 sehrála YMCA Brno zápas ve stolním tenise proti DSK Olympii Brno, který ovšem YMCA prohrála v poměru zápasů 5:7, setů 11:17 a gamů 146:155. Za YMCA nastoupil tým ve složení bratři Bodové, Lauterbach, Anderle,

⁴⁵⁶ STAR, roč. 1935, č. 3.

⁴⁵⁷ STAR, roč. 1935, č. 15.

⁴⁵⁸ STAR, roč. 1936, č. 3.

⁴⁵⁹ STAR, roč. 1937, č. 23.

⁴⁶⁰ Bosák, E. a kol. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu. Díl I.* Praha: Olympia, s. 271.

⁴⁶¹ Sport, roč. 1927, č. 7.

Hložánek, Poláček, Svoboda, Příbyl, Novák a Vizina. Z nich však své zápasy vyhráli pouze Poláček, Svoboda, Příbyl, Vizina a jeden z bratří Bodů. YMCA prohrála i oba debly.⁴⁶²

Sedmnáctého února roku 1929 organizovala Olympia Brno turnaj šestičlenných družstev ve stolním tenise. Turnaj nebyl tohoto dne kvůli příliš krátkému pronajmutí místnosti dohrán. Velmi dobře hrál tým YMCA Bratislava a také YMCA Brno. Z Brna na sebe upozornil především mladý Svoboda.⁴⁶³

V tomto roce začíná také kladenská YMCA vysílat hráče na turnaje. Její tým tvořili Pihart, Müller, Picsek, Schönbach, Lukeš a Polívková.⁴⁶⁴ Také YMCA Praha měla již hráče a hráčky stolního tenisu. Její hráčka Polívková došla na mistrovství Prahy v dámském singlu Ib třídy první místo. Se svou partnerkou pak v deblu Ia třídy skončila na třetím místě.⁴⁶⁵ Dorostenci YMCA Praha se dokonce stali mistry YMCA v Československu.⁴⁶⁶

V sezóně 1929 – 1930 se u nás hrála první ligová soutěž.⁴⁶⁷ Její zakončení však nebylo příliš úspěšné, protože hospodářsky slabé kluby neměly dostatek financí. Prvním vítězem se tak stala YMCA Kladno, která v semifinále vyřadila tým AC Sparta Praha. YMCA získala titul bez boje, protože její finálový soupeř, PTE Bratislava, pro nedostatek finančních prostředků⁴⁶⁸ utkání vzdal.⁴⁶⁹

Na jaře roku 1930 rozšířila též YMCA České Budějovice svou sportovní činnost o stolní tenis. Ten hrála v klubovně svého sekretariátu na třídě Čs. legií 40 (Rudolfovská tř.). Na podzim tohoto roku tak již mohla pořádat první turnaj, ve kterém 22 hráčů sehrálo dohromady 114 zápasů. Vítězem turnaje se stal Fafl před Schulzem, Duškem a Charvátém.⁴⁷⁰

⁴⁶² Sport, roč. 1927, č. 11.

⁴⁶³ STAR, roč. 1929, č. 8.

⁴⁶⁴ STAR, roč. 1930, č. 45.

⁴⁶⁵ STAR, roč. 1930, č. 46.

⁴⁶⁶ STAR, roč. 1931, č. 4.

⁴⁶⁷ Soutěž se hrála ve čtyřech skupinách A – pražská, B – Čechy – venkov, C – Morava a Slezsko, D – Slovensko.

⁴⁶⁸ Podle ligového řádu připadaly výdaje na klub, který byl hostitelem. Stejným způsobem přešla PTE Bratislava přes semifinále, když zápas vzdal její hostitel KAC (Kassai Athletic Club) Košice.

⁴⁶⁹ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 19.

⁴⁷⁰ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitationní práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 216-217.

Mimo soutěž stolního tenisu odehráli hráči YMCA České Budějovice celou řadu přátelských utkání např. proti Jirsíkovu gymnáziu, DFC Budweis, Vánoční turnaj a utkání členstva s dorostem.⁴⁷¹

O rok později, v roce 1931, YMCA České Budějovice sehrála meziklubové utkání proti DFC Budweis s výsledkem 14:4. Za YMCA nastoupili Fafl, Schulz, Teller, Bušek, Illenberger a Fisch, za DFC Schwez, O. Kende, K. Fleischer, V. Kende, Waigand a Prokesch. V prosinci tohoto roku YMCA zveřejnila žebříček svých hráčů s následujícím pořadím. Na prvním místě byl Kučera, druhý Teller a třetí Prskavec. O popularitě stolního tenisu v YMCA a v Českých Budějovicích vypovídá i fakt, že YMCA zde 10. ledna 1932 pořádala ve velkém sále restaurace Na Rychtě exhibici světového mistra Maďara Kellena s hráči mistrovského celku Československé republiky, kterým byl YMCA Kladno.⁴⁷² Kellen se zde utkal s Pithartem (Kladno), kterého porazil 3:1 (21:15, 15:21, 21:12, 21:18), a s mladičkým Buškem (České Budějovice). Mistr světa však ani zde nezaváhal a vyhrál 3:0 na sety (21:12, 21:8, 21:15). Tento den se též utkali Schönbach (Kladno) s Charvát (České Budějovice). Toto utkání vyhrál českobudějovický hráč 2:0. Müller (Kladno) se následně utkal s Tellerem (České Budějovice), kterého porazil 2:0. Kellen si zkusil i čtyřhru. Vytvořil deblový pár s Schönbachem, se kterým porazil pár Charvát a Müller. Kellen s Schönbachem porazili také pár Schulz (České Budějovice) a Teller 2:0. Hráči stolního tenisu si zde zkusili zahrát také smíšenou čtyřhru. Kellen vytvořil dvojici se Schwarzovou (Kladno) a Teller se Stejskalovou (České Budějovice). Toto utkání skončilo 2:0. V rámci tohoto dne se hrál také dámský souboj Schwarzová – Stejskalová, který skončil vítězstvím českobudějovické hráčky 0:2.⁴⁷³

V roce 1931 odehrála YMCA České Budějovice také dvě přátelská utkání. V obou proti sobě nastoupili dorostenci YMCA a T. T. kroužek Palackého náměstí v Českých Budějovicích. V prvním utkání (30. října) zvítězil dorost YMCA 9:0 (18:3 byl stav setů). V odvetném zápase, hraném 4. listopadu 1931, YMCA opět zvítězila 7:2 (poměr setů byl tentokrát 15:5). Další dvě přátelská utkání následovala 4. a 5. prosince,

⁴⁷¹ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 50.

⁴⁷² Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 216-217.

⁴⁷³ STAR, roč. 1932, č. 3.

kdy se dorostenci YMCA střetli s českobudějovickým Reformním reálným gymnáziem. První zápas skončil remízou 6:6, ale ve druhém YMCA těsně zvítězila v poměru 7:5.⁴⁷⁴

Kromě toho se v YMCA České Budějovice hrál žebříčkový turnaj, do kterého se přihlásilo 21 hráčů. Dále YMCA zorganizovala interní Vánoční turnaj, vyřazovací turnaj a utkání dorostu proti členstvu, který skončil výsledkem 11:3 a 4:10.⁴⁷⁵

V roce 1931 zahájila též YMCA Plzeň ve stolním tenisu svou turnajovou činnost.⁴⁷⁶

Na mistrovství Kladenska pro rok 1931, které se hrálo v rámci Vánočního turnaje, se přihlásilo 32 hráčů. Zvítězil Müller z místní YMCA.⁴⁷⁷

Dne 6. března roku 1932 odehrála YMCA v hostinci „U Faltů“ zápas proti S. K. Mezimostí. S. K. Mezimostí, který byl pořádajícím týmem, zvítězil překvapivě v tomto zápase 7:6. Překvapivé vítězství to bylo z toho důvodu, že za Mezimostí nastoupili sami nováčci.⁴⁷⁸

Sedmého února 1932 se hrál v Přerově zápas ve stolním tenise mezi Brnem a Hanou. Každý tým reprezentovali 4 hráči. Za Hanou nastoupili stolní tenisté z YMCA Kroměříž, kteří roku 1931 dosahovali velmi dobrých výsledků.⁴⁷⁹

Dne 18. dubna 1932 se díky YMCA České Budějovice konalo 1. dorostenecké mistrovství jižních Čech o putovní cenu ing. Moudrého. Tohoto mistrovství, které se odehrávalo v místnosti YMCA, se zúčastnilo 19 dorostenců z 5 klubů. Do finálové čtveřice se dostali Choudonský, Hájek (oba z YMCA České Budějovice), Plocek a Ševčík (oba z Vysokoškolského sportu Tábor). Cenu pro vítěze, kterým se stal Choudonský, předal tajemník YMCA J. Schuch. Hájek skončil na třetím místě.⁴⁸⁰

V tomto roce byl již stolní tenis v jižních Čechách hodně rozšířen a nejlepší výkonnost měli právě hráči a hráčky sdružení YMCA, mezi kterými vynikali zejména J. Schulz, B. Schulz, Teller, Prskavec a Charvát. Jihočeské mistrovství ve stolním tenisu jednotlivců pro rok 1932 se pak stalo do jisté míry klubovou záležitostí. Na prvních třech místech se umístili členové místní YMCA v pořadí Bedřich Schulz, Srp a

⁴⁷⁴ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 51.

⁴⁷⁵ STAR, roč. 1932, č. 7.

⁴⁷⁶ STAR, roč. 1932, č. 14.

⁴⁷⁷ STAR, roč. 1932, č. 2.

⁴⁷⁸ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 51.

⁴⁷⁹ STAR, roč. 1932, č. 5.

⁴⁸⁰ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 55.

Eldweber. V březnu tohoto roku se hrálo i jihočeské mistrovství družstev, které vyhrála YMCA České Budějovice před Ref. reál. gymnáziem České Budějovice, S. K. České Budějovice, DFC Budweis, AC Stadionem, Sokol I, Mládež nár. soc. Č. Budějovic, TTO Veleslavín, Čsl. obcí turistickou České Budějovice a Jihočeským Vysokoškolským sportem České Budějovice. Své prvenství v soutěži družstev YMCA zopakovala i následujícího roku.⁴⁸¹

YMCA Plzeň se v roce 1932 zúčastnila turnaje o mistra Plzeňska. V tomto turnaji startovalo 8 týmů a YMCA se umístila na konečném 3. místě se ziskem 10 bodů a celkovým skóre 54:44.⁴⁸²

Koncem září 1932 porazila YMCA České Budějovice senzačně tým DTJ 14:0. Za YMCA se na této výhře podíleli Hájek, Nikolau, Pérek, Kroutl a Weiner. YMCA odehrála tato utkání velice dobře a celkové vítězství si rozhodně zasloužila.⁴⁸³

V úterý 11. října 1932 byl zahájen žebříčkový turnaj dorostenců a členů YMCA České Budějovice, který se hrál každé úterý a čtvrtek. Turnaj, na který se přihlásilo celkem 29 hráčů, se hrál systémem každý s každým. Tři týdny trvalo, než se odehrálo 202 zápasů členů. To však nebyl konec. YMCA začala hrát veřejné zápasy v rozřazovacích hrách. Po rozřazovacích hrách vedl žebříček Charvát před Schulzem a Gubscou. Po odehrání turnaje členů se okamžitě uskutečnil turnaj dorostu YMCA. Turnaj dorostu trval přibližně dva týdny a po rozřazovacích bojích se na prvním místě umístili Charvát, Schulz a Gubsca, kteří získali 10 bodů. Za nimi následoval Kučera (8 bodů), Teller, Prskavec, Krejčí (všichni 6 bodů), Stejskalová, Poláček, Netáhlík a Šimůnek. Tím byl žebříček ukončen.⁴⁸⁴

Ve dnech 12. a 13. listopadu vyjednala YMCA zápas s pražským TTC Neveklov, který přijel na přátelská utkání do Českých Budějovic. TTC Neveklov zde sehrál celkem tři utkání s místními kluby.⁴⁸⁵

Prvního prosince 1932 odehrála YMCA České Budějovice dva zápasy proti S. K. Kolonia České Budějovice. První z nich byl odehrán v hale YMCA a druhý v restauraci Havlíček. YMCA zvítězila v obou zápasech vysoko 14:0. Druhého prosince odehráli

⁴⁸¹ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitationní práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 217.

⁴⁸² STAR, roč. 1932, č. 23.

⁴⁸³ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 51.

⁴⁸⁴ Tamtéž, s. 52.

⁴⁸⁵ Tamtéž.

hráči YMCA dva zápasy proti týmu AC Stadion České Budějovice. Za YMCA, která zvítězila 13:3, nastoupili Schulz, Charvát, Teller, Kučera, Kubsco a Prskavec.⁴⁸⁶

V tomto roce hrála YMCA Hradec Králové zápas proti Slavoji Josefov, ve kterém zvítězila 9:4.⁴⁸⁷

Druhého dubna 1933 byl v Liberci sehrán turnaj o putovní pohár ředitele Heineho. Tento pohár pro mistra Liberce vyhrál Misař z Waldesu Praha⁴⁸⁸ po velmi vyrovnaném a dramatickém boji s Klopferem z YMCA, který skončil 3:2. Třetí místo vybojoval Berkovec (YMCA). YMCA Liberec v této době pořádala mistrovství YMCA, na kterém domácí dvojice Klopfer a Flink vyhrála čtyřhru.⁴⁸⁹

V roce 1933 se do turnaje o mistrovství jižních Čech přihlásilo 34 hráčů. O popularitě toho sportu v YMCA svědčí i fakt, že YMCA České Budějovice vyslala do turnaje 14 hráčů, což bylo nejvíce ze všech klubů. Její Kučera se nakonec dostal až do finále, kde se utkal se Stejskalem z SK Jindřichův Hradec. Kučera finále zvládl, čímž získal titul jihočeského mistra společně s putovním pohárem, který do turnaje věnoval dr. Řádek. Ve čtyřhře, kde bojovalo o celková prvenství 15 dvojic, se do finále probjovala dvojice Kučera – Hájek (YMCA České Budějovice) a Stejskal – Halada (SK Jindřichův Hradec). Hráči YMCA se však stali mistry i ve čtyřhře.⁴⁹⁰

V tomto roce YMCA České Budějovice pořádala také svůj turnaj. A sice mistrovství mužstev jižních Čech. Pro vítěze byla připravena cena, kterou byl pohár J. Peřiny. Soutěž se hrála systémem každé mužstvo s každým a zvítězil ten, kdo získal jako první 5 bodů. Do této soutěže se přihlásilo 8 mužstev. Celkovým vítězem se stal tým YMCA České Budějovice, který vyhrál všechny zápasy s celkovým bodovým skóre 35:6. Za YMCA zde hráli Hájek, Teller, Prskavec, Kučera a Charvát. Druhé místo, které bylo vybojováno s pouze jednou porážkou, získal druhý tým YMCA České Budějovice ve složení Brunnhoffer, Chodounský, Krejčí, Kroutl a Nikolau. Jejich celkové skóre bylo 32:8.⁴⁹¹

⁴⁸⁶ Tamtéž, s. 51.

⁴⁸⁷ STAR, roč. 1932, č. 47.

⁴⁸⁸ Waldes Praha měl na tomto libereckém turnaji povolenou účast. S účastí tohoto týmu souhlasila i ČsTTA.

⁴⁸⁹ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 47.

⁴⁹⁰ Tamtéž, s. 54-55.

⁴⁹¹ Tamtéž, s. 55.

V sezóně 1933 – 1934 zazářil především tým YMCA Hradec Králové. Nejen, že se tento tým stal župním mistrem,⁴⁹² dokonce se stal také mistrem českého venkova.⁴⁹³

Roku 1935 se tým Jihočeského vysokoškolského sportu z Jindřichova Hradce utkal se svým největším soupeřem z jižních Čech, kterým byla YMCA České Budějovice. Utkání, které se konalo v místnosti YMCA, však tým z Českých Budějovic zvládl a zvítězil 7:3.⁴⁹⁴

Pro sezónu 1935 – 1936 se ve východních Čechách snížil počet klubů, které hrály mistrovství, z původních 31, na 24. Zavedením první třídy o šesti klubech, mezi kterými byla také YMCA Hradec Králové, a sestupujícího systému však stoupla úroveň této soutěže. YMCA Hradec Králové se však znovu župním mistrem nestala.⁴⁹⁵

Členky organizace YWCA hrály také stolní tenis. Jejich ping – pongový odbor tvořilo 124 členek a jeho denní návštěva byla 28 dívek. Každý měsíc hrály členky YWCA na závodech, které samy připravily. Řada z těchto závodů byla o ceny. V létě hrály členky organizace YWCA stolní tenis ve svém domě v Žitné ulici i na hřišti ve Stromovce. V domě YWCA měly k dispozici dva stoly. Díky jejich hře ve Stromovce jim však přibyl navíc další stůl.⁴⁹⁶

6.5 Těžká atletika

Po první světové válce se u nás začala rozvíjet těžká atletika. Do tohoto sportovního odvětví patřil kromě vzpírání a zápasu také box.⁴⁹⁷

Byla to právě YMCA, která se v naší republice zasloužila o rozvinutí sportu, který se jmenuje box. Mezi všemožnými věcmi, zejména krabicemi kakaa, nesčetnými plechovkami konzervovaných lososů v tomatové omáčce, které se potom v Praze prodávaly za 5 Kč a v jejichž nadbytku se USA topila, když jimi nemohla zásobovat frontu, k nám Američané posílali s každou YMCA velký balík starých tréninkových rukavic. Tyto rukavice byly již vytlučené v amerických tělocvičnách. Zde však splnily

⁴⁹² Samostatná župa stolního tenisu, Východočeská župa stolního tenisu, byla zřízena teprve v roce 1933. Jejím sídlem se staly Pardubice.

⁴⁹³ Nezbeda, V. (1933). *Stolní tenis na českém východě*. In: Východočeský sport. Olomouc, s. 386.

⁴⁹⁴ Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 53.

⁴⁹⁵ Nezbeda, V. (1933). *Stolní tenis na českém východě*. In: Východočeský sport. Olomouc, s. 384-386.

⁴⁹⁶ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 386.

⁴⁹⁷ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice, s. 241.

svůj účel. V těchto letech totiž v Československu neuměl nikdo rukavice šít. Mladíci v YMCA si zde tedy mohli vyzkoušet své první „kožené“ rány. Mezi mladíky, kteří si v YMCA poprvé v této době oblékli boxerské rukavice, byl i Hloušek (v YMCA Hradec Králové), který se pak stal dlouholetým amatérským mistrem.⁴⁹⁸

Nejúspěšnějšími kluby na jihu Čech, kde se těžká atletika začala pěstovat v roce 1919, byly sportovní odbor YMCA (viz příloha 49) a S. K. České Budějovice. V YMCA se začal poměrně rychle rozmáhat především řecko-římský zápas, který se provozoval v sále hostince U Anděla v Gymnasiální ulici (dnes Skuherského). Na jaře roku 1922 zavedla YMCA pravidelné tréninky těžké atletiky, které vedl místní trenér a řecko – římský zápasník František Vazač.⁴⁹⁹

V roce 1920 se v Plzni objevila organizace YMCA spolu s kapitánem Lambem a jeho spolupracovníky (First, Klug, Soukup). V plzeňské YMCA se začalo brzy boxovat. Box zde pěstovali jak vojáci, tak i civilní obyvatelstvo.⁵⁰⁰

V této době nebyla těžká atletika na různých místech republiky příliš populární. Například na jižní Moravě, konkrétně ve Znojmě, bylo toto sportovní odvětví ještě v roce 1923 pěstováno pouze velmi úzkým okruhem sportovců, kteří byli sdruženi právě kolem YMCA.⁵⁰¹

V roce 1926 se utkal v boxu Hořejší z YMCA Kladno (50kg) s mistrem Drážďan Krausem (51kg). Zápas, který byl vypsán na tři třiminutová kola, skončil nakonec remízou. Německý boxer byl ve velmi mírné převaze, která ovšem nestačila na vítězství.⁵⁰² Dalšími boxery boxujícími v této době za YMCA Kladno byli Trojan a Dlouhý.⁵⁰³

Ve dnech 5. a 6. března roku 1927 se v Praze konalo druhé mistrovství Československa v boxu. Mezi zúčastněnými byl i Hořejší, který boxoval v pérové váze za tým YMCA Kladno. Od pozdějšího vítěze Hlouška však dostal knock – out ve 2. kole. Mistrem mužů váhy se stal Jelínek, který v boji předcházejícím finále porazil na body Červenku z YMCA Kladno.⁵⁰⁴

Ve druhé polovině 20. let přerušil načas těžkoatletický odbor YMCA České Budějovice svou činnost, kterou však F. Vazač obnovil začátkem ledna roku 1928. Na

⁴⁹⁸ STAR, roč. 1935, č. 11.

⁴⁹⁹ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice, s. 241.

⁵⁰⁰ STAR, roč. 1926, č. 10.

⁵⁰¹ Sport, roč. 1923, č. 27.

⁵⁰² STAR, roč. 1926, č. 4.

⁵⁰³ Plichta, J. (1927). *Box*. In: Almanach sportu na rok 1927. Praha: Expedice Almanachu sportu, s. 74.

⁵⁰⁴ Sport, roč. 1927, č. 11.

počátku roku 1930 rozšířil místní těžkoatletický odbor YMCA svou činnost o box tým, že založil boxerský kroužek. Jeho pravidelné cvičení se konalo každé úterý a pátek od sedmi do devíti hodin večer. V létě většinou boxeři trénovali v zahradě restaurace na Střeleckém ostrově. O rok později se utkali českobudějovičtí boxeři v Písku s místním Unionem a zvítězili poměrně vysoko 9:3. Za YMCA nastoupili Abramovič, Hudler, Kubišta, Němec, Hrach a Ždimera.⁵⁰⁵

YMCA byla v podstatě sídlem jihočeského boxerského sportu a právě českobudějovický Vazač držel tuto úzkou skupinu sportovců pohromadě.⁵⁰⁶

Koncem 20. let ztrácel amatérský box své nejlepší borce. Začali totiž přecházet k profesionálům. Neznamenal to ovšem jejich úbytek. Na mistrovství Československa startovalo v roce 1929 47 boxerů a o rok později jich soutěžilo 59 z 18 klubů. Jedním z těchto klubů byla YMCA Liberec. Její boxer Novák, soutěžící v muší váze (do 50,8kg), však vypadl hned v úvodním zápase se Zadrobílkem (Vysokoškolský sport Praha). Stejný osud potkal i Matyse, který vypadl s plzeňským Švábem, a Růžičku, který nestačil na Skramovského (Star). Habicher, který soutěžil za YMCA, se pral o postup v lehké váze (do 61,235kg). Ale ani on nestačil v prvním kole na svého soupeře Skalického (BC Hoyer). Ve welterové váze (do 66,68kg) reprezentoval tým YMCA Novák. Prohrál však v prvním zápase s plzeňským Pytlíkem. Ve střední váze (do 72,574kg) nastoupili ke svému prvnímu zápasu Bukovanský (YMCA) proti Lindnerovi (Türk Brno). Ani Bukovanský první zápas nezvládl. Žádný z boxerů YMCA tedy nepostoupil přes úvodní zápas do dalších bojů.⁵⁰⁷

Březen roku 1931 přinesl box do Českých Budějovic. Na Besedě proti sobě nastoupily YMCA České Budějovice a Union Písek. Zápas přinesl nečekané vítězství domácích 9:3.⁵⁰⁸

Druhého května uvítala YMCA Kladno v Lidovém domě boxerský tým z Vinohrad. Za Kladno zde nastoupil i populární a uzdravený místní boxer – Trojan. Týden po tomto zápase, 9. května, čekal kladenské boxery zápas v Českých Budějovicích.⁵⁰⁹

V polovině května se konal boxerský mítink v Jablonci n. Nisou. V muší váze se proti sobě utkali Hübner (YMCA Liberec) a Pulter (Jablonec). Tento zápas skončil

⁵⁰⁵ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice, s. 241.

⁵⁰⁶ STAR, roč. 1931, č. 49.

⁵⁰⁷ STAR, roč. 1930, č. 15.

⁵⁰⁸ STAR, roč. 1931, č. 15.

⁵⁰⁹ STAR, roč. 1931, č. 17.

nerozhodně. Stejným výsledkem skončil i zápas v bantamové váze mezi libereckým Novákem a jabloneckým Garbem.⁵¹⁰

6.6 Házená

České země se staly průkopníkem české házené, která je jedna z větví mezinárodní házené. K jejímu praktickému rozšíření v Československu došlo hned po první světové válce.

V českobudějovické YMCA se házená hrála již roku 1924. V tomto roce zde hrála YMCA mistrovství českobudějovického okrsku.⁵¹¹ V Jihočeské župě házené patřilo týmu YMCA České Budějovice druhé místo.⁵¹² Na přelomu dubna a května odjela YMCA České Budějovice na zápas do Plzně. Domáci S. K. Smíchov Plzeň byl však tělesně, technicky i střelecky vyspělejší tým. České Budějovice prohrály toto utkání 20:3 (19:2). O všechny góly českobudějovického týmu se postaral Prüher.⁵¹³

Začátkem května roku 1924 čekal tento českobudějovický házenkářský tým zápas proti téměř místnímu týmu S. K. Hluboká nad Vltavou. Zápas však sehrán nebyl. YMCA tedy zvítězila kontumačně 6:0 a do tabulky jí byly přičteny dva body.⁵¹⁴

YMCA pokračovala v sezóně zápasem proti Vojenskému S. K. České Budějovice. V tomto zápase měla YMCA celou řadu vyloučených (Kumpfmüller, Vácha Josef). Dva její hráči, Prüher a Nádworka, dokonce dostali od Jihočeské župy házené a ženských sportů přísnou důtku. Kvůli jednání na ústředí nebyl ještě nějakou dobu po zápase výsledek úředně zaznamenán.⁵¹⁵

V následujícím zápase si YMCA připsala opět dva body, když porazila mužstvo Sokola Hluboká 8:3.⁵¹⁶

Desátého srpna 1924 zavítala českobudějovická YMCA do Soběslavi. Právě zde sehrála přátelský zápas proti místní Sokolské VII. Hra byla vedena hned od začátku ve velkém tempu a hrálo se zcela fair. Zpočátku byla hra rovnocenná, ale poté se domácí hráči bodově utrhli a do poločasu si získali vedení 8:2. Nejlepším hráčem hostů se však překvapivě stal jejich brankář. Sice nezabránil celkové porážce, ale díky jeho častým

⁵¹⁰ STAR, roč. 1931, č. 19.

⁵¹¹ Sport, roč. 1924, č. 11.

⁵¹² Sport, roč. 1924, č. 14.

⁵¹³ Sport, roč. 1924, č. 19.

⁵¹⁴ Sport, roč. 1924, č. 21.

⁵¹⁵ Sport, roč. 1924, č. 23.

⁵¹⁶ Sport, roč. 1924, č. 26.

dobrým zákrokům nebyl celkový rozdíl skóre přeci jenom tak veliký. YMCA prohrála zápas 17:4.⁵¹⁷

V sobotu dne 30. srpna 1924 nastoupil tým YMCA České Budějovice do utkání proti jednomu ze svých městských rivalů, kterým byl Vojenský S. K. YMCA byla v zápase handicapována již od nástupu, a sice zraněním několika hráčů. Vojenský S. K. měl větší chuť do hry a vcelku po celý zápas na hřišti dominoval. První poločas vyhrál 7:2. Rozhodčí pak ukončil zápas za stavu 14:5.⁵¹⁸

Pro rok 1925 se dodatečně přihlásila YMCA Kroměříž do mistrovství Hanácké župy.⁵¹⁹ Dne 31. května odehrála zápas na hřišti Hanácké Sparty. Sparta byla v tuto dobu ve skvělé formě. Naopak hráčům YMCA chyběla souhra a technika. Poločas prohrála YMCA 12:0 a celý zápas pak 23:0.⁵²⁰

Další zápas YMCA Kroměříž, hraný 7. června, měl slibnější průběh. YMCA proti Sokolu Holešov držela v poločase remízu 4:4. Hostující YMCA však zcela odpadla ve druhé polovině. Sokol Holešov v ní zcela dominoval a zaslouženě zvítězil 13:5.⁵²¹

Pátého dubna roku 1925 byl v Brně u jatek sehrán zápas, ve kterém proti sobě nastoupily dva místní týmy, YMCA I proti Sokolu IV. Tento zápas nepřinesl příliš mnoho pěkných výkonů. Nejlépe z YMCA hrál Petruj, ale ani on nezabránil prohře svého týmu 8:5.⁵²²

Dne 10. května hrála YMCA Brno venku zápas proti týmu S. K. Šlapanice. Tentokrát však nastoupila posílená o bývalé hráče Sokola Brno IV a předvedla pěknou hru, i když téměř celou dobu tahala za kratší konec. Ve druhé polovině jí rozhodčí vyloučil dva hráče. Kvůli zranění navíc jeden z jejích hráčů část druhého poločasu nehrál. YMCA ani tentokrát nenašla recept na skvěle hrající hráče týmu S. K. Šlapanice a prohrála 8:2 (5:0).⁵²³

Na konci května roku 1924 hostil brněnský sokolský stadion zápas domácích proti brněnské YMCA I. YMCA předvedla nejhorší zápas sezóny. Sokol Brno I téměř neměl na hřišti soupeře a zvítězil 26:0.⁵²⁴

V polovině června hráli házenkáři z brněnské YMCA další zápas v rámci mistrovství Západomoravské župy. Tentokrát se střetli s týmem S. K. Šlapanice. YMCA

⁵¹⁷ Sport, roč. 1924, č. 44.

⁵¹⁸ Sport, roč. 1924, č. 49.

⁵¹⁹ Sport, roč. 1925, č. 20.

⁵²⁰ Sport, roč. 1925, č. 22.

⁵²¹ Sport, roč. 1925, č. 23.

⁵²² Sport, roč. 1925, č. 14.

⁵²³ Sport, roč. 1925, č. 19.

⁵²⁴ Sport, roč. 1925, č. 22.

nevyžila řadu střeleckých šancí, ve kterých nechala vyniknout domácího brankáře a obranu. Za celý zápas vstřelila pouze dva góly. Domáci byli o jeden gól lepší a zvítězili 3:2 (2:0).⁵²⁵ Byl to jediný zápas sezóny, který v rámci mistrovství Západosmoravské župy tým S. K. Šlapanice vyhrál. Na YMCA čekal dne 29. července zápas proti mužstvu Achilles Brno, které by díky vítězství nad YMCA mohlo pomýšlet na celkové 1. místo na tomto mistrovství.⁵²⁶

Ve dnech 26. – 28. září 1920 se při slavnostním otevření nového hřiště v Českých Budějovicích pořádala řada sportovních utkání. Mezi nimi bylo také utkání v házené mezi S. K. České Budějovice - YMCA České Budějovice. V sezóně 1923 zde dosahovala nejlepší výkonnosti házenkářská mužstva YMCA České Budějovice a VSK České Budějovice. Za YMCA hráli házenou Vácha, Vimr, Kamfmüller, Knecht, Nádvorcka, Průher a Vogl a za VSK Petr, Kalousek, Müller, Krátký, Jiroutek, Vlček, Hrubý, Klíma a Pojer.⁵²⁷

Začátek roku 1926 nevyšel házenkářům YMCA České Budějovice úplně podle jejich představ. Jejich potíže spočívaly v úspěšnosti střelby. V jednom z prvních zápasů tohoto roku tak házenkáři YMCA podlehli týmu Sokol Hluboká 6:7 (3:4). Jejich trápení měla zlepšit i nově příchozí posila z Třeboně – Nejedlý.⁵²⁸

Nová českobudějovická posila se ukázala v zápase s českobudějovickým S. K., který YMCA vyhrála 10:2 (4:2). Nejedlý a Charvát se trefili třikrát, Průher dokonce čtyřikrát. Pro YMCA mělo toto vítězství poměrně velký význam. Do zápasu nastoupila se třemi náhradníky, kteří ukázali, že i s nimi se musí počítat.⁵²⁹

Na přelomu května a června se YMCA České Budějovice utkala s S. K. Pacov. YMCA nastoupila na pacovském rozmoklém hřišti v sestavě Vácha, Wimmer, Fridrich, Nováček, Charvát, Nejedlý a Kryč. Hosté po celou dobu zcela dominovali. Charvát a Nejedlý se trefili třikrát. Jeden gól přidal ještě Kryč. YMCA zvítězila v utkání 1:7 (0:4), když jediný gól domácích padl z patnáctimetrové vzdálenosti. Rozhodčí však toto utkání ne zcela zvládnul.⁵³⁰

Na 27. června 1926 měla YMCA České Budějovice domluvený přátelský zápas s olomouckou Spartou. Ta však dva dny před utkáním zápas odřekla, protože měla dva

⁵²⁵ Sport, roč. 1925, č. 24.

⁵²⁶ Sport, roč. 1925, č. 30.

⁵²⁷ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice, s. 200.

⁵²⁸ Sport, roč. 1926, č. 15.

⁵²⁹ Sport, roč. 1926, č. 19.

⁵³⁰ Sport, roč. 1926, č. 22.

zraněné hráče, za něž neměla náhradu. YMCA se tak pokusila zmenšit deficit vzniklý odřeknutím utkání tím, že narychlo domluvila zápas proti místnímu S. K. Hrdinou utkání se stal především Nejedlý, který dal jedenáct gólů. Leskovec k nim přidal další čtyři a Charvát dva. YMCA, která nastoupila ve složení Vácha, Wimmer, Nováček, Fridrich, Charvát, Nejedlý a Leskovec, zvítězila v utkání suverénně 17:2 (8:1).⁵³¹ YMCA se v tomto zápase ujistila o své formě. Jedenáctého července 1926 totiž v Táboře začínalo Jihočeské mistrovství házené.⁵³²

6.7 Plavání

Mezi sporty pěstovanými v YMCA nebylo zanedbatelné ani plavání. V roce 1923 uspořádal S. K. České Budějovice 2. ročník mezinárodních plaveckých závodů, který se však konal jen v domácí konkurenci. Zde však získal Biedermann z YMCA České Budějovice druhou cenu.⁵³³

Kromě vlastní plavecké činnosti organizovala YMCA také kurzy plavání a záchrany života (*viz příloha 50*). Například v Brně byl takovýto kurz zahájen dne 14. prosince 1924. Kurz probíhal v Charlotiných lázních na Bratislavské ulici⁵³⁴ a brzy se ho začaly účastnit také školy. Žáci si zde dodali odvahy, získali na obratnosti a vytrvalosti. Rovněž došlo i ke zlepšení jejich zdravotního stavu. Průměrná návštěva tohoto kurzu, který probíhal každé úterý, byla okolo 100 žáků.⁵³⁵

YMCA České Budějovice zažádala roku 1926 o přijetí za člena ČAPS.⁵³⁶

Sedmého a osmého srpna 1926 se zde opět konaly mezinárodní závody, tentokrát již i za účasti mezinárodních sportovců. Ze všech českobudějovických týmů YMCA dosáhla na největší úspěch, když junior Knechtl obsadil 3. místo na 100m volným způsobem. Jeho umístění podpořil v závodě pro jihočeské plavce Zachar, a to druhým místem.⁵³⁷

⁵³¹ Sport, roč. 1926, č. 26.

⁵³² Sport, roč. 1926, č. 27.

⁵³³ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice, s. 250-251.

⁵³⁴ Sport, roč. 1924, č. 52.

⁵³⁵ Sport, roč. 1924, č. 65.

⁵³⁶ Sport, roč. 1926, č. 30.

⁵³⁷ Štumbauer, J. (1992). *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice, s. 252.

V roce 1927 se v Kodani konaly Světové hry YMCA (viz příloha 51). Československo vyslalo do bojů mj. dva plavce⁵³⁸ a jednoho skokana. Naši plavci skončili na celkovém čtvrtém místě. Bartošek z Bratislavy vyhrál ve skocích do vody (3m), Wagner z Liberce byl druhý v závodě na 200m prsa, Biedrman z Českých Budějovic obsadil v závodě na 400m volným způsobem třetí místo a o jedno místo hůře doplaval tento plavec v závodě na 1500m volným způsobem.⁵³⁹

S. K. České Budějovice uspořádal v roce 1927 plavecké závody na Vltavě. Tento plavecký mítink sem přilákal rekordních 5000 diváků a místní YMCA se těchto závodů nemohla nezúčastnit. Líbl skončil v závodě nováčků na 100m na třetím místě. Na stejné umístění dosáhl i Zachar v závodě dorostenců na 100m prsa.⁵⁴⁰

V neděli 14. července 1929 proběhly ve Znojmě na vojenské plovárně za pořadatelství YMCA závody, které zahajovaly tamní plaveckou sezónu. Nejlépe se z pořádajícího týmu umístil dr. Mecl, který vyhrál závod seniorů na 100m volným způsobem v čase 1min 8,4 sekundy. Dorostenec Kozák se ve své kategorii na 100m volným způsobem umístil na 3. místě a dorostenec Persein doplaval druhý v závodě na 50m prsa.⁵⁴¹

V roce 1930 se dorostenci pražské YMCA stali mistry Československé republiky v plavání. Nebylo divu, protože mezi nimi bylo kolem 150 dobrých plavců.⁵⁴²

Začátkem roku 1931 běžel také v pražské YMCA kurz plavání. Tento kurz pro neplavce byl bezplatný a vykazoval poměrně dobré výsledky. Již po čtvrté lekci uplavaly dvě třetiny chlapců, kteří se učili v kurzu, 15 metrů velmi slušným kraulem. Brzy poté došlo k rozdělení celé skupiny na pokročilé a méně způsobilé. Každá skupina pak byla vedena jiným způsobem.⁵⁴³ Ukázalo se, že hodina plavání jednou týdně pod patričním dozorem neplavců stačí. Na hodiny plavání se přihlásilo celkem 153 žáků. Z nich bylo 103 naprostých neplavců, které vedl F. M. Marek.⁵⁴⁴ Na první hodině byli účastníci rozdělení do skupin podle věku. Většina lidí zde byli studenti ve věku 10 - 16 let. Na všechny dohlížel sbor 12 instruktorů. Celý kurz končil 29. března 1931.⁵⁴⁵

Pražská YMCA vypsala pro rok 1931, v rámci rekreačního týdne, plavecké závody mládeže, kterých se zúčastnilo 50 hochů ve věku 12 – 17 let. Závody byly

⁵³⁸ Sport, roč. 1927, č. 22.

⁵³⁹ Sport, roč. 1927, č. 30.

⁵⁴⁰ Sport, roč. 1927, č. 32.

⁵⁴¹ STAR, roč. 1929, č. 30.

⁵⁴² STAR, roč. 1931, č. 4.

⁵⁴³ STAR, roč. 1931, č. 10.

⁵⁴⁴ STAR, roč. 1931, č. 7.

⁵⁴⁵ STAR, roč. 1931, č. 14.

vypsány na neděli 12. dubna a konaly se v bazénu pražské YMCA. V soutěži registrovaných plavců zvítězili členové YMCA ve štafetovém závodě na 4×25m (1 min 16,6 sekundy). Mezi neregistrovanými plavci vyhráli z YMCA Kropáček 50m prsa (48,5 sekundy), Myška 25m znak (28,6 sekundy) a Říha 25 volný způsob (18 sekund).⁵⁴⁶

V neděli 22. listopadu se konalo plavecké mistrovství dorostu YMCA. Zúčastnilo se ho osmdesát plavců z Kladna a Prahy. Na závodech byla k vidění i řada pěkných výsledků. Plavci byli rozděleni do tří skupin. V první skupině závodili chlapci ve věku 11 – 13 let. V závodě na 25 volným způsobem vyhrál Pokorný (16,2 sekundy) před Konrádem a Krausem. Nejrychlejší plavec, který zdolal 25m stylem prsa, byl Konrád (24 sekund). Za ním doplávali Künzel a Kraus. Třetí disciplína této kategorie byla štafetový závod na 3×25m. Čas vítězného týmu byl 1 min 7 sekund. Druhou skupinu tvořili hoši ve věku 13 – 15 let. Mezi nimi vyhrál závod na 25m volným způsobem Křížek (15,4 sekundy) před Šulcem a Křepinským. V závodě na 50m plaveckým stylem prsa zvítězil Nebeský (47,1 sekundy) před Vacatou a Křepinským. Také tato kategorie soutěžila v závodě na 3×25m. Čas vítězného týmu byl tentokrát 55 sekund. Třetí a poslední kategorii tvořili hoši do 18 let. Jejich plavecké disciplíny byly samozřejmě delší. Závod na 50m volným způsobem se stal kořistí Körnera (34,8 sekundy), který zvítězil před druhým Strejčkem. Třetí místo obsadili ve stejném čase Sepr a Šrámek. Závod na 75m stylem prsa vyhrál Fejgl (1 min 6 sekund) před Mladějovským a Vavříkem. Na rozdíl od mladších kategorií se zde neplavala štafeta. Místo ní přišel na řadu zápas ve vodním pólu proti Vůdcům. Vůdci však svou dominantní pozici uhájili a porazili Hochy 4:2.⁵⁴⁷

Toto mistrovství se plavalo i v následujícím roce dne 18. prosince. Tratě zůstaly pro rok 1932 stejné.⁵⁴⁸

Členky YWCA měly příležitost používat plovárny a tělocvičny v Paláci YMCA Na Poříčí za malý poplatek, a to vždy v neděli dopoledne. Do domu YMCA chodily členky YWCA plavat převážně v zimních měsících. V této době chodilo do bazénu YMCA až 115 dívek. V jarních měsících jejich návštěva klesla na zhruba 86. Počáteční cena zde byla 4 Kč (později 3,50 Kč). Pokud to některé dívky přišlo příliš, měla možnost navštívit plovárnu v Tyršově domě (2,50 Kč). Té využívalo zpravidla 26 dívek.

⁵⁴⁶ STAR, roč. 1931, č. 16.

⁵⁴⁷ STAR, roč. 1931, č. 48.

⁵⁴⁸ STAR, roč. 1931, č. 47.

Na Klárově stálo dívky z organizace YWCA koupání 4 Kč, a to po slevě pro členky.⁵⁴⁹ V letních měsících roku 1929 měly též možnost koupání na vojenské plovárně v Praze pod Letnou za zmírněný poplatek.⁵⁵⁰

6.8 Kopaná

Kopaná nebyla v YMCA příliš populární. Samozřejmě, že se hrála, ale většinou pouze uvnitř některé z organizací, která nehrála mistrovskou soutěž, nebo na letním táboře. V YMCA nebylo příliš hráčů, kteří by chtěli tento sport aktivně provozovat. Z tohoto důvodu neměla YMCA tým, který by úspěšně hrál mistrovské soutěže. Snad jedinou výjimkou v těchto letech byla YMCA Brno. V brněnské YMCA se kopaná poměrně úspěšně ujala. V roce 1924 se tento tým střetl s S. K. Viktorií Královo Pole a dokázal tento zápas dotáhnout do vítězného konce - 2:1.⁵⁵¹

Také v jednom z následujících zápasů, které se hrály na hřišti YMCA v Brně za Lužánkami, se podařilo YMCA zvítězit. Tentokrát porazili družstvo Meteor Královo Pole. Obě mužstva do zápasu nastoupila po dvou předzápasech, kdy na sebe narazili zálohy a junioři těchto týmů. Zálohy Meteoru zvítězily 4:1 a junioři Meteoru vyhráli 1:0. Oba týmy šly do zápasu s velkým odhodláním. Útok střídal útok. Meteor věřil před zápasem ve vítězství, neboť za domácí nastoupilo v základní sestavě šest náhradníků. První polovina gól nepřinesla. Ve druhé vstřelila YMCA dva. Meteor již vyrovnat nestihl. Rozhodčí Šimoník navíc ukončil zápas o 20 minut dříve pro tmu.⁵⁵²

V další zápase, který byl střetem dvou nejlepších brněnských unijních klubů, přivítala YMCA tým S. K. Technika Brno. Zápas se opět hrál na hřišti za Lužánkami. Hráči Techniky předvedli v zápase lepší souhru, střeleckou pohotovost a technicky byli rovněž na lepší úrovni. Do poločasu vedli již 0:2. Týmu YMCA se podařilo ve druhé půli snížit, ale nakonec prohrál 1:3. Celý zápas se nesl v duchu fair – play.⁵⁵³

Jarní sezónu 1925 zahájila YMCA úspěšně dne 8. března na svém hřišti, kde uvítala Slovan Brno. Hra však byla velmi ovlivněna deštěm. Domáci nemohli úplně předvést svoji hru, ale i tak byli po většinu zápasu v převaze. YMCA hladce vyhrála

⁵⁴⁹ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 386.

⁵⁵⁰ Nová tělesná výchova, roč. 2 (1928/1929), č. 1 – 2, s. 237.

⁵⁵¹ Sport, roč. 1924, č. 30.

⁵⁵² Sport, roč. 1924, č. 54.

⁵⁵³ Sport, roč. 1924, č. 61.

6:2. V předzápase nastoupila záloha domácího týmu proti S. K. Rozenberk. Také technicky vyspělá záloha domácího týmu poměrně snadno zvítězila 5:1.⁵⁵⁴

Děšť ovlivnil i následující domácí zápas YMCA Brno, hraný 22. března. Tentokrát hráči YMCA uvítali na svém hřišti tým Moravan Královo Pole. Hosté měli vydařený nástup, ale dobrá obrana domácích jim skórovat nedovolila. Naopak se hra poměrně brzy otočila a domácí vyhráli poločas poměrem 4:0. Ve druhé půli své vedení ještě zvýšili, ale hostům skórovat nedovolili. YMCA Brno porazila Moravan Královo Pole 6:0. V předzápase porazila YMCA III Viktorii Královo Pole 5:1.⁵⁵⁵ Dne 22. března odpoledne však dostal fotbalový tým YMCA Brno tvrdou lekci. Na hřišti S. K. Šlapanice prohrál 12:1.⁵⁵⁶

V neděli 19. dubna 1925 zavítal na zápas do Brna tým Čechie Hodonín, který tentokrát poslal pouze svou zálohu zesílenou o tři hráče základního mužstva. I tak byl tento tým pro YMCA Brno rovnocenným soupeřem a prohrál pouze těsně 1:0.⁵⁵⁷

6.9 Lední hokej a bandy hokej

V některých sportovních odborech YMCA se dostalo také těmto sportům poměrně velké oblibě. Například v Českých Budějovicích se začal na počátku 20. let pěstovat lední hokej, který byl hned ze začátku na poměrně vysoké úrovni. O vysoké úrovni hokeje⁵⁵⁸ v YMCA svědčí především fakt, že v sezóně 1922/23 sehrála místní organizace utkání proti Slavoji České Budějovice,⁵⁵⁹ které skončilo remízou 1:1. O rok později se zápas opakoval a YMCA jen těsně prohrála 8:6.⁵⁶⁰

Na počátku února roku 1924 pořádal S. K. Strakonice mistrovství Československa v bandy hokeji. Do tohoto jihočeského města se sjely následující týmy: Český Lev Plzeň, S. K. Písek a YMCA České Budějovice. Tyto týmy byly doplněny o domácí tým a jeho rezervu. Právě rezerva strakonického týmu se stala prvním soupeřem YMCA. Zápas byl pro oba týmy poměrně těžký. První polovina přinesla remízu 1:1. Nakonec

⁵⁵⁴ Sport, roč. 1925, č. 10.

⁵⁵⁵ Sport, roč. 1925, č. 12.

⁵⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁵⁷ Sport, roč. 1925, č. 16.

⁵⁵⁸ Zde se jednalo o bandy hokej na ledě. YMCA měla v polovině 20. let dokonce dvě družstva dospělých a jedno dorostenecké.

⁵⁵⁹ Slavoj České Budějovice byl nejúspěšnějším hokejovým klubem ve městě na začátku 20. let. Klub byl původně založen jako fotbalový, avšak velmi záhy začal provozovat i bandy hokej na ledě.

⁵⁶⁰ Štumbauer, J. (1992) *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice, s. 219-220.

však domácí po velmi vyrovnaném boji zvítězili 3:2. Ještě zajímavější však bylo utkání YMCA s S. K. Písek, které bylo bohaté na branky. YMCA prohrála první polovinu 1:2. Ve druhé ale zvýšila tempo a utkání otočila. Skóre se zastavilo při poměru 6:4. Do finále se proboujvala obě družstva pořadajícího klubu. Zápas byl velice napínavý, ale favorité nezaváhali.⁵⁶¹

6.10 Baseball a softball

Podle historických pramenů se různé pálkovací hry hrály v českých zemích již v roce 1610. Avšak základ československému softballu položili v květnu roku 1919 v Plzni profesor Machotka, Čech z Omahy, který byl vedoucím kurzu volejbalu, basketbalu, lukostřelby a playgroundu, pořádaného pro účely vojenské YMCA a J. First, který vedl kurz pro vojenské i civilní tělovýchovné instruktory. Z uvedených sportů playground (nynější softball) zapouštěl kořeny nejpomaleji.⁵⁶² Od roku 1921 až do okupace 1939 se baštou softballu stala právě YMCA, která pořádala pravidelná mistrovství.⁵⁶³ V polovině 30. let pořádal kurzy playgroundu Joe First také pro DTJ.⁵⁶⁴

I za to, že se baseball dostal i do naší země, vděčíme Čechoameričanovi se symbolickým jménem Josef (Joe) Antonín First (*viz příloha 52*). První baseballovou exhibici v Československu předvedla na Borech plzeňská YMCA. Krátce poté se hrál také první zápas v Praze, a to mezi plzeňskou a pražskou YMCA.⁵⁶⁵

6.11 Šachy

Od roku 1922 také vyvíjel činnost Šachový odbor YMCA České Budějovice, jehož členy byli Blažek, Bidermann, Winkler, Kalina, Turnwald, Rys a další. O jeho činnosti v pozdější době není nic známo. Ve druhé polovině 20. let již pravděpodobně

⁵⁶¹ Sport, roč. 1924, č. 6.

⁵⁶² <http://www.baseball-praotci.cz/softball/>

⁵⁶³ <http://satalice.wz.cz/soft.htm>

⁵⁶⁴ <http://www.pegas.sedlcany.cz/historiehry7.php>

⁵⁶⁵ <http://www.baseball.ic.cz/upload/historiebaseballu.pdf>

neexistoval.⁵⁶⁶ Také v brněnské YMCA byly šachy poměrně populární (viz příloha 53).⁵⁶⁷

6.12 Rugby

Mezi kolektivní sporty, které se v YMCA hrály, můžeme zahrnout také rugby. V neděli 22. června 1926 uspořádala YMCA Olomouc na svém hřišti tři zápasy. Ve dvou z nich nastoupili domácí, kteří přivítali mužstva Moravské Slavie a A. K. Žižka. Ve třetím zápase se střetly oba hostující týmy.⁵⁶⁸

Tento sport se však ujal především v YMCA Bratislava, která byla jedním ze zakladatelů nového sportovního svazu – Rugbyového svazu, který vznikl v roce 1928.⁵⁶⁹

6.13 Lukostřelba

Provozování lukostřelby jako zábavy a sportu obnovili američtí trapeři a skauti. Ti předváděli při výročí dobytí a osvobození Ameriky divadlo o válce osidlovatelů s indiány. Později se prostřednictvím organizace YMCA a Junáka dostala novodobá lukostřelba také k nám.⁵⁷⁰

Moderní zájmová a sportovní lukostřelba se u nás však začala pěstovat až kolem roku 1925, a to po příjezdu několika občanů z USA. Ti s sebou přivezli mnohé poznatky o provozování novodobé lukostřelby a výrobě luků. Trvalý rozvoj a uchycení lukostřelby jako sportu u nás nastal po roce 1928. Bylo to zásluhou dvou neúnavných propagátorů, ředitelů pražské YMCA J. Firsta a F. M. Marka.⁵⁷¹

⁵⁶⁶ Štumbauer, J. (1992) *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938*. (Habilitační práce). České Budějovice, s. 293.

⁵⁶⁷ YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 4 (1926), č. 1, s. 21.

⁵⁶⁸ Sport, roč. 1926, č. 26.

⁵⁶⁹ STAR, roč. 1928, č. 25.

⁵⁷⁰ <http://www.lukostrelnice-libichov.cz/historie/>

⁵⁷¹ Tamtéž.

6.14 Ostatní sporty

Mimo výše uvedených sportů se v těchto dvou organizacích pěstovala celá řada dalších. V Českých Budějovicích se těšila YMCA již v roce 1923 z následujících aktivit: volejbal, bruslení, basketbal, plavání, baseball, tělovýchovné přednášky, házená, lední hokej, silniční a přespolní běhy, tenis, lehká atletika a těžká atletika.⁵⁷²

Na Kladensku bylo kromě sportů shodných se sporty pěstovanými v Českých Budějovicích populární házení kroužků. Poměrně velký význam mělo, že YMCA zde vyučovala také zdravotně a záchraně tonoucího.⁵⁷³

YMCA Kroměříž v této době pěstovala navíc i box, gymnastiku a playground (softball). Kromě těchto tradičních her zde byly oblíbené také hry, které jsou mnohem méně známé: kolovadla⁵⁷⁴ nebo cage – ball⁵⁷⁵ (viz příloha 54).⁵⁷⁶

Podobné sportovní zaměření se dalo najít i v ostatních organizacích YMCA všude po Československu.

Zimní rekreaci (viz příloha 55) pro mládež vedla YMCA již od roku 1924, a to hlavně v Harrachově, v Hor. Rokytnici (v Krkonoších vůbec) a v Nízkých Tatrách ve Vysoké Boce.⁵⁷⁷

Kromě těchto sportů si YMCA velmi rychle získala respekt také svými tělovýchovnými kurzy, které do té doby neměly obdoby. Tyto kurzy YMCA pořádala především na svých letních táborech. Kurzy byly vedeny sekretáři školenými na amerických fakultách, kde probíhalo školení sekretářů pro YMCA po celém světě.⁵⁷⁸

Také v organizace YWCA se pěstovaly i jiné sporty. V zimních měsících se členky organizace YWCA věnovaly kromě tenisu, který hrály v Žitné ulici.⁵⁷⁹

V podzimních dnech učinily pokus o quash – tenis.⁵⁸⁰ Pro jeho účely byly zřízeny pro členky YWCA v jejich domě tři hřiště, na kterých hrálo 94 dívek každý týden.

⁵⁷² NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 4, Přehled činnosti kulturního ústavu YMCA v Českých Budějovicích za rok 1923.

⁵⁷³ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 4, Sdružení Y. M. C. A. na Kladně.

⁵⁷⁴ Kolovadlo je visuté tělocvičné nářadí složené ze 4 – 8 provazových žebříků zavěšených oky nosných lan na hácích vodorovně se otáčejícího kotouče, který je upevněn buď na vodorovném trámci nebo na konci svislého sloupu ve výši 5,5 m nad úrovní podlahy.

⁵⁷⁵ Český název pro hru cage – ball byl velmíč.

⁵⁷⁶ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 4, Zpráva o činnosti Y. M. C. A. v Kroměříži za rok 1923.

⁵⁷⁷ NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 8.

⁵⁷⁸ Proteín, roč. 8 (leden 2006), s. 6.

⁵⁷⁹ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 386.

⁵⁸⁰ Jednalo se pravděpodobně o dnešní squash.

V listopadu pak dívky uspořádaly propagační zápas jako ukázkou hry pro zhruba 100 návštěvníků z okruhu odborné žurnalistiky.⁵⁸¹

Kurzovní odbor YWCA pěstoval v Praze v Žitné ulici rytmiku. Uspořádal též devět kurzů rytmiky. Návštěva činila 168 dívek za týden. Kromě těchto kurzů se členky účastnily pondělní rytmiky pořádané Sportovním klubem.⁵⁸²

Kurzovní odbor pěstoval též šerm končářem. Tento odbor pořádal dva kurzy, kterých se pravidelně účastnilo 20 dívek každý týden.⁵⁸³

V organizaci YWCA byl též populární tenis.⁵⁸⁴ Na Štvanici hrály členky YWCA tento sport na osmi kurtech. O jeden však časem přišly. Místo něj získala YWCA nový kurt za Stromovkou u Císařského mlýna. Na tenis se zapsalo 608 dívek. Denní návštěva byla za hezkého počasí 112 hráček. Pro začínající i pokročilé hráčky zde byl navíc k dispozici trenér.⁵⁸⁵

To vše zvládla organizace YWCA ve 20. letech. Celková návštěva rekreačního odboru činila 5 990 osob. Celková roční návštěva činila 19 440 osob, a pokud bychom připočetli i letní tábory, dostali bychom se na počet 20 445 osob. Sportovní klub YWCA se scházel jednou za týden za průměrné návštěvy 20 dívek. Kromě výše uvedených sportů byly jeho častou náplní výlety. Nejméně dvakrát do roka pořádal Sportovní klub lyžařské přednášky, ke kterým přibýly tři větší lyžařské výlety a dvanáct menších, které se uskutečnily v okolí Prahy.⁵⁸⁶

6.15 Letní tábory

Samostatnou kapitolou v tělovýchovné a sportovní činnosti organizací YMCA a YWCA byly letní tábory. Na nich se sportovalo ve velkém, hrála se zde řada her a využívalo se jich pro letní rekreaci.

⁵⁸¹ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 386.

⁵⁸² Tamtéž, s. 386-387.

⁵⁸³ Tamtéž.

⁵⁸⁴ V dobových materiálech se vyskytuje velice často jako lawn – tenis.

⁵⁸⁵ Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 387.

⁵⁸⁶ Tamtéž, s. 386-387.

Cílem, který si vytyčily tábory YMCA, tedy nebyla pouhá rekreace jejích členů. Dobře školení ředitelé táborů spojovali se sportem a cvičením výchovu k ukázněnosti, zodpovědnosti a mravnímu zdokonalení, a to vše v rámci zásad YMCA.⁵⁸⁷

První tábor YMCA, který byl u nás založen, byl Masarykův tábor na Sázavě⁵⁸⁸ (viz příloha 56, 57 a 58) a krátce nato byl založen slovenský horský tábor na Oravě. Táborníci sem poprvé přijeli roku 1921. Tato dvě tábořiště však zdaleka nestačila uspokojovat všechny zájemce, a tak poměrně brzy začaly vznikat další tábory.⁵⁸⁹

Masarykův tábor na Sázavě byl vzorem pro dalších 11 táborů YMCA pro hochy a dívky. Uplatnil se však též jako příklad mimo rámec YMCA.⁵⁹⁰

Do roku 1928 vznikly kromě dvou výše uvedených celostátních táborů místní tábory ve Znojmě (Devět mlýnů - Podyjí), Liberci (Hvězdov u Mimoně) a Brně (Veveří Bítýška)⁵⁹¹ a víkendové tábory v Kroměříži (Jablunka), Bratislavě a Bánské Bystrici.⁵⁹² Velký rozmach tábořišť přišel především ve třicátých letech. V roce 1937 fungovalo již dvanáct táborů a postupně přibývaly další.⁵⁹³ V jižních Čechách existoval tábor Vlčice na Staňkovském jezeře, který ležel jižně od Třeboně (viz příloha 59).⁵⁹⁴ Tento tábor se nacházel na jednom z výběžků (poloostrovů) Staňkovského rybníka zvaném Vlčice a byl zřízen již v roce 1931. V táboře byla vybudována také loděnice s přístavištěm.⁵⁹⁵

V nejstarším táboře YMCA na Sázavě čekal mladé táborníky hned během prvního roku poměrně pestrý program, který se ale s přibývajícími zkušenostmi vůdců měnil. Na programu zde bylo každodenní ranní cvičení (viz příloha 60), pro tyto měsíce typické koupání (viz příloha 61 a 62), hry a výlety.⁵⁹⁶

⁵⁸⁷ Protein, roč. 8 (květen 2006), s. 2.

⁵⁸⁸ YMCA měla v té době již dvacetileté zkušenosti s provozem obdobných táborů. Jméno tábora propůjčil osobně prezident T. G. Masaryk, který byl velkým propagátorem hnutí YMCA. Pozemek pro tábor věnoval YMCA tehdejší majitel Českého Šternberka.

<http://www.kacovskybeh.cz/Historicka-mista-na-trati/87-km/>

⁵⁸⁹ V prvních pěti letech existence těchto dvou táborů se na nich vystřídalo celkem 2131 různých hochů ze všech koutů republiky.

YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 3 (1925), č. 5 - 6, s. 151.

⁵⁹⁰ Protein, roč. 8 (květen 2006), s. 2.

⁵⁹¹ Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 80.

⁵⁹² NA Praha, fond YMCA, č. kartonu 12, Zpráva o programové sociálně výchovné činnosti YMKY v ČSR v roce 1928.

⁵⁹³ Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 80.

⁵⁹⁴ STAR, roč. 1933, č. 22.

⁵⁹⁵ <http://pohranicnik.bloguje.cz/899792-ochrana-sh-na-ceskobudejovicku.php>

⁵⁹⁶ *Letní tábor dorostu YMKY u Pelíškova mostu na Sázavě*. (1921). Praha: YMCA. s. 7.

Na táborech však velmi rychle přibýly sporty jako volejbal (viz příloha 63), a to jak volejbal šestic, tak volejbalový debl, šachy,⁵⁹⁷ fotbal, playground (viz příloha 64), atletika (viz příloha 65, 66 a 67), quoits (házení kroužků), stolní tenis, kanoistika (viz příloha 68) a vodní sporty vůbec (viz příloha 69), basketbal (viz příloha 70),⁵⁹⁸ tenis (viz příloha 71) nebo kuželky⁵⁹⁹. V jednotlivých sportech zde proti sobě soutěžili jednotlivci, stany nebo i vícečlenné týmy.⁶⁰⁰

Ředitelem Masarykova tábora na Sázavě byl téměř pokaždé J. First, který sem samozřejmě přinesl další sporty. Mezi ně patřila velice populární lukostřelba (viz příloha 72), které právě J. First vyučoval mladé táborníky (viz příloha 73) a kterou popsal i ve své knize.⁶⁰¹

Tento tábor dosáhl v roce 1928 asi největšího rozkvětu. Na dochované mapě lze identifikovat sportoviště (např. pro volejbal a košíkovou), přístaviště lodí, loděnici, skluzavku, pískoviště, indiánskou vesnici, strážní most, elektrárnu, kino, spalovací stanici, čítárnu, studnu, dílny, místo pro hlídače, pekárnu, temnou komoru a hygienická zařízení.⁶⁰²

Letní Masarykův tábor na Sázavě byl místem, kde se provozoval ještě golf, rugby a házená. V letních měsících se konala také volejbalová nebo fotbalová utkání mezi městečkem Kácovem a reprezentací tábora. Tábor byl i místem žertů a veselí.⁶⁰³

Součástí Masarykova tábora na Sázavě byl i intenzivní volejbalový trénink, který byl přípravou na turnaj v Ledči nad Sázavou, kterého se táborníci pravidelně účastnili. Turnaj se konal tradičně třetí neděli v červenci. Tým táborníků byl obvykle poměrně silný, ale v roce 1936 byl značně oslaben. Jeho největší opory Picek, Trpkoš a Prokop byly zaneprázdněny basketbalovou přípravou na Olympijské hry v Berlíně. Další skvělí hráči nebyli uvolněni z práce, tudíž nemohli přijet. I tak YMCA vyslala do bojů dva týmy. První tým postoupil suverénně ze skupiny A. Naděje druhého týmu vyhasly již v základní skupině B. Turnaj ovládl tým Jizery.⁶⁰⁴

Na Masarykově táboře na Sázavě byla oblíbená kanoistika (viz příloha 74). Koncem 30. let se jezdily pravidelné závody. Nebyly to však závody pouze kolem bójí, ale v rámci tábora se také tradičně konal závod na trase Zruč – Tábor, ve kterém museli

⁵⁹⁷ *Almanach letního tábora YMCA Sázava 1936.* (1936). Praha: YMCA. s. 27.

⁵⁹⁸ *Almanach Masarykova letního tábora YMKY na Sázavě.* (1938). Praha. s. 15–16.

⁵⁹⁹ *Almanach Znojmo: letní tábor YMCA IX. sezona 1934.* (1934). Znojmo.

⁶⁰⁰ *Almanach tábora YMKY Sázava 1932.* (1932). Praha: YMCA. s. 25.

⁶⁰¹ Nová tělesná výchova, roč. 2 (1928/1929), č. 1 – 2, s. 41.

⁶⁰² <http://www.kacovskybeh.cz/Historicka-mista-na-trati/87-km/>

⁶⁰³ Tamtéž.

⁶⁰⁴ *Almanach letního tábora YMCA Sázava 1936.* (1936). Praha: YMCA, s. 27.

soutěžící na trase dlouhé 22,5km překonat i čtyři jezy. V roce 1936 se na tuto trasu vydalo 6 lodí, které startovaly v pětiminutových intervalech. Čas vítěze byl 2h 39min.⁶⁰⁵

Jednou z největších událostí každé táborové sezóny bylo pořádání táborových olympijských her. Táborníci se rozdělili na jednotlivé národy a soutěžili proti sobě. Na táborových olympijských hrách, alespoň na táboře Zdobnice (YMCA Hradec Králové), byly populární především atletické disciplíny jako přespolní běhy, při nichž museli závodníci proběhnout lesem, přebrodit řeku a překonat celou řadu dalších překážek, běhy na 50m, 60m a 100y, vrh koulí,⁶⁰⁶ hod míčkem, skok vysoký nebo daleký. Olympiády v roce 1939 se zúčastnilo celkem 6 národů, kde každá chata představovala jeden národ.⁶⁰⁷

Olympiáda však nebyla jedinou sportovní událostí tábora. Kromě ní se zde konaly také různé jiné atletické disciplíny např. trojboje, čtyřboje a pětiboje. Nechyběly ani zápasy volejbalové, fotbalové a softballové. Nejoblíbenějším sportem v táboře Zdobnice byl však volejbal (*viz příloha 75*). V těchto sportech se pořádaly turnaje. Mimo nich sehráli účastníci tábora v roce 1939 volejbalový zápas proti volejbalovému družstvu choceňských vysokoškoláků, jejichž tábor byl o něco níže po proudu řeky. YMCA vyhrála tento zápas 2:0. Kromě volejbalistů zavítalo do tábora také fotbalové družstvo Slatiny, které si z tábora odvezlo porážku 13:5 (2:2).⁶⁰⁸

Mladí táborníci byli v táborech testováni pomocí zkoušek tělesné zdatnosti. Tyto zkoušky plnili všichni ve věku 13 a půl až 18 a půl roku. Jejich cílem však byly především soutěže mezi chatami a jednotlivci, kteří podle výkonu dostávali body. V nejmladší kategorii, kategorii stopařů, soutěžili chlapci starší třinácti a půl roku v disciplínách: skok daleký,⁶⁰⁹ běh na 50m⁶¹⁰ a hod míčem.⁶¹¹ Pro kategorii průkopníků, ve které soutěžili hoši ve věku 13 a půl až 15 a půl roku, byly vypsány následující disciplíny: skok daleký,⁶¹² běh na 60m⁶¹³ a vrh koulí (4kg).⁶¹⁴ Pro nejstarší kategorii, kategorii kamarádů, ve které soutěžili chlapci mladší 18 a půl roku, byly připraveny tyto

⁶⁰⁵ Tamtéž, s. 26.

⁶⁰⁶ Ke konci 30. let to byla pouze koule vážící 3kg. Původně zde měli i kouli vážící 5kg, ale ta se ztratila.

⁶⁰⁷ *Zdobnice: Almanach tábora Křesťanského sdružení mladých lidí (Y.M.C.A.) v Hradci Králové 1935 - 1939.* (1939). Hradec Králové: YMCA.

⁶⁰⁸ Tamtéž.

⁶⁰⁹ 200cm znamenalo zisk 0 bodů. Za každých 10cm navíc si soutěžící připsal jeden bod.

⁶¹⁰ 12 sekund znamenalo zisk 0 bodů. Za každé zlepšení o 2 desetiny sekundy si soutěžící připsal jeden bod.

⁶¹¹ 15m znamenalo zisk 0 bodů. Za každý 1m navíc si soutěžící připsal jeden bod.

⁶¹² 250cm znamenalo zisk 0 bodů. Za každých 10cm navíc si soutěžící připsal jeden bod.

⁶¹³ 13 sekund znamenalo zisk 0 bodů. Za každé zlepšení o 2 desetiny sekundy si soutěžící připsal jeden bod.

⁶¹⁴ 400cm znamenalo zisk 0 bodů. Za každý 20cm navíc si soutěžící připsal jeden bod.

disciplíny: skok daleký,⁶¹⁵ běh na 100y⁶¹⁶ a vrh koulí (4kg).⁶¹⁷ Průměr bodů pak nakonec určil pořadí jednotlivých táborníků.⁶¹⁸

Kromě soutěží a her tohoto typu se mohli táborníci ucházet o odznaky zdatnosti. Podmínkou k jejich získání bylo splnění několika podmínek. Například pro získání odznaku zdatnosti III. třídy museli uchazeči mj. ukázat, že umí plavat (začátečníci 50m, pokročilí 100m), předvést řízení lodi, prodělat základní kurz první pomoci a složit z něj zkoušky, uvázat 6 různých uzlů, uspět ve zkouškách tělesné zdatnosti a znát základní pravidla osobní a všeobecné hygieny. Mimo to museli například prokázat znalosti zvířat, jazykové schopnosti, zručnost při rozdělování ohně atd.⁶¹⁹

Masarykův tábor existoval v této podstatě až do roku 1940, kdy jej zkonfiskovaly oddíly Hitlerjugend. Po válce chtěla YMCA obnovit svou činnost i na Masarykově táboře. Ten však našla zdevastovaný a vykradený.⁶²⁰

Dnes je tento tábor jedním z největších trvalých táborů ve střední Evropě a se svolením zesnulého prezidenta – Osvoboditele nese jméno „Masarykův letní tábor Ymky na Sázavě.“ Můžeme také tvrdit, že Československá YMCA dala vzniknout instituci trvalých letních táborů v Československu, což byl velký přínos do života československých hochů i dívek.⁶²¹

Také tábor Vlčice na Staňkovském jezeře byl již v roce 1939 a poté i během druhé světové války využíván německými vojáky. V 50. letech po krátkou dobu objekty využívala pohraniční stráž. Poté byly táborové objekty zbourány, avšak v 60. letech bylo na původních základech vybudováno několik rekreačních chat Ministerstva vnitra. Po roce 1989 pak objekty opět začaly sloužit organizaci YMCA.⁶²²

I v organizaci YWCA byly letní tábory a letní rekreace velmi oblíbené. Ministerstvo veřejných prací propůjčilo roku 1920 k pořádání letního tábora zámek v Přerově s podmínkou, že ho YWCA může používat od května do listopadu. Dívky se dohodly na propůjčení zámku na dobu 6 let. Tento zámek byl opatřen nutným zařízením a mohlo se v něm ubytovat až 60 dívek najednou. V prvním roce jezdily dívky do

⁶¹⁵ 300cm znamenalo získání 0 bodů. Za každých 10cm navíc si soutěžící připsal jeden bod.

⁶¹⁶ 17 sekund znamenalo získání 0 bodů. Za každé zlepšení o 2 desetiny sekundy si soutěžící připsal jeden bod.

⁶¹⁷ 500cm znamenalo získání 0 bodů. Za každý 20cm navíc si soutěžící připsal jeden bod.

⁶¹⁸ First J. (1935). *Cesty a cíle našich táborníků*. Praha. s. 10.

⁶¹⁹ Tamtéž.

⁶²⁰ Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951*. (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 86.

⁶²¹ Protein, roč. 8 (květen 2006), s. 2.

⁶²² <http://pohranicnik.bloguje.cz/899792-ochrana-sh-na-ceskobudejovicku.php>

Přerova na sobotu a na neděli a mimo to si jich zde 350 užilo čtrnáctidenní dovolenou. Za pobyt zde platily 15 Kč denně, za což měly dobrou stravu a pravidelně rozdělený čas, ve kterém se učily například první pomoci nebo hrály různé hry. Mezi tyto hry patřil basketbal a volejbal. Častou činností zde bylo také plavání a koupání.⁶²³

Brněnská YWCA měla od roku 1924 letní tábor v Rožnově pod Radhoštěm. Na tomto táboře se však sport příliš nepěstoval. Výjimkou zůstal snad jenom volejbal. Poměrně časté zde bylo koupání v Bečvě a pořádání výletů. Tento tábor byl zrušen roku 1929, protože YWCA zakoupila objekt v Brňově u Valašského Meziříčí a otevřela svůj tábor tam. Na tomto táboře se již pěstoval sport ve větší míře. Častý zde byl opět volejbal, ale přibyl k němu i basketbal a kriket. Koupání v Bečvě bylo i zde poměrně častou náplní volného času dívek.⁶²⁴

Také YWCA Hradec Králové otevřela roku 1923 svůj letní tábor. Nacházel se v Lázních Rezek u Nového Města nad Metují. Roku 1928 byla vila, v níž tábor přebýval, odkoupena organizací YWCA Hradec Králové. Dívky zde hrály hodně volejbal a chodily se koupat do Metuje. Tento tábor byl však proslulý svými výlety po Orlických horách.⁶²⁵

Pražské ústředí YWCA zakoupilo roku 1928 zámek v Horovcích u Trenčianských Teplíc na Váhu. Tábor však bylo nutné zprvu upravit, a proto se zde začal hrát pouze volejbal. Dívky zde rovněž chodily na výlety.⁶²⁶

Kromě pravidelného hraní výše uvedených her zde členky YWCA hrály příležitostně také hry další. V roce 1929 již měla YWCA otevřené tábory v těchto místech: Přerov nad Labem u Čelákovíc, Zámek Lázní, Rezek u Nového Města nad Metují, Povážské Podhradie u Žiliny. Pro další rok však vstoupily z důvodu kapacitních dojednání další tábory.⁶²⁷

⁶²³ Nová tělesná výchova, roč. 2 (1928/1929), č. 1 – 2, s. 237.

⁶²⁴ Tamtéž.

⁶²⁵ Tamtéž.

⁶²⁶ Tamtéž.

⁶²⁷ Tamtéž.

7 Nástin vývoje organizací YMCA a YWCA u nás za druhé světové války, v letech 1945 až 1948 a po jejím obnovení v současnosti

Před začátkem 2. světové války měla YMCA v Československu zhruba 20 000 členů. Působilo v ní více než dvacet zájmových klubů, z toho tři jazykové, šest odborných a čtyři programové, například Anglický klub, „Y“ - klub a jiné. YMCA vydávala celou řadu časopisů, např. *Náš úkol*, *Život Ymky v Hradci Králové*, *TEP* pražské YMCA, měsíčník *Křesťanská revue*, stovky knih, příruček a brožur pro mládež, sportovní příručky, almanachy apod. Provozovala 15 táborů, které se staly mezi mládeží skutečně velmi populárními a na něž účastníci vzpomínají dodnes (Jako chlapci prošli tábory YMCA i mnozí významní představitelé našeho státu.). Některé z těchto táborů provozovala YMCA až do roku 1940.⁶²⁸

V roce 1940 zkonfiskovaly Masarykův tábor na Sázavě oddíly Hitlerjugend. Aktivitám Hitlerjugend byla v pracovním týdnu vymezena sobota, kdy se členové v hnědých košilích, černém šátku, černých kraťasech a páskou s fašistickými symboly scházeli v táborech, kde se věnovali nejen sportu, ale také polovojevským aktivitám – učili se topografii, chování v boji, trénovali zacházení se zbraněmi. Oficiálně mohli jít účastníci tábora z řad Hitlerjugend v neděli domů, ale většina zůstávala v táboře a věnovala se programu.⁶²⁹

Tábor Vlčice na Staňkovském jezeře byl již v roce 1939 a poté i během druhé světové války využíván k dosud přesně nezjištěnému účelu německým námořnictvem. Je však známo, že tu bylo několik motorových člunů a menší letoun opatřený plováky (hydroplán). V 50. letech po krátkou dobu objekty využívala pohraniční stráž. Do tábora byla umístěna 20. rota, u které byl drátěný zátaras (*viz příloha 76*) pouze telefonizován, nikoli elektrifikován. Tento tábor byl totiž bez napojení na elektrickou přípojku. Velitelství roty bylo rovněž umístěno v provizorním objektu, který byl v táboře YMCA. Poté byly táborové objekty zbourány, avšak v 60. letech bylo na původních základech vybudováno několik rekreačních chat Ministerstva vnitra. Po roce 1989 pak objekty opět začaly sloužit organizaci YMCA.⁶³⁰

⁶²⁸ <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>

⁶²⁹ <http://www.kacovskybeh.cz/Historicka-mista-na-trati/87-km/>

⁶³⁰ <http://pohranicnik.bloguje.cz/899792-ochrana-sh-na-ceskobudejovicku.php>

V roce 1940 ještě mělo proběhnout volejbalové mistrovství dvojic pražské YMCA (viz příloha 77).⁶³¹

Ve své činnosti YMCA pokračovala za období okupace i na počátku 2. světové války. V červenci roku 1943 však bylo sdružení YMCA rozpuštěno (viz příloha 78). Mnoho členů YMCA se aktivně podílelo na protifašistickém domácím i zahraničním odboji a řada z nich za to zaplatila vězením i životem (mezi nimi i tři sekretáři - dr. Jaroslav Šimsa,⁶³² ak. Jaroslav Valenta⁶³³ a dr. Rudolf Mareš⁶³⁴).⁶³⁵

Část jejího majetku byla předána ke správě kuratoriu pro jeho práci s mládeží. Ve dnech 15. až 24. listopadu 1943 proběhl v Přerově zvláštní kurz pro tělovýchovné referenty, vedený okresními pověřenci Kuratoria. Byl to již čtvrtý kurz, který vedl profesor Zdeněk Sláma a jehož se zúčastnilo 80 tělovýchovných referentů, kteří prokázali od zahájení svého školení velké pokroky, hlavně po stránce osobní zdatnosti a odvahy. Zdeněk Sláma se stal v roce 1932 akademickým mistrem ve skoku vysokém. Byl jedním z těch nadšenců, kteří v našich zemích začali hrát rugby. Tomuto sportu se pět let věnoval v mistrovském mužstvu Slavie. Po tři léta byl členem mistrovského týmu pražské YMCA. V tělovýchově vedl prof. Sláma oddělení „Výcvik,” jehož hlavním úkolem byla především výchova instruktorů.⁶³⁶

Jako jedna z prvních organizací se YMCA kriticky postavila proti českému a slovenskému nacionálnímu šovinismu, který po skončení války zachvátil politické strany a značnou část obyvatelstva (mučení a zabíjení Němců i Maďarů jako pomsta za kolektivní vinu).⁶³⁷

Po ukončení války obnovila YMCA činnost i v letním táboře Soběšín. Jedním ze záměrů organizace YMCA bylo v této době postavit v Soběšíně památník s více jak třemi sty jmény členů YMCA – Sázavanů, umučených, popravených a padlých na

⁶³¹ Protein, roč. 11 (březen 2009), s. 2.

⁶³² Po maturitě vstoupil dr. Jaroslav Šimsa do evangelické církve. Krátký čas působil v Lize lesní moudrosti. Později se stal členem organizace YMCA, kde pracoval v roce 1929 ve vydavatelském oddělení, v letech 1933 - 1938 na pozici sekretáře Akademické YMCA a poté jako programový sekretář YMCA. V témže období také pracoval jako redaktor Křesťanské revue. Po začátku nacistické okupace se aktivně podílel na 2. odboji. Spoluzakládal například petiční výbor „Věrní zůstaneme.“
http://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_%C5%A0imsa

⁶³³ Jaroslava Valentu byl člen organizace PVVZ (petiční výbor „Věrní zůstaneme“). Rozšiřoval letáky, časopis V BOJ, ČESKÝ KURÝR a soustřeďoval zprávy všeho druhu pro zpravodajskou skupinu.
<http://www.antimony.wz.cz/krajina.htm>

⁶³⁴ Dr. Rudolf Mareš se za druhé republiky aktivně účastnil práce ve skupině PVVZ (petiční výbor „Věrní zůstaneme“). Dále byl členem organizace UVOD. Za jeho spoluúčasti byl též vydáván časopis „V boj.“
<http://www.knihovna-radotin.cz/docs/odboji.pdf>

⁶³⁵ <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>

⁶³⁶ <http://nassmer.blogspot.com/2010/05/nedokoncena-pout-kuratoria-xiv.html>

⁶³⁷ <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>

bojištích druhé světové války. Podle zjištění badatelů se YMCA stala v českých zemích organizací s největšími ztrátami na životech svých členů, a to hned po židovské obci.⁶³⁸

V roce 1948 začala být její práce znovu omezována, roku 1950 na ni byla uvalena národní správa a v lednu 1951 musela svou činnost ukončit a majetek „darovat“ státu. Řada jejích klubů se však přesto scházela až do roku 1989 v soukromí. V krátkém období „Pražského jara“ se YMCA pokusila o novou aktivaci činnosti. Během tohoto období byla na 28. květen 1968 svolána do Bartoňova sálu schůze, jíž se zúčastnil i J. First, dlouholetý vedoucí tábora na Sázavě. Příštího dne v 16 hod. se uskutečnila debata s dětmi ve Stanici mladých turistů, na které J. First vyprávěl o svém setkání s E. A. Setonem, známým skautským pracovníkem a spisovatelem. Následovalo pozvání ke slavnostnímu táborovému ohni na sobotu 14. 9. Do Slatiny nad Zdobnicí přijelo však jen několik účastníků. Srpnová okupace znamenala konec nadějí.⁶³⁹ K legalizaci organizace YMCA tedy nedošlo. Několikaměsíční epizoda nadějí na svobodu skončila okupací 21. 8. 1968.⁶⁴⁰

Poslední obnova YMCA u nás začíná na sklonku roku 1989. V prosinci byl na schůzce zhruba 25 bývalých členů YMCA zvolen tříčlenný přípravný výbor, jehož úkolem byla příprava stanov a žádost o registraci organizace. Stanovy byly schváleny a sdružení YMCA bylo v Československu zaregistrováno ke dni 28. února 1990. Jejich úsilí bylo podporováno Evropskou aliancí YMCA, která v únoru roku 1990 uspořádala v Praze mimořádnou konferenci o úkolech YMCA ve střední a východní Evropě. Obnovenou organizace YMCA zde zastupoval PhDr. Lubor Drápal, bývalý sekretář Akademické YMCA po 2. světové válce. Její činnost byla oficiálně obnovena dne 7. dubna 1990, kdy z ustavující členské schůze za účasti 113 osob vzešel 23 členný prozatímní ústřední výbor. Na jeho schůzi dne 12. 4. 1990 byl zvolen výkonný výbor.⁶⁴¹

Prakticky současně s ním byla založena místní sdružení v Praze, Hradci Králové, Bratislavě a Bánské Bystrici. Celkový počet členů byl 180, z toho 150 starších 55 let. Ztráta dvou generací, absence demokratického životního stylu, angažovanost některých potenciálních vedoucích v politickém a kulturním životě nového státu, jakož i nedostatek prostor, to vše způsobilo pomalejší rozvoj činnosti, než tomu bylo po skončení 2. světové války.⁶⁴²

⁶³⁸ <http://www.kacovskybeh.cz/Historicka-mista-na-trati/87-km/>

⁶³⁹ <http://hk.ymca.cz/hk-historie.php>

⁶⁴⁰ <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>

⁶⁴¹ Tamtéž.

⁶⁴² Tamtéž.

YMCA v Československu vzala na vědomí velice tíživou ekonomickou situaci státu a smířila se s tím, že nedostane zpět své finanční prostředky (včetně devizových) ani movitý majetek značné hodnoty, který jí byl odňat v padesátých letech. Organizace YMCA se však nemohla smířit s tím, že jí nebyly vráceny její budovy (s výjimkou pražské, liberecké a v roce 1998 hradecké) a téměř všechny tábory.⁶⁴³

Její činnost se tak opět rozbíhala za aktivní pomoci ze zahraničí. Jejím prvním úkolem byla příprava mladých vedoucích. V dubnu roku 1990 se tak uskutečnil kurz švýcarské YMCA, o prázdninách výcvikový kurz v táboře YMCA v Rakousku a několik vedoucích se zúčastnilo seminářů dalších evropských YMCA (Polsko, Německo, Norsko, Anglie, Holandsko). Ke konci roku 1990 bylo evidováno již 350 členů. Veškerou práci zde však vykonávali dobrovolníci.⁶⁴⁴

Rok 1991 znamenal pro československou organizaci YMCA růst členské základny, rozvinutí programů, začátky mezinárodní spolupráce a obnovení členství v Evropské a Světové Alianci YMCA. Opět se rozběhla táborová činnost, pokračovaly kurzy programových sekretářů a vedoucích táborů.⁶⁴⁵

S rozdělením Československa došlo i k rozdělení místní organizace YMCA. Na ustavujícím valném shromáždění v Praze vznikla dne 7. 11. 1992 samostatná YMCA v České republice.⁶⁴⁶

Svou vážnost a vliv si získala svou duchovní silou, tolerancí a nepředstíraným zájmem o člověka. O své členy pečovala zejména v oblasti sportu, vzdělání, kultury a mravní výchovy. Sporty jako volejbal, basketbal, playground, box nebo sportovní lukostřelba se do ČSR dostaly právě prostřednictvím YMCA, v níž vyrostla řada sportovců i reprezentantů. K rozšiřování duševního obzoru sloužily hlavně besedy v debatních a diskuzních klubech a skupinách. Členové se učili klást otázky, odpovídat na ně, diskutovat a samostatně přemýšlet. V YMCA platila zásada: „Hájit čisté svědomí, čisté chování, čistou řeč, čistý sport, poctivou hru - a to vždy a všude.“⁶⁴⁷

Sdružení YWCA potkal podobný osud jako YMCA. Také YWCA byla rozpuštěna v roce 1943 a do její budovy bylo umístěno gestapo. Po válce YWCA obnovila svoji činnost, ale stejný osud jako v roce 1943 ji potkal i o osm let později. Její dům připadl ČSM, resp. SSM jako „Juniorhotel“ na téměř 40 let. Na další obnovení své

⁶⁴³ Tamtéž.

⁶⁴⁴ Tamtéž.

⁶⁴⁵ Tamtéž.

⁶⁴⁶ Tamtéž.

⁶⁴⁷ Tamtéž.

činnosti musela tato organizace počkat až do jara roku 1990. Po obnově na jaře roku 1990 začala působit opět v domě v Žitné ulici. V létě 1998 se však musela z těchto prostor vystěhovat. Následovalo sedm let, kdy YWCA omezovala svou činnost, protože měla k dispozici jen velmi malé a nevyhovující prostory. Od srpna roku 1998 začala působit YWCA na Praze 10. Nejdříve to bylo v části tzv. „Vršovického zámečku“ a od poloviny roku 2002 v pronajatých nebytových prostorách činžovního domu v Rybalkově ulici č. 33/186 (naproti Havlíčkovým sadům, resp. Gröbovce).⁶⁴⁸

Zatímco původně byla YWCA organizací určenou výhradně pro dívky a mladé ženy, dnes je občanským sdružením pro všechny, bez jakýchkoliv rozdílů. Rozhodovací právo si však v této organizaci ponechaly ženy jen pro sebe.⁶⁴⁹

YWCA se nepřetržitě od roku 1990 zaměřuje na předškoláky, matky na mateřské dovolené, na seniory a na podporu rodin ve všech jejích podobách. Programová nabídka YWCA je určena členům i nečlenům, tzn., že všechny její aktivity jsou otevřené i pro neorganizovanou veřejnost.⁶⁵⁰

⁶⁴⁸ <http://cs.wikipedia.org/wiki/YWCA>

⁶⁴⁹ Tamtéž.

⁶⁵⁰ Tamtéž.

8 Závěr

Předkládanou prací jsme se snažili naplnit cíle a úkoly, kterými bylo komplexní zpracování historie tělesné výchovy a sportu v organizacích YMCA a YWCA od konce první do začátku druhé světové války na území Československé republiky, a to se zaměřením na české země. Snažili jsme se rovněž provést krátký exkurz ke vzniku organizací YMCA a YWCA ve světě, podrobně zpracovat hlavní období z hlediska tělesné výchovy a sportu v oblasti Československé republiky. Třetím a posledním úkolem bylo stručně zpracovat jednotlivé fragmenty činnosti organizací YMCA a YWCA od začátku 2. světové války do současnosti.

Zcela zásadní byl příchod těchto organizací k nám, jejich činnost pro Československou armádu a především jejich původ a rychlý rozvoj. Organizace YMCA se totiž zpočátku soustředila na práci pro armádu, se kterou do Československé republiky také přišla. V zahraničí se totiž její členové seznámili s československými legionáři. Velice brzy však tyto lidé armádu opustili a soustředili se na práci pro civilní obyvatelstvo.

Organizace YWCA se dostala do Československa především prostřednictvím Alice Masarykové, která se s její činností seznámila během svých zahraničních studií.

Velice brzy tak v Československu začal raketový rozvoj těchto organizací v oblasti tělesné výchovy a sportu. Na rozdíl od ostatních organizací totiž YMCA a YWCA nepostrádala peníze, které tato sdružení dostávala ze zahraničí. Za ně zde stavěly tělovýchovná zařízení. Nesmírně důležité však byly také zkušenosti, které se do Československé republiky díky těmto organizacím dostaly. Tělesná výchova a sport se samozřejmě v různých zemích světa vyvíjely odlišně a v mnoha z nich byly na vyšší úrovni než u nás. Organizace YMCA však vysílala své pracovníky na školení do mezinárodních učilišť. Tímto způsobem se k nám dostávaly právě tyto cenné zkušenosti a nové tréninkové metody, které byly získané v různých městech a zemích světa.

Kromě peněz a zkušeností ze zahraničí se k nám díky těmto organizacím dostaly také nové sporty, u nás dosud neznámé a nehrané – basketbal, volejbal, softbal nebo baseball. Jejich velice rychlý rozvoj zde umožnily právě organizace YMCA a YWCA. V některých z těchto sportů zde jejich členové v době první republiky neměli konkurenci. Tyto organizace měly totiž peníze na provoz, kvalitní zázemí pro trénink i vybavení, které zpočátku ostatním organizacím chyběly.

Jejich anglosaský původ, díky kterému se obě organizace zpočátku velice rychle rozvíjely, se však pro ně stal osudným. V době druhé světové války došlo ke značnému omezování jejich činnosti a v roce 1943 byly zrušeny úplně. Po válce obě organizace obnovily svoji činnost, avšak jejich existence neměla dlouhého trvání. Ve chvíli, kdy se dostali k moci komunisté, opět došlo k omezování jejich činnosti. Obě organizace byly následně roku 1951 rozpuštěny a trvalo dlouhé roky, než mohly svou činnost svobodně a trvale obnovit.

I přes jejich poměrně krátkou existenci v době první republiky však měly organizace YMCA a YWCA pro naši tělesnou výchovu a sport velký a prakticky dodnes ne zcela doceněný význam.

Seznam zkratek

- AC - Athletic Club (Atletický klub)
AFK - Atleticko - fotbalový klub
A. K. - Atletický klub
ASG - Altbrünner Sport Gemeinschaft (Starobrněnský sportovní spolek)
BC - Boxing Club (Boxerský klub)
ČAAU - (ČsAAU) Česká (Československá) amatérská atletická unie
ČAPS - Československý amatérský plavecký svaz
ČBaVS - Československý basketbalový a volejbalový svaz
ČSM - Československý svaz mládeže
ČSR - Československá republika
ČSS - (Č. S. S.) Česká sportovní společnost
ČsTTA - Československá Table – Tennisová Asociace
ČVK - Český volejbalový klub
DEHG – Deutsche Eishockey – Gesellschaft (Německá společnost ledního hokeje)
DFC - Deutscher Fussball Club (Německý fotbalový klub)
DLAV - Deutscher Leicht – athletik Verband (Německý lehkooatletický svaz)
DSK. - Deutscher Sportklub (Německý sportovní klub)
D. T. J. - (DTJ) Dělnická tělocvičná jednota
FIBA - Fédération Internationale de Basketball Amateur (Mezinárodní amatérské federace košíkové)
NA - Národní archiv
PTE - Pozsonyi Torna Egyesület (Bratislavský tělocvičný spolek)
S. K. - (SK) Tato zkratka v české sportovní terminologii většinou znamená sportovní klub
S. S. - (SS) Tato zkratka v české sportovní terminologii většinou znamená sportovní spolek (zkratka je však sporadická)
SSM - Socialistický svaz mládeže
STAR - Sportovní tělocvičné automobilové rozmanitosti (časopis)
TK - Tělesná kultura
T. T. - Table – tenis (Stolní tenis)
TTC - Table – tenis club (Klub stolního tenisu)
TTO - Table – tenisový odbor
V. K. - (VK) Tato zkratka v české sportovní terminologii většinou znamená volejbalový klub
V. S. - (VS) Vysokoškolský sport
VSK - Vysokoškolský sportovní klub
YMCA – Young Men’s Christian Association (Křesťanské sdružení mladých mužů)
YWCA - Young Women’s Christian Association (Křesťanské sdružení mladých žen)

Prameny a literatura

Archivní fond

1. Národní archiv Praha. Fond YMCA. Kartony 1, 4, 8, 12.

Periodika

1. Nová tělesná výchova, roč. 2 (1928/1929).
2. Nová žena (Orgán Odborného hnutí mladých žen v čsl. YWCA), roč. 2 (1927).
3. Protein, roč. 8 (2006), 11 (2009), 12 (2010).
4. Sport, roč. 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929.
5. STAR, roč. 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938.
6. Táborový zpravodaj, roč. 2 (1926), 3 (1927), 4 (1928).
7. YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), 2 (1924), 3 (1925), 4 (1926).

Tištěné prameny

1. *Almanach letního tábora YMCA Sázava 1936.* (1936). Praha: YMCA.
2. *Almanach Masarykova letního tábora YMKY na Sázavě.* (1938). Praha.
3. *Almanach tábora YMKY Sázava 1932.* (1932). Praha: YMCA.
4. *Almanach Znojmo: letní tábor YMCA IX. sezona 1934.* (1934). Znojmo.
5. *Lesní a vodní rezervace Vlčice na Staňkovském jezeře.* (1935). Praha: YMCA.
6. *Letní tábor dorostu YMKY u Peliškova mostu na Sázavě.* (1921). Praha: YMCA.
7. *Letní tábor YMCA „Sázava“ (XI. sezona: 1921-1931).* (1931). Praha: YMCA.
8. *Letní tábory venkovského dorostu v roce 1932.* (1932). YMCA
9. *Službou k cíli (řetěz služby vykonané YMCOU v Kroměříži pro mládež a občanstvo města i okolí za rok 1925).* (1926). Kroměříž: YMCA.
10. *Zdobnice: Almanach tábora Křesťanského sdružení mladých lidí (Y.M.C.A.) v Hradci Králové 1935 - 1939.* (1939). Hradec Králové: YMCA.
11. *Zpráva Y.W.C.A. o práci vykonané v ukázkovém roce 1920.* (1921). Praha: YWCA.

Literatura

1. Bosák, E. a kol. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu. Díl I.* Praha: Olympia.
2. Bureš, P., Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině.* Praha: Almanach sportu.
3. Černá, H. (2009). *YMCA jako středisko výchovy mládeže v Československu 1919 – 1951.* (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita.
4. First J. (1935). *Cesty a cíle našich táborníků.* Praha.
5. First, J. (1926). *Volley-ball (podbíjená).* In: Almanach sportu na rok 1926. Praha: Expedice Almanachu sportu.
6. Havlíčková, I. (2010). *Využití pohybových her v basketbalovém tréninkovém procesu mládeže.* (Bakalářská práce). Brno: Masarykova univerzita.

7. Hlaváč, P. (2010). *YMCA v Československé armádě na začátku 20. stol.* In: YMCA v proměnách času. Praha.
8. Konečný, J. (1930). *YMCA její vznik, dějiny a význam.* Praha.
9. Kučerová, L. (2010). *Historie českého volejbalu od roku 1919 se zaměřením na oblast Prostějovska.* (Bakalářská práce). Olomouc: Univerzita Palackého.
10. Nezbeda, V. (1933). *Stolní tenis na českém východě.* In: Východočeský sport. Olomouc.
11. Novotný, T. (2006). *Historie basketbalu v Brně.* (Bakalářská práce). Brno: Masarykova univerzita.
12. Pěňčín, Z. (2010). *Úspěšnost útočného úderu v závislosti na přihrávce v extralize mužů.* (Diplomová práce). Brno: Masarykova univerzita
13. Perútka, J. (1982). *Malá encyklopédia telesnej výchovy a športu.* Bratislava: Šport.
14. Pipal, J. A. (1920). *Co je to tělesná výchova?.* Brno: Y.M.C.A.
15. Plichta, J. (1926). *Lehká atletika.* In: Almanach sportu na rok 1926. Praha: Expedice Almanachu sportu.
16. Plichta, J. (1927). *Box.* In: Almanach sportu na rok 1927. Praha: Expedice Almanachu sportu.
17. Plichta, J. (1933). *Košíková.* In: Almanach sportu a tělesné výchovy na rok 1933. Praha: Expedice Almanachu sportu.
18. Plichta, J. (1936). *Basketbal.* In: Almanach sportu a tělesné výchovy na rok 1936. Praha: Expedice Almanachu sportu.
19. Procházka, K. (1984). *Olympijské hry.* Praha: Olympia.
20. Štumbauer, J. (1992) *Dějiny spolkové tělesné výchovy a sportu v Č. Budějovicích od poloviny 19. století do roku 1938.* (Habilitationní práce). České Budějovice.
21. Tesařová, J. (2009). *Analýza herních činností jednotlivce.* (Bakalářská práce). Brno: Masarykova univerzita.
22. Votava, Š. (2009). *Historie stolního tenisu v českých zemích v letech 1920 - 1945.* (Diplomová práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita.
23. Zatloukal, J. (1947). *Památník československé tělesné výchovy a sportu.* Bratislava: Nakladatelství Josef Zatloukal.

Internet

1. http://cs.wikipedia.org/wiki/Alice_Masarykov%C3%A1
2. http://cs.wikipedia.org/wiki/Emanuel_R%C3%A1dl
3. http://cs.wikipedia.org/wiki/Franti%C5%A1ek_Drtina
4. http://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_%C5%A0imsa
5. http://cs.wikipedia.org/wiki/Milada_Hor%C3%A1kov%C3%A1
6. http://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovstv%C3%AD_Evropy_v_basketbale_mu%C5%BE%C5%AF_1935
7. http://cs.wikipedia.org/wiki/Olga_Havlov%C3%A1
8. <http://cs.wikipedia.org/wiki/YWCA>
9. <http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=YMCA&oldid=460684104>
10. http://en.wikipedia.org/wiki/Basketball_at_the_1936_Summer_Olympics
11. http://en.wikipedia.org/wiki/Holyoke,_Massachusetts

12. <http://historie.volejbal-metodika.cz/historie-clanky/detail/197/>
13. <http://hk.ymca.cz/ymca-cr.php>
14. <http://nassmer.blogspot.com/2010/05/nedokoncena-pout-kuratoria-xiv.html>
15. <http://pohranicnik.bloguje.cz/899792-ochrana-sh-na-ceskobudejovicku.php>
16. <http://satalice.wz.cz/soft.htm>
17. <http://sk.wikipedia.org/wiki/Basketbal>
18. <http://tensingnachod.wz.cz/ymca.htm.html>
19. <http://www.antimony.wz.cz/krajina.htm>
20. <http://www.atletika.cz/o-nas/historie/prvni-republika/>
21. <http://www.ballers.sk/clanok/1584-historia-basketbalu-na-slovensku>
22. <http://www.baseball.ic.cz/upload/historiebaseballu.pdf>
23. <http://www.baseball-praotci.cz/softball/>
24. <http://www.cvf.cz/?clanek=2179>
25. <http://www.dejepis.com/index.php?page=000&kap=016&pod=1>
26. http://www.eamos.cz/amos/kat_tv/modules/low/kurz_text.php?id_kap=20&kod_kuru=kat_tv_9025
27. <http://www.kacovskybeh.cz/Historicka-mista-na-trati/87-km/>
28. <http://www.knihovna-radotin.cz/docs/odboj.pdf>
29. <http://www.lukostrelnice-libichov.cz/historie/>
30. <http://www.pegas.sedlcany.cz/historiehry7.php>
31. <http://www.rovnesance.cz/rovne-sance/projekt-rovnost-sanci-a-media/uverejnene-clanky/item-281-krasna-pani-c-07-2006-vnucka-velke-spisovatelky-marie-zahorova-nemcova>
32. <http://www.sports123.com/bsk/mczs.html>
33. <http://www.taborsobesin.ymca.cz/index.php>
34. http://www.valka.cz/clanek_575.html
35. <http://www.worldywca.org/About-us/Our-History>
36. <http://www.ywca.org/site/c.cuIRJ7NTKrLaG/b.7515891/k.C524/History.htm>
37. http://www.ywca.org/site/c.cuIRJ7NTKrLaG/b.7634921/k.6F43/Supporting_Military_Women.htm
38. <http://ywca.cz/o-nas/>

Seznam příloh

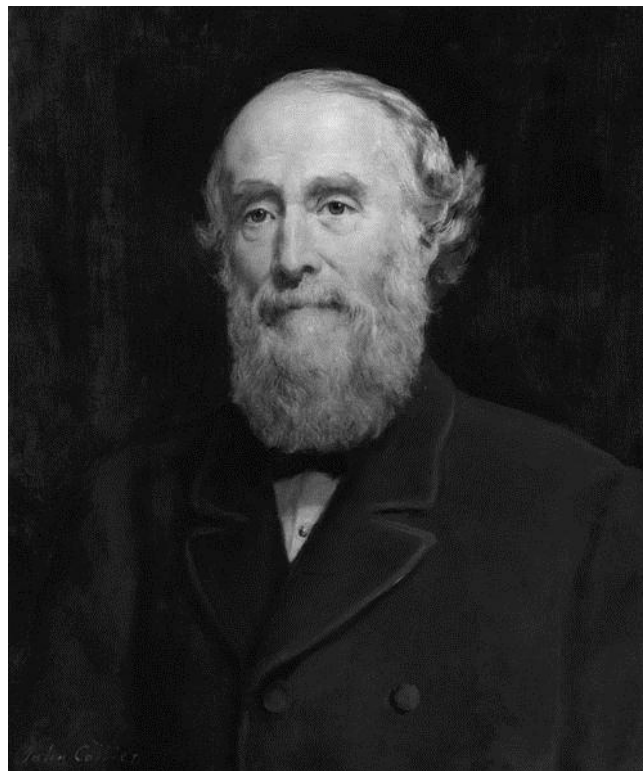
- Příloha 1: George Williams
- Příloha 2: James Naismith
- Příloha 3: „Čtyřstranný“ program YMCA
- Příloha 4: Pracovníci organizace YMCA vyslaní do mezinárodních učilišť
- Příloha 5: Chlapci při basketbalu na střeše Paláce YMCA v Praze
- Příloha 6: Playground na táboře YMCA
- Příloha 7: Sport na střeše Paláce YMCA
- Příloha 8: Ranní cvičení v organizaci YWCA
- Příloha 9: Jan Ámos Pipal
- Příloha 10 František M. Marek
- Příloha 11: Basketbalisté Uncas Praha
- Příloha 12: Týmy YMCA Kladno a S. K. Kladno
- Příloha 13: Basketbalový tým YMCA Praha
- Příloha 14: Basketbalisté YMCA Praha a univerzita Riga s vyměněnými vlajkami
- Příloha 15: Basketbalisté YMCA Praha v roce 1932
- Příloha 16: YMCA Praha a Kalev Tallin
- Příloha 17: Týmy YMCA Praha a YMCA Bratislava
- Příloha 18: YWCA Praha a Sokol Vinohrady
- Příloha 19: Basketbalisté YMCA Praha po sezóně 1931/1932
- Příloha 20: Basketbalisté YMCA na cestách za propagací basketbalu
- Příloha 21: Mužstvo Uncas v roli vedoucího týmu I. basketbalové ligy
- Příloha 22: Mistr ČSR v basketbalu 1934
- Příloha 23: Trénink reprezentantů ČSR
- Příloha 24: Tabulka turnaje čtyř týmů
- Příloha 25: Konečná tabulka I. basketbalové ligy 1936
- Příloha 26: Zápas Uncas Praha se Slavií Praha.
- Příloha 27: Konečná tabulka I. basketbalové ligy 1937
- Příloha 28: Tým Uncas – nejlepší československý tým roku 1937
- Příloha 29: Uncas a tým Lotyšska
- Příloha 30: Tým Uncas – nejlepší československý tým roku 1938
- Příloha 31: Basketbalové týmy chlapeckého oddělení pražské YMCA
- Příloha 32: William G. Morgan
- Příloha 33: Počátky volejbalu v Praze
- Příloha 34: Volejbal v YMCA
- Příloha 35: Volejbalové družstvo YMCA Kroměříž v roce 1920
- Příloha 36: Volejbalové mistrovství YMCA
- Příloha 37: Volejbalový tým YMCA Hradec Králové
- Příloha 38: Prof. Pipal v Los Angeles
- Příloha 39: Účastníci štafety „Napříč Kroměříží“
- Příloha 40: Štafety YMCA v běhu „Napříč Libercem“
- Příloha 41: Start štafet v běhu na 4×500m „Napříč Českými Budějovicemi.“
- Příloha 42: Vítěz přespolního běhu v Táboře Wimmer (YMCA České Budějovice)

- Příloha 43: Účastníci 1. ročníku závodu Hluboká n. Vltavou – České Budějovice**
- Příloha 44: Skok do dálky Štrégla z YMCA Hradec Králové**
- Příloha 45: Českobudějovický Reiner v běhu na 1500m**
- Příloha 46: Českobudějovický Holler v závodě na 200m**
- Příloha 47: Účastníci dorosteneckého přespolního běhu v Českých Budějovicích**
- Příloha 48: Dorostenci pražské YMCA na lehkooatletických závodech**
- Příloha 49: Zápasníci a boxeři YMCA České Budějovice**
- Příloha 50: Kurz plavání a záchrany života v Brně**
- Příloha 51: Československá výprava v Kodani**
- Příloha 52: J. First**
- Příloha 53: Šachy v YMCA Brno**
- Příloha 54: Cage – ball v YMCA**
- Příloha 55: Zimní sport v organizaci YMCA**
- Příloha 56: Nákres Masarykova tábora na Sázavě**
- Příloha 57: Pohled na první letní tábor YMCA na Sázavě**
- Příloha 58: Účastníci Masarykova tábora na Sázavě**
- Příloha 59: Loděnice tábora Vlčice na Staňkovském jezeře**
- Příloha 60: Ranní cvičení na letním táboře**
- Příloha 61: Koupání v táboře YMCA**
- Příloha 62: Skoky do vody v táboře YMCA**
- Příloha 63: Volejbal na Masarykově táboře**
- Příloha 64: Softball v táboře YMCA**
- Příloha 65: Atletické soutěže na sázavském táboře**
- Příloha 66: Atletika na sázavském táboře**
- Příloha 67: Běžecké závody na sázavském táboře**
- Příloha 68: Pohled do sázavského tábora**
- Příloha 69: Vodní sporty na táboře YMCA**
- Příloha 70: Basketbal v táboře YMCA**
- Příloha 71: Tenisové dvorce na sázavském táboře**
- Příloha 72: Lukostřelba v YMCA**
- Příloha 73: J. First vyučující lukostřelbě**
- Příloha 74: Kanoistika na sázavském táboře**
- Příloha 75: Volejbal v táboře Zdobnice**
- Příloha 76: Trasa ženijně-technického zabezpečení na Staňkovském rybníku**
- Příloha 77: Volejbalové poháry YMCA**
- Příloha 78: Kavárna v Paláci YMCA v Praze během okupace roku 1943**

Příloha 1: George Williams. - Obchodní příručí George Williams byl zakladatel první YMCA. YMCA byla založena v Londýně v roce 1844. Na obrázcích je v mladém i starším věku.

převzato z: <http://www.usti.ymca.cz/onas/historie/>

převzato z: [http://en.wikipedia.org/wiki/George_Williams_\(YMCA\)](http://en.wikipedia.org/wiki/George_Williams_(YMCA))

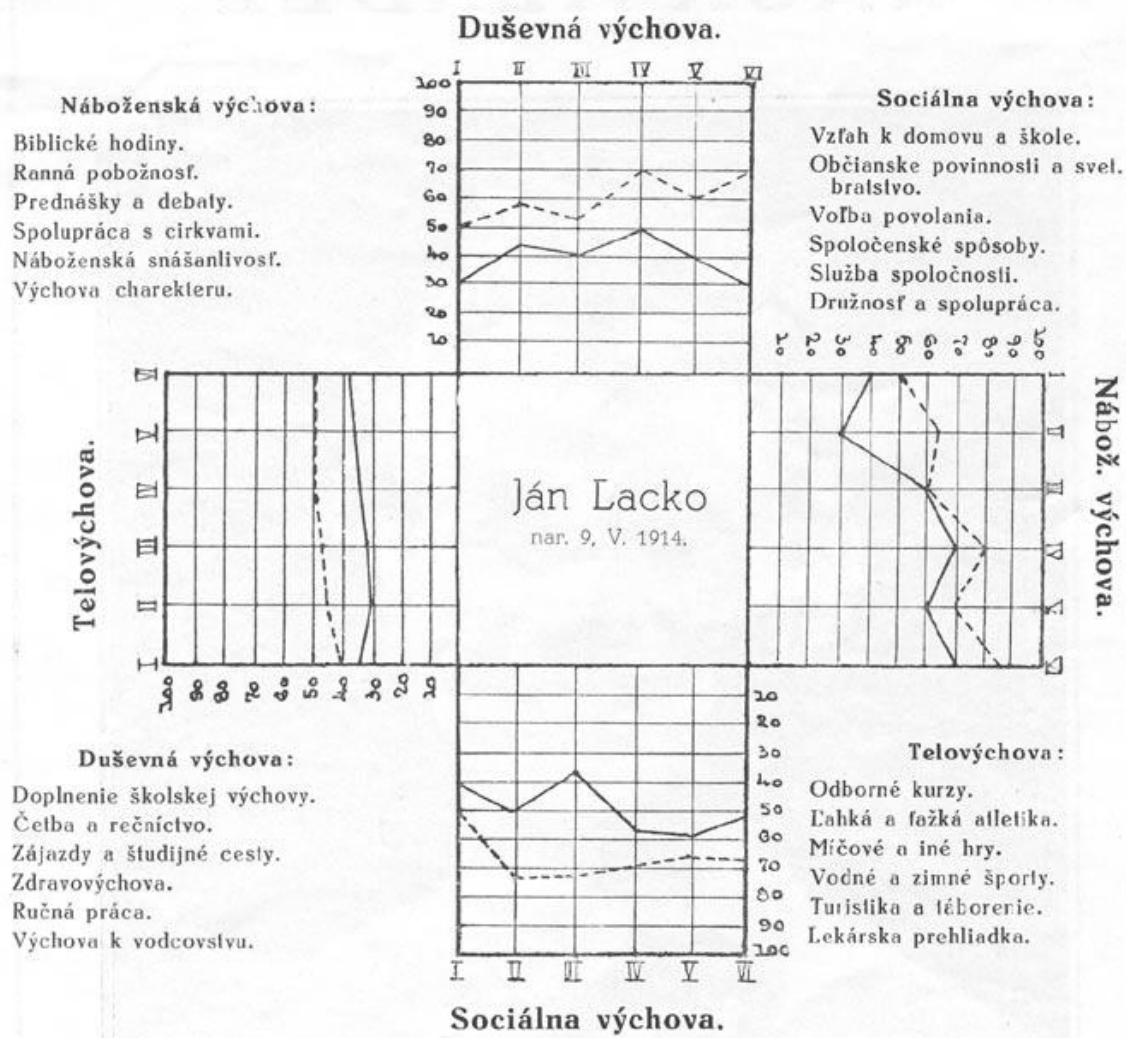
Příloha 2: James Naismith. - James Naismith byl zakladatel basketbalu. Tato hra byla poprvé hrána na Springfield College. Jako basketbalový koš byl původně použit koš na broskve (obrázek 2). Míč se neměl od čeho odrazit, protože se hrálo bez desky. Protein, roč. 12 (červen 2010), s. 29.

Převzato z: http://www3.telus.net/st_simons/cr1006.html

Příloha 3: „Čtyřstranný“ program YMCA. - O každém chlapci v YMCA byly vedeny přesné záznamy. Diagram ukazuje celkový vývoj chlapce během 2 let. Protein, roč. 8 (leden 2006), s. 8.

Štyrstranný program Y. M. C. A.

Příloha 4: Pracovníci organizace YMCA vyslaní do mezinárodních učilišť.
NA Praha, YMCA, č. kartonu 8.

Město	Jméno
Chicago	Fr. Kubát
Chicago	K. Čejka
Chicago	F. M. Marek
Chicago	Bohdan Škarda
Chicago	Frank Šretter
Springfield	Jos. A. First
Springfield	F. M. Marek
Springfield	Č. Škarda
Springfield	Václav Velkoborský
Springfield	M. Vejchoda – Ambrož
Ženeva	Lad. Kapucián
Ženeva	Fr. Velkoborský
Birmingham	E. Novotný
Stockholm	Mír. Rejchrt

Příloha 5: Chlapci při basketbalu na střeše Paláce YMCA v Praze. - Basketbal se hrál
mj. na střeše Paláce YMCA v Praze.
Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

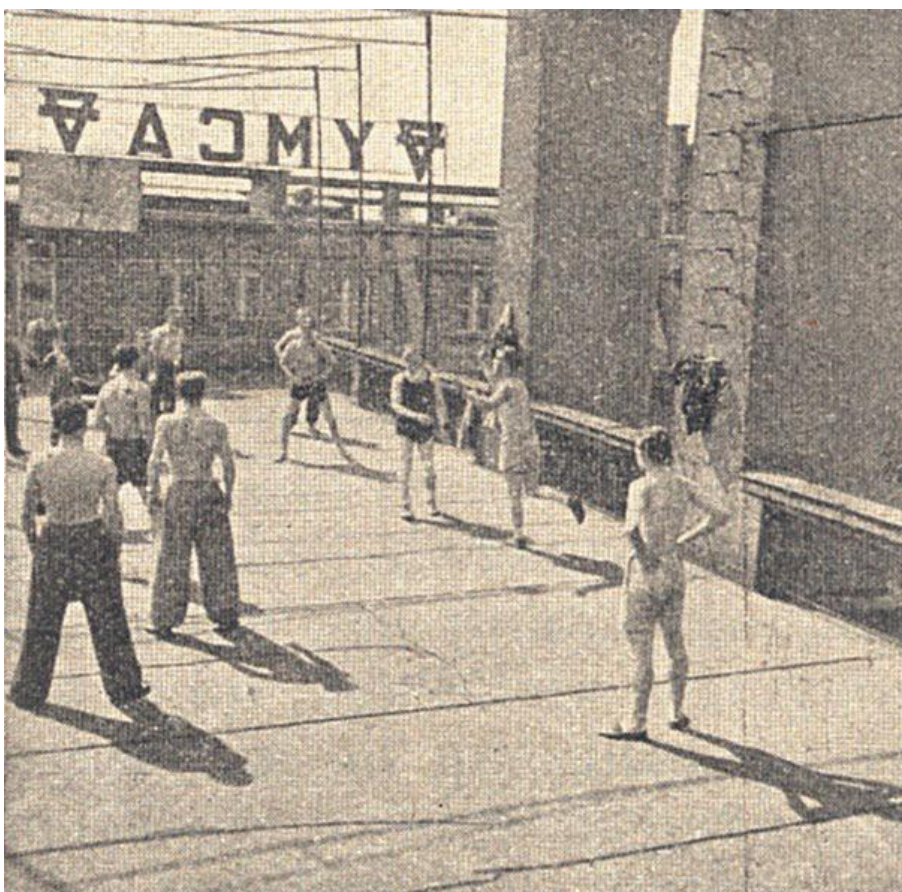
Příloha 6: Playground na táboře YMCA. - Playground (softball) byl častou náplní volného času v táborech YMCA.

Almanach letního tábora YMCA Sázava 1936. (1936). Praha: YMCA.

Příloha 7: Sport na střeše Paláce YMCA.

Protein, roč. 8 (leden 2006), s. 29.

Příloha 8: Ranní cvičení v organizaci YWCA. - Členky výpravy československé YWCA v letním táboře lotyšské YWCA ve Vecaki blízko Rigy. Nová žena (Orgán Odborného hnutí mladých žen v čl. YWCA), roč. 2 (1927), č. 9.

Příloha 9: Jan Ámos Pipal. - Čechoameričan Jan Ámos Pipal byl tělovýchovný instruktor mezinárodní organizace YMCA. Působil jako asistent ústředního trenéra atletů USA. V Československu přispěl k rozvoji atletiky a sportu vůbec. převzato z: <http://historie.volejbal-metodika.cz/historie-clanky/detail/197/>

Příloha 10: František M. Marek. – Byl ředitelem YMCA Praha a velkým propagátorem „amerických sportů.“ Na Olympijských hrách v Berlíně 1936 organizoval olympijský turnaj v basketbalu.

STAR, roč. 1936, č. 46.

STAR, roč. 1932, č. 43.

Příloha 11: Basketbalisté Uncas Praha. - Hráči Uncas Praha (zleva): Benáček, Chytil, Kříž, Chlumský, Šimek, Škoch, Vidlák.

Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 16.

Příloha 12: Týmy YMCA Kladno a S. K. Kladno. - Basketbalová mužstva, která sehrála v Praze dne 28. 10. 1928 basketbalové utkání.
STAR, roč. 1928, č. 46.

Příloha 13: Basketbalový tým YMCA Praha. - Tým YMCA Praha, který nastoupil proti univerzitě Riga 17. ledna 1930. Zleva: Ředitel Marek, Al. Dvořáček, Mann, Hard, Johny, Strádal, Towarkovski a L. Dvořáček.
STAR, roč. 1930, č. 3.

Příloha 14: Basketbalisté YMCA Praha a univerzita Riga s vyměněnými vlajkami.
- Fotografie po zápase, ve kterém zvítězil lotyšský tým 23:19.
STAR, roč. 1930, č. 4.

Příloha 15: Basketbalisté YMCA Praha v roce 1932. - Basketbalové týmy YMCA Praha po tréninku.
STAR, roč. 1932, č. 44.

Příloha 16: YMCA Praha a Kalev Tallin. - Pražská YMCA (sedící) s estonským mužstvem Kalev Tallin. Zápas byl odehrán první týden v únoru 1932. Pražané utkání po velkém boji prohráli 44:15.
STAR, roč. 1932, č. 5.

Příloha 17: Týmy YMCA Praha a YMCA Bratislava. - Týmy YMCA, které se spolu střetly ve dvou přátelských utkáních ke konci sezóny 1931/1932. Oba zápasy vyhráli Pražané.
STAR, roč. 1932, č. 13.

Příloha 18: YWCA Praha a Sokol Vinohrady. - Basketbalový tým YWCA Praha (stojící) a tým Sokola Vinohrady po zápase. Na fotografii je též rozhodčí a jeden z trenérů YWCA.

STAR, roč. 1932, č. 5.

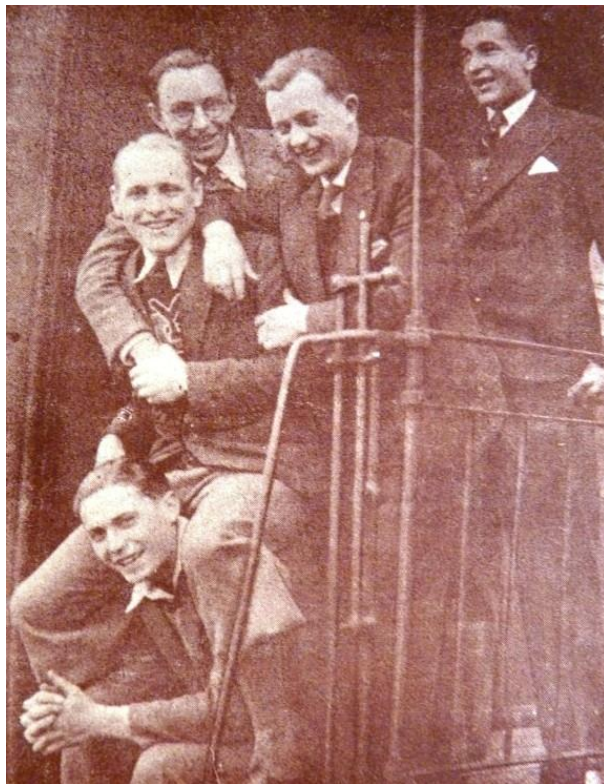

Příloha 19: Basketbalisté YMCA Praha po sezóně 1931/1932. - První basketbalové družstvo YMCA Praha po úspěšné sezóně 1931/1932, kterou hráči naplnili domácími i mezinárodními úspěchy. Sezónu zakončili přátelskou schůzkou s ředitelem Markem a prof. Škardou.

STAR, roč. 1932, č. 17.

Příloha 20: Basketbalisté YMCA na cestách za propagací basketbalu. - Basketbalisté mistrovského týmu YMCA Praha. Zleva: Trpkoš, Brusil, Pokorný, dr. Mahr a Pícek. STAR, roč. 1933, č. 17.

Příloha 21: Mužstvo Uncas v roli vedoucího týmu I. basketbalové ligy. – (Sezóna 1933/1934) Zleva: Trpkoš, Velenský, Pračka, Krása, Petrář, Bělehradský a Drvota. Zatloukal, J. (1947). *Památník československé tělesné výchovy a sportu*. Bratislava: Nakladatelství Josef Zatloukal, s. 154.

Příloha 22: Mistr ČSR v basketbalu 1934. - Basketbalové družstvo YMCA Praha, které opět získalo v Brně titul československého mistra pro rok 1934.
STAR, roč. 1935, č. 4.

Příloha 23: Trénink reprezentantů ČSR. - Trénink našich reprezentantů na mistrovství Evropy v Ženevě. Zleva: Čtyřoký, Hájek, Feřtek.
STAR, roč. 1935, č. 18.

Příloha 24: Tabulka turnaje čtyř týmů. - Turnaj pořádala YMCA Praha v posledních dnech sezóny 1934/1935 (15. března byl oficiální konec sezóny). Dr. V. Rajtora věnoval vítězi stříbrný pohár a pro každého hráče vítězného týmu stříbrný odznak. STAR, roč. 1935, č. 11.

Tým	Her	Vít.	Por.	Bodů	Skóre
YMCA Praha	3	3	0	3	88:54
Strakova akademie	3	1	2	1	57:59
Uncas	3	1	2	1	68:77
Sokol Košíře	3	1	2	1	49:72

Příloha 25: Konečná tabulka I. basketbalové ligy 1936. - Poslední tým I. ligy automaticky sestupoval. V I. lize ho nahradil vítěz II. ligy – Sokol Košíře. Sedmý a osmý tým I. ligy a druhý tým II. ligy hrály turnaj o I. ligu. Na druhém místě ve II. lize se umístil tým YMCA Praha II. STAR, roč. 1936, č. 1.

Poř.	Tým	vít.	por.	bod.	skóre
1.	YMCA Praha	8	0	16	267:123
2.	Sokol Praha	6	2	12	257:185
3.	Uncas	6	2	12	214:157
4.	Sokol Vinohrady	5	3	10	184:203
5.	Strakova akademie	4	4	8	210:170
6.	Sokol Nymburk	3	5	6	172:176
7.	Sokol Karlín	3	5	6	180:234
8.	VS Marathon	1	7	2	151:267
9.	YMCA Kladno	0	8	0	103:233

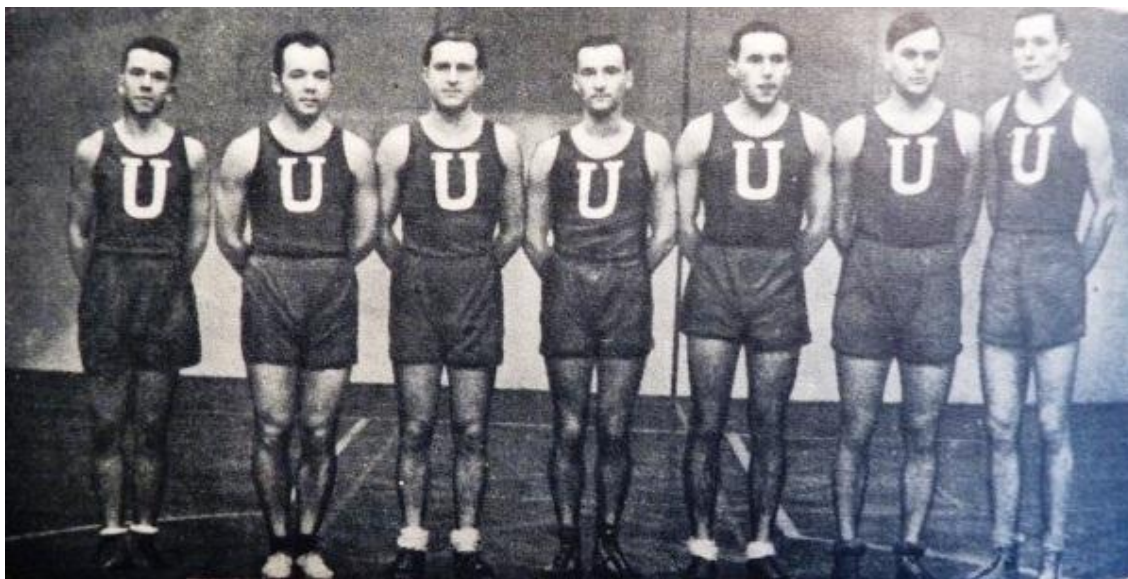
Příloha 26: Zápas Uncas Praha se Slavií Praha.
Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 18.

Příloha 27: Konečná tabulka I. basketbalové ligy 1937. - I. ligu poprvé vyhrál a mistrem Čech se stal jiný tým než YMCA Praha. Uncas byl jedním z týmů pražské YMCA. I. ligu však vyhrál zcela zaslouženě.
STAR, roč. 1937, č. 13.

Poř.	Tým	vít.	por.	bod.	skóre
1.	Uncas	7	1	14	341:141
2.	Strakova akademie	6	2	12	281:165
3.	Sokol Praha	6	2	12	309:214
4.	YMCA Praha	5	3	10	273:195
5.	Sokol Nymburk	5	3	10	339:257
6.	YMCA Kladno	4	4	8	207:265
7.	Sokol Vinohrady	2	6	4	203:283
8.	Sokol Košíře	1	7	2	176:400
9.	VS Marathon	0	8	0	177:386

Příloha 28: Tým Uncas – nejlepší československý tým roku 1937. - Nejlepší tým basketbalové sezóny 1936/1937.
STAR, roč. 1937, č. 7.

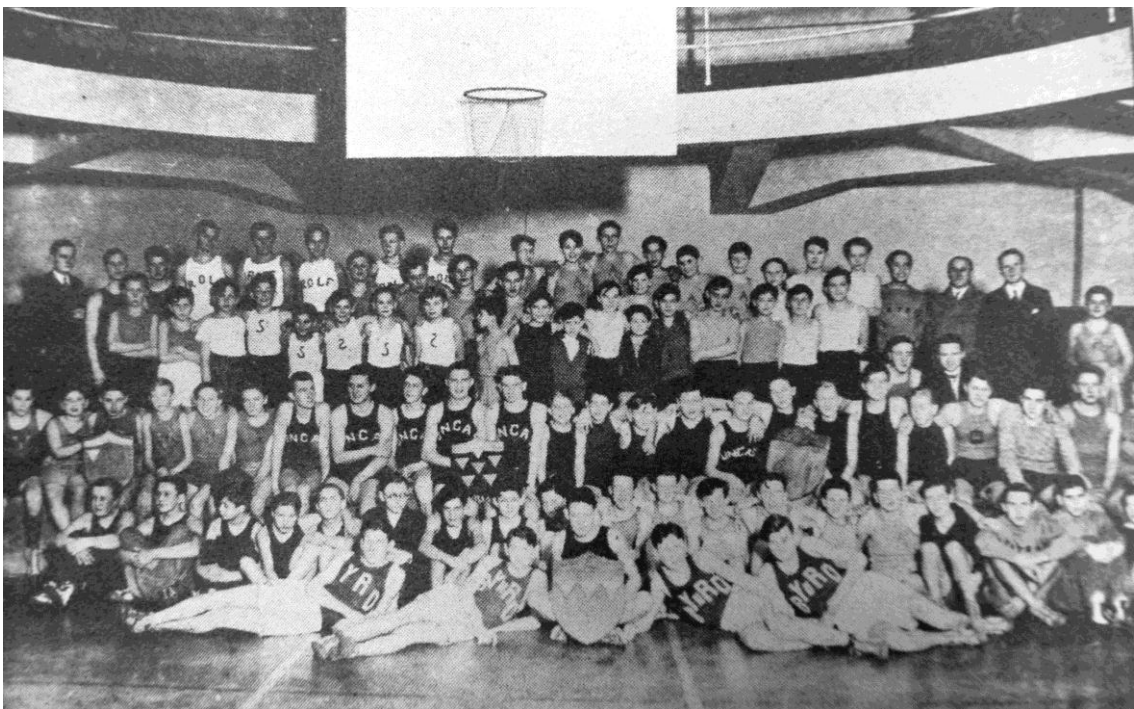
Příloha 29: Uncas a tým Lotyšska. - Před blížícím se mistrovství Evropy přijeli obhájci titulu – Lotyšsko do Prahy, aby se zde utkali s mistrovským týmem Československa, kterým byl Uncas.
STAR, roč. 1937, č. 2.

Příloha 30: Tým Uncas – nejlepší československý tým roku 1938. - Tým Uncas, který obhájil mistrovský titul z roku 1937.
STAR, roč. 1938, č. 15.

Příloha 31: Basketbalové týmy chlapeckého oddělení pražské YMCA. - Mistři Československé republiky v mužích (1930, 1931, 1932) i dorostu (1931).
STAR, roč. 1932, č. 7.

Příloha 32: William G. Morgan. - William G. Morgan vymyslel v roce 1895 hru volejbal. Na obrázku je Holyoke YMCA team z roku 1895. William G. Morgan je ve druhé řadě první zleva.

Převzato z: http://www.spfldcol.edu/homepage/dept.nsf/YMCA_BIO_WilliamMorgan

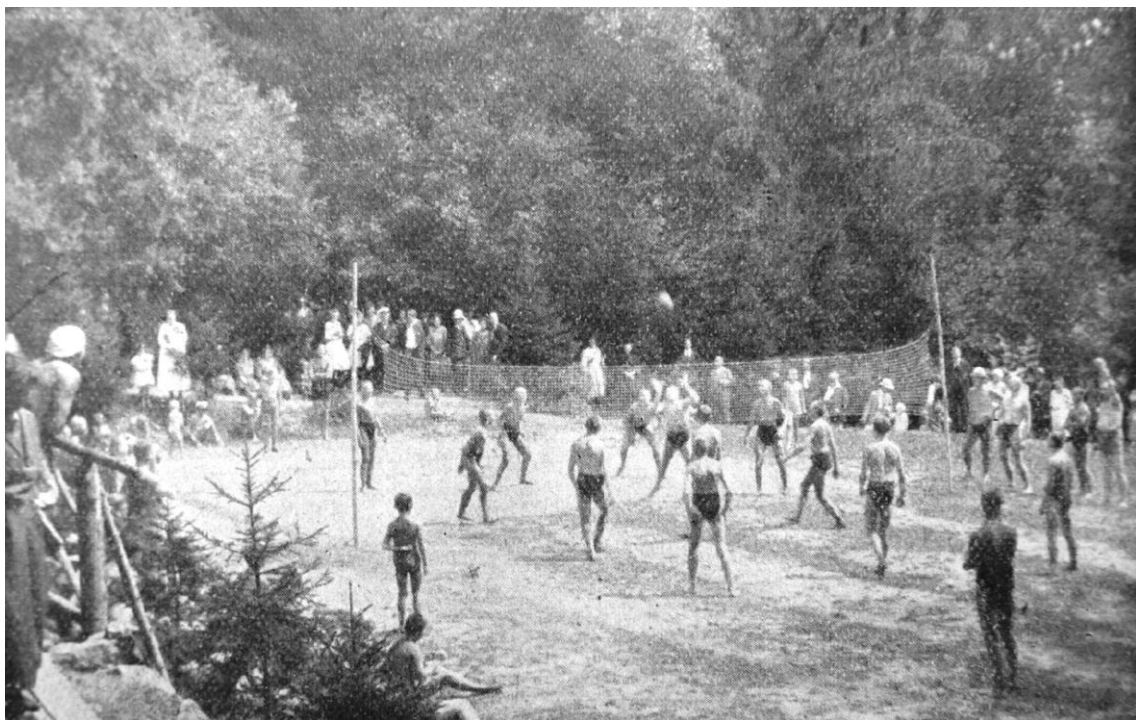
Převzato z: <http://www.protein.ymca.cz/view.php?cislocclanku=2009080006>

Příloha 33: Počátky volejbalu v Praze. - Pražské veřejnosti byl poprvé volejbal předveden díky J. A. Pipalovi na cvičišti Sokola Žižkov v červenci 1920. Převzato z: <http://historie.volejbal-metodika.cz/historie-clanky/detail/197/>

Příloha 34: Volejbal v YMCA. - Volejbalový tým YMCA Znojmo v Luhačovicích. YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 3.

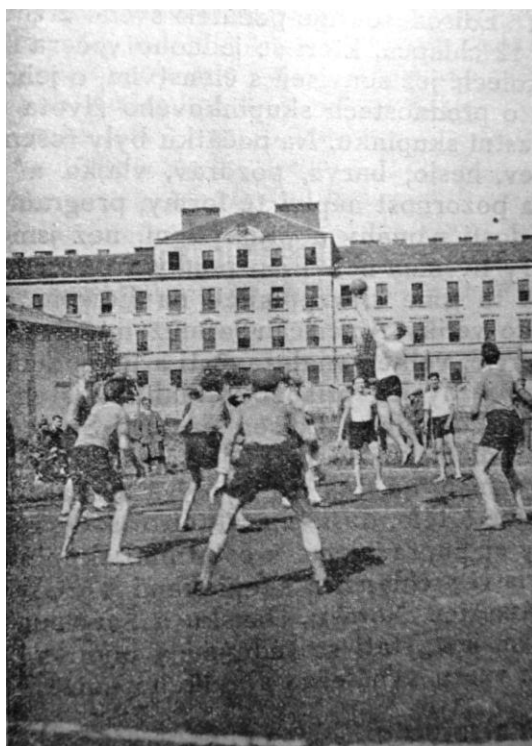
Příloha 35: Volejbalové družstvo YMCA Kroměříž v roce 1920. - YMCA Kroměříž měla volejbalový tým již v roce 1920.

Převzato z: <http://historie.volejbal-metodika.cz/vyvoj-doma/>

Příloha 36: Volejbalové mistrovství YMCA. - YMCA Kroměříž pořádala Volejbalové mistrovství Moravy týmů YMCA pro rok 1925.

Službou k cíli (řetěz služby vykonané YMCOU v Kroměříži pro mládež a občanstvo města i okolí za rok 1925). (1926). Kroměříž: YMCA, s. 13.

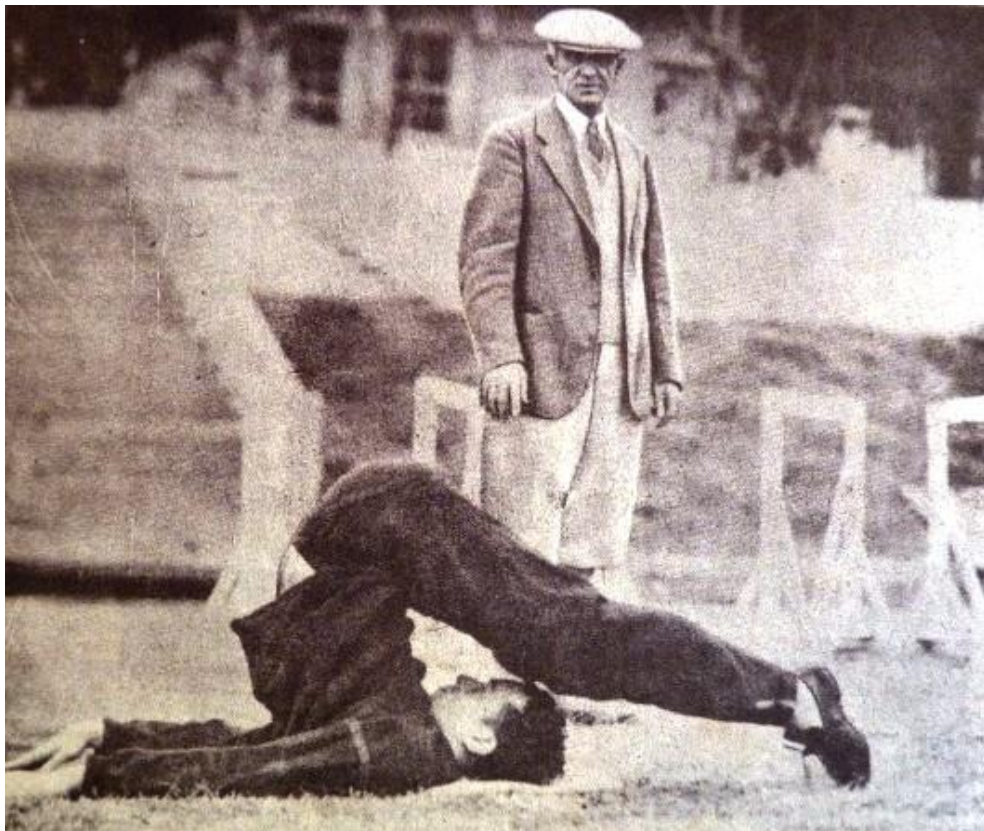

Příloha 37: Volejbalový tým YMCA Hradec Králové. - Volejbalový tým YMCA Hradec Králové, který zahajoval volejbalovou sezónu roku 1927/1928 několika přípravnými zápasy. Zleva: Macák, Borovský, Růžička, Melichar, Martinů a Kalhous. Sport, roč. 1927, č. 17.

Příloha 38: Prof. Pipal v Los Angeles. - Prof. Pipal při cvičení svého žáka na hřišti Occidental College v Los Angeles, na které J. A. Pipal řadu let úspěšně působil. STAR, roč. 1933, č. 6.

Příloha 39: Účastníci štafety „Napříč Kroměříží.“ – V závodě zvítězil Sokol Kroměříž v čase 2min 37 sekund před YMCA Kroměříž a pěším plukem.
Sport, roč. 1924, č. 14.

Příloha 40: Štafety YMCA v běhu „Napříč Libercem.“ - Dne 31. srpna pořádala YMCA Liberec závod v běhu na 6×500m. Soutěžící byli pro tento závod zařazeni do tří kategorií: lehcí atleti, fotbalisté a junioři mladší 18 let.
Sport, roč. 1924, č. 50.

Příloha 41: Start štafet v běhu na 4×500m „Napříč Českými Budějovicemi.“
- Z původních 16 štafet jich nakonec odstartovalo pouze šest. Štafety YMCA České Budějovice obsadily 1., 3., 4. a 5. místo.
Sport, roč. 1926, č. 19.

Příloha 42: Vítěz přespolního běhu v Táboře Wimmer (YMCA České Budějovice).
- Wimmer vyhrál na trati dlouhé 5km s náskokem 50m v čase 20min 13 sekund.
Sport, roč. 1926, č. 19.

Příloha 43: Účastníci 1. ročníku závodu Hluboká n. Vltavou – České Budějovice.
- V závodě zvítězil Nedobitý (Sparta Praha) před Rainerem (YMCA České Budějovice).
STAR, roč. 1926, č. 30.

Příloha 44: Skok do dálky Štrégla z YMCA Hradec Králové. - Dorostenec Štrégl
z YMCA Hradec Králové, který skočil do dálky 616cm.
Sport, roč. 1927, č. 27.

Příloha 45: Českobudějovický Reiner v běhu na 1500m. - Velký vytrvalecký talent Reiner z YMCA České Budějovice, který vede v závodě na 1500m.
Sport, roč. 1927, č. 27.

Příloha 46: Českobudějovický Holler v závodě na 200m. - Sprinter Holler z YMCA České Budějovice, který suverénně vyhrává závod na 200m.
Sport, roč. 1927, č. 27.

Příloha 47: Účastníci dorosteneckého přespolního běhu v Českých Budějovicích.
- Dorostenecký běh, který YMCA pořádala, vyhrál Nováček z YMCA České Budějovice v novém traťovém rekordu.
Sport, roč. 1927, č. 14.

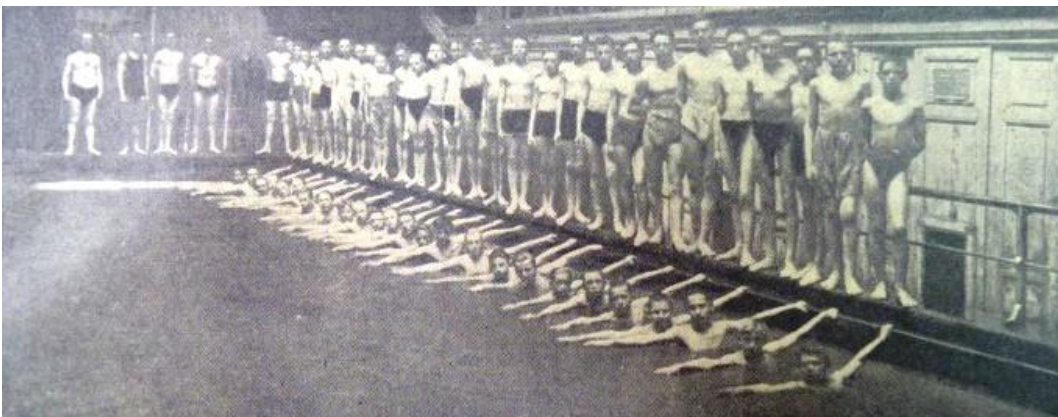
Příloha 48: Dorostenci pražské YMCA na lehkootletických závodech. - Dorostenci pražské YMCA, kteří si v roce 1937 uspořádali lehkootletické závody na Masarykově stadionu.
STAR, roč. 1937, č. 23.

Příloha 49: Zápasníci a boxeři YMCA České Budějovice. - Tým YMCA České Budějovice byl jeden z nejúspěšnějších týmů v tomto sportovním odvětví na jihu Čech. YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 3.

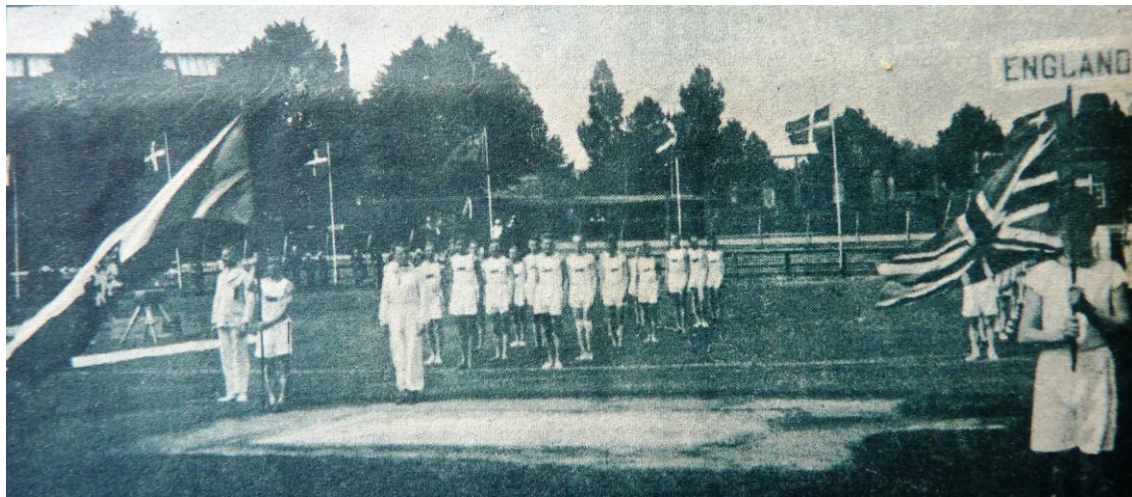

Příloha 50: Kurz plavání a záchrany života v Brně. - YMCA Brno pořádala již roku 1924 pravidelné kurzy plavání a záchrany života. Kurzů se kromě jednotlivců účastnily také školy. Sport, roč. 1924, č. 65.

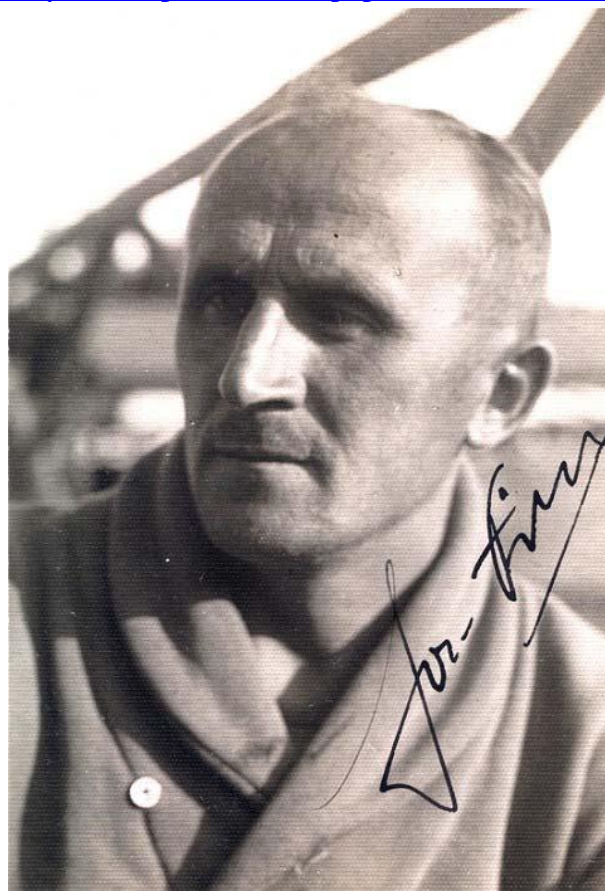
Příloha 51: Československá výprava v Kodani. - V roce 1927 pořádala Kodaň Světové hry YMCA. Na obrázku je československá výprava s vlajkou během hraní hymen národů.

STAR, roč. 1927, č. 30.

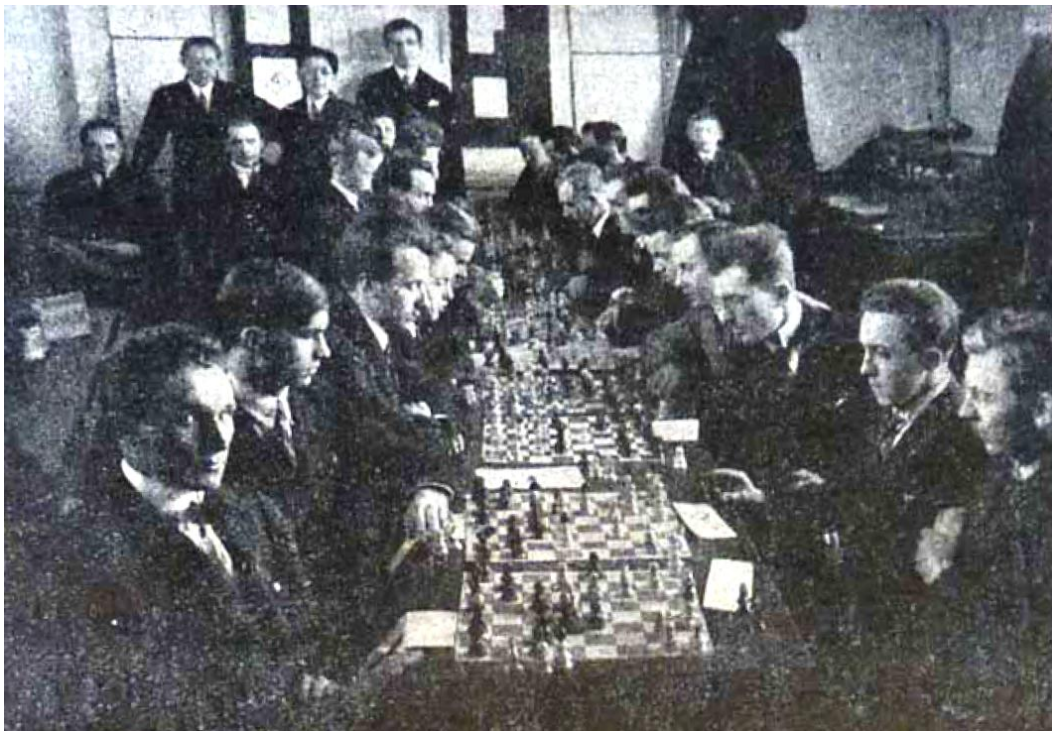
Příloha 52: J. First. - J. First byl velký propagátor celé řady „nových“ sportů jako například lukostřelby nebo baseballu. Kromě toho byl i dlouholetým ředitelem Masarykova letního tábora na Sázavě.

Převzato z: <http://www.ymca.cz/protein/view.php?cislocianku=2011070013>

Příloha 53: Šachy v YMCA Brno.

YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 4 (1926), č. 1, s. 21.

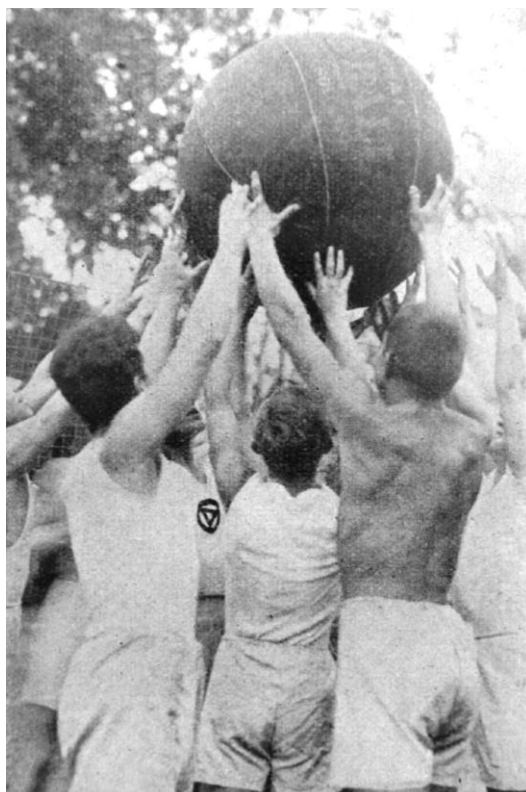

Příloha 54: Cage – ball v YMCA. - Kromě dnes tradičních her se v YMCA hrála i řada her méně známých. Mezi nimi byl i cage – ball (velmíč). Na prvním obrázku je zápas libereckých hochů.

YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 2 (1924), č. 4.

Převzato z:

<http://www.protein.ymca.cz/view.php?navezclanku=&cisloclanku=2002023004>

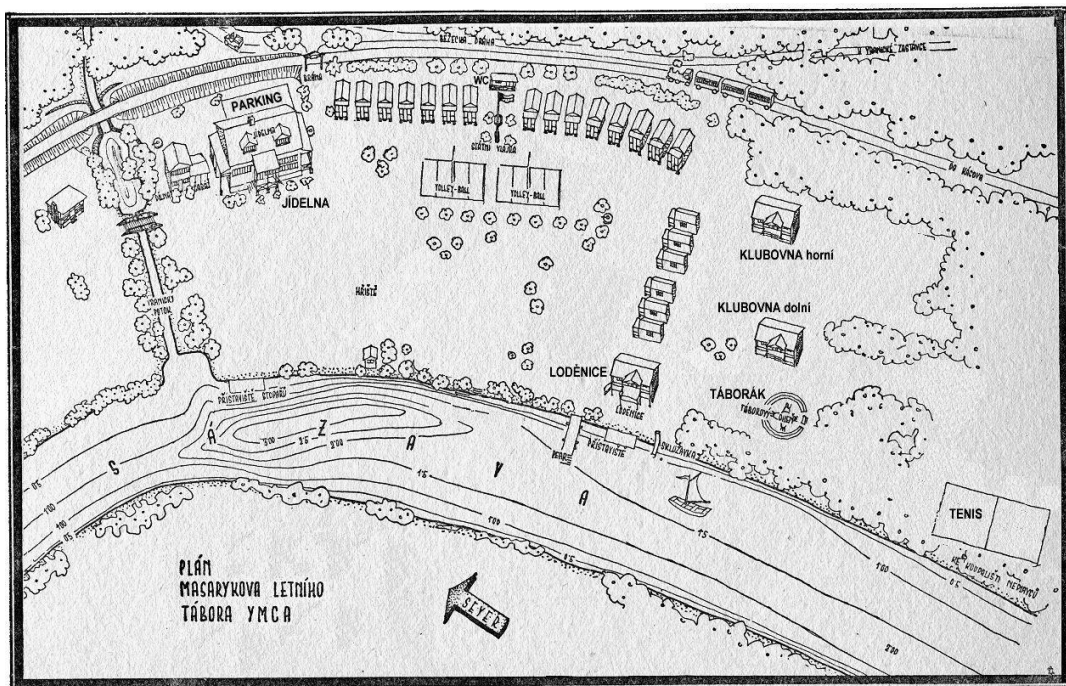
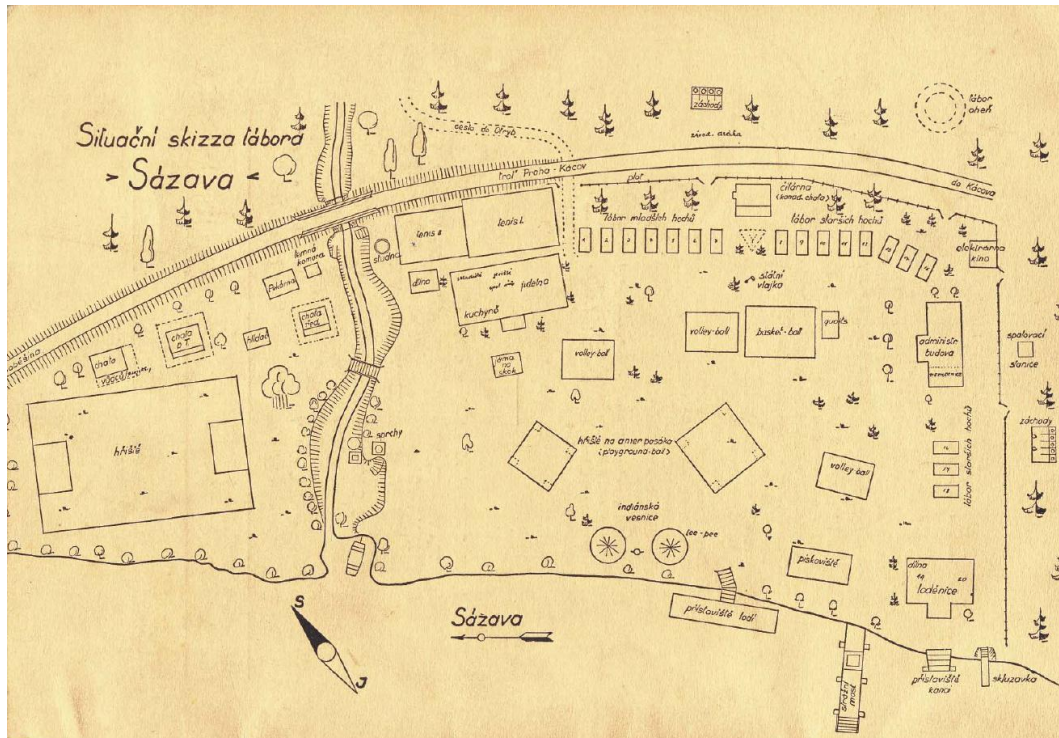
Příloha 55: Zimní sport v organizaci YMCA. - Zimní rekreaci pro mládež vedla YMCA již od roku 1924, a to hlavně v Harrachově, v Hor. Rokytnici (v Krkonoších vůbec) a v Nízkých Tatrách ve Vysoké Boce.
Protein, roč. 8 (leden 2006), s. 6.

Příloha 56: Nákres Masarykova tábora na Sázavě. - Tento tábor byl prvním táborem YMCA v Československu. Založený byl v roce 1921.

Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 13.

Převzato z: <http://www.adam.cz/clanek-2011080049-masarykuv-tabor-ymca-na-sazave-slavi-90-sezonu.html>

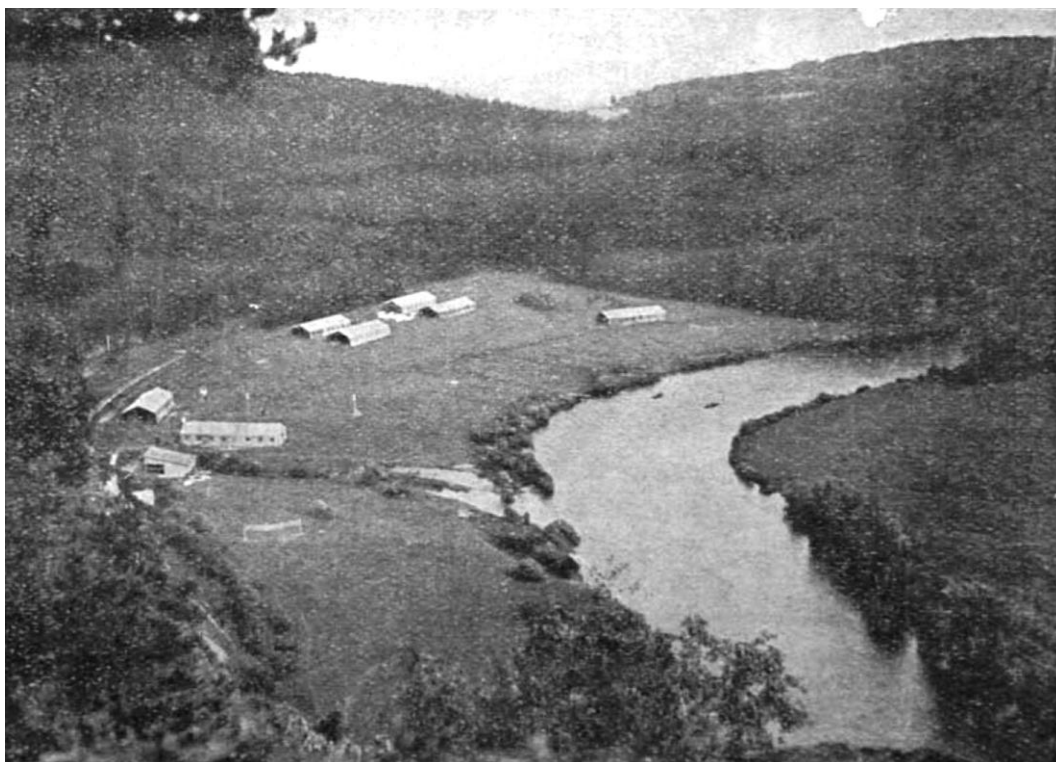

Příloha 57: Pohled na první letní tábor YMCA na Sázavě. - Takto byl poprvé postavený Masarykův tábor na Sázavě roku 1921 (obrázek 1). Na dochovaném snímku z roku 1921 můžeme spatřit osm objektů. Patřila k nim jídelna, šest velkokapacitních stanů a objekt pro správu tábora. Na fotografiích můžeme sledovat, jak se postupně měnil v letech 1921, 1927, 1929 a 1930.

Táborový zpravodaj, roč. 3 (1927), č. 1.

Protein, roč. 8 (květen 2006), s. 2.

Převzato z: <http://www.taborsobesin.ymca.cz/index.php>

Příloha 58: Účastníci Masarykova tábora na Sázavě. - Stojící (zleva): ?, Kopecký, Ptáček, (asi) Josef Jiříčný, ?, Penížka, (asi) Pavel Hasterlík, Ladislav Vachulka, Jan Kühmund, ?, Jindra Sedláček, Prokop Franc (Pečeně), Jiří Vaníček; sedící (zleva): V. Valtr, František Pícek, Boura, Joe First, Ladislav Zástěra, Kazimír Stahl, František Sedláček ml., Mirek Vítkovský, ?.
Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 14.

Příloha 59: Loděnice tábora Vlčice na Staňkovském jezeře. - Loděnice tábora YMCA v jižních Čechách.
STAR, roč. 1932, č. 38.

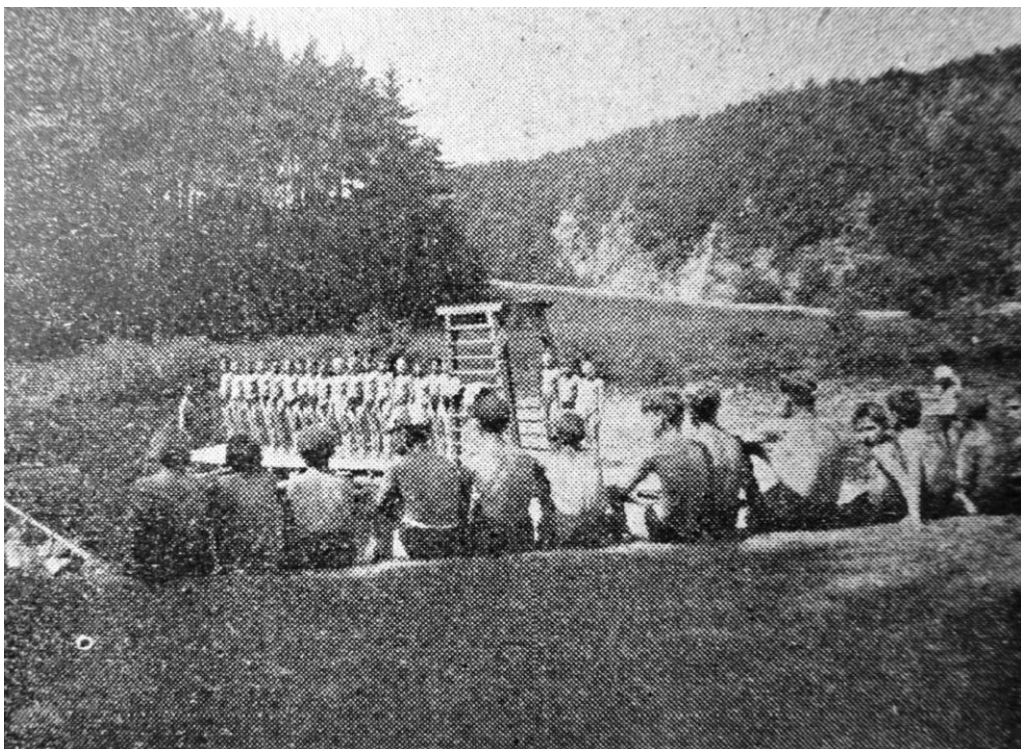

Příloha 60: Ranní cvičení na letním táboře. - Ranním cvičením se zahajoval den (snímek z tábora YMCA Zdobnice).

Zdobnice: Almanach tábora Křesťanského sdružení mladých lidí (Y.M.C.A.) v Hradci Králové 1935 - 1939. (1939). Hradec Králové: YMCA.

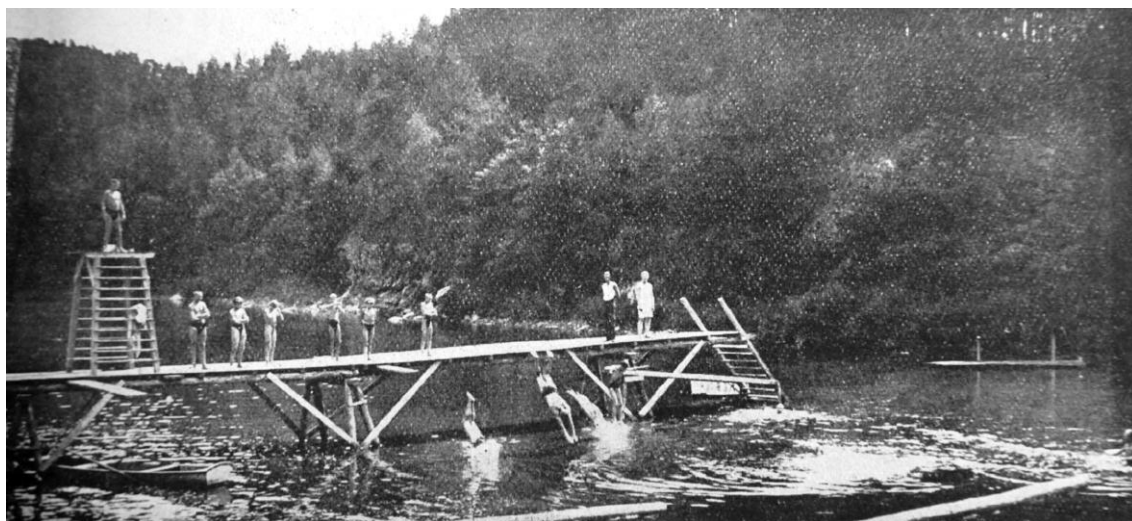

Příloha 61: Koupání v táboře YMCA. - Skupina vzorných plavců v táboře YMCA. Táborový zpravodaj, roč. 3 (1927), č. 4.

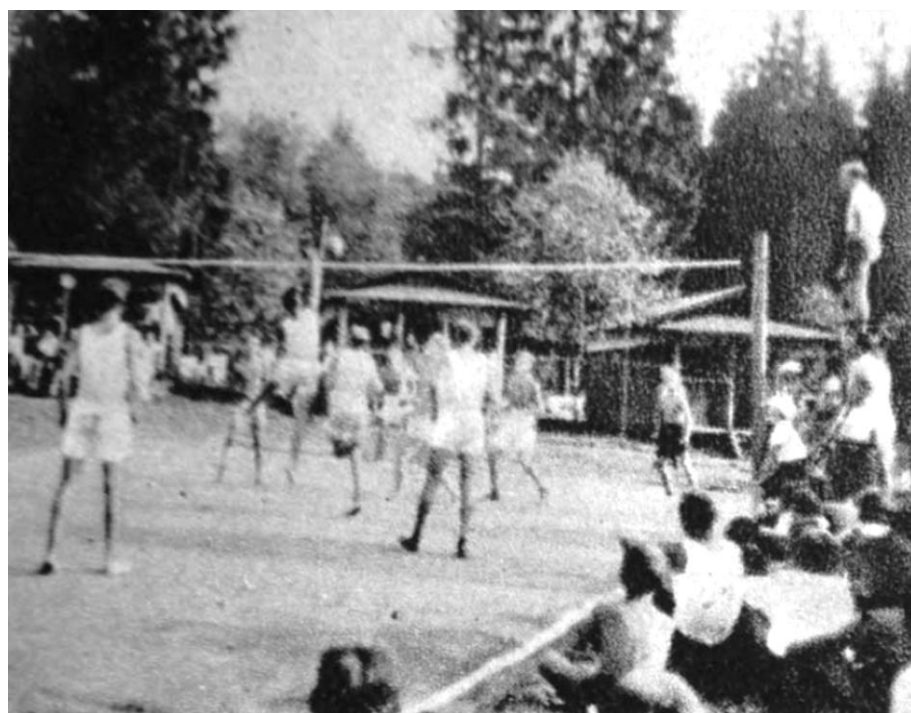
Příloha 62: Skoky do vody v táboře YMCA. - Koupání a skoky do vody na letním táboře YMCA.

YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 2.

Příloha 63: Volejbal na Masarykově táboře.

Almanach Masarykova letního tábora YMKY na Sázavě. (1938). Praha.

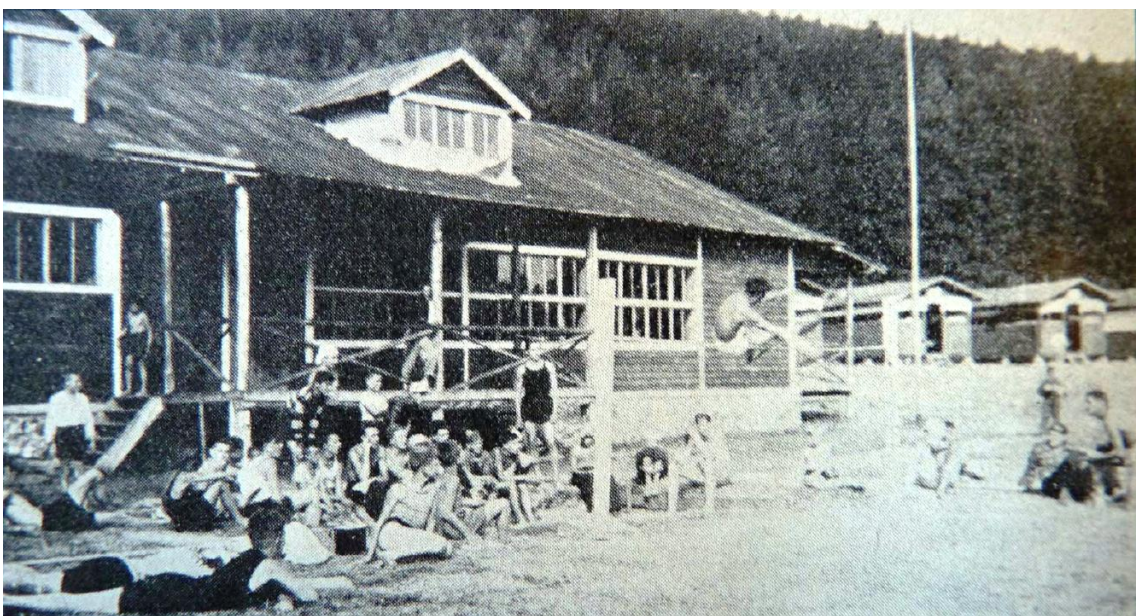
Příloha 64: Softball v táboře YMCA. - Softball (Playground) byl poměrně oblíbenou hrou na letních táborech YMCA.

Převzato z: <http://www.ymca.cz/protein/view.php?cislocclanku=2011070013>

Příloha 65: Atletické soutěže na sázavském táboře. - Atletické soutěže, zejména běhy, skoky do výšky a do dálky, byly v táborech YMCA velmi oblíbené.

Letní tábory venkovského dorostu v roce 1932. (1932). YMCA.

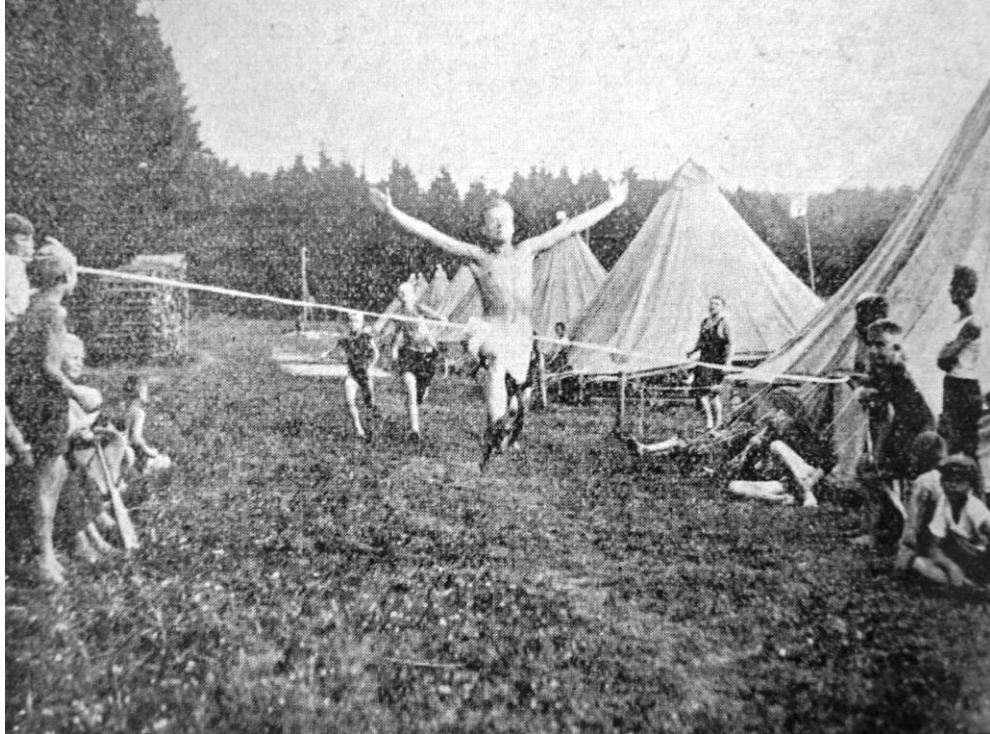

Příloha 66: Atletika na sázavském táboře. - Atletické soutěže byly na sázavském táboře velmi oblíbené.

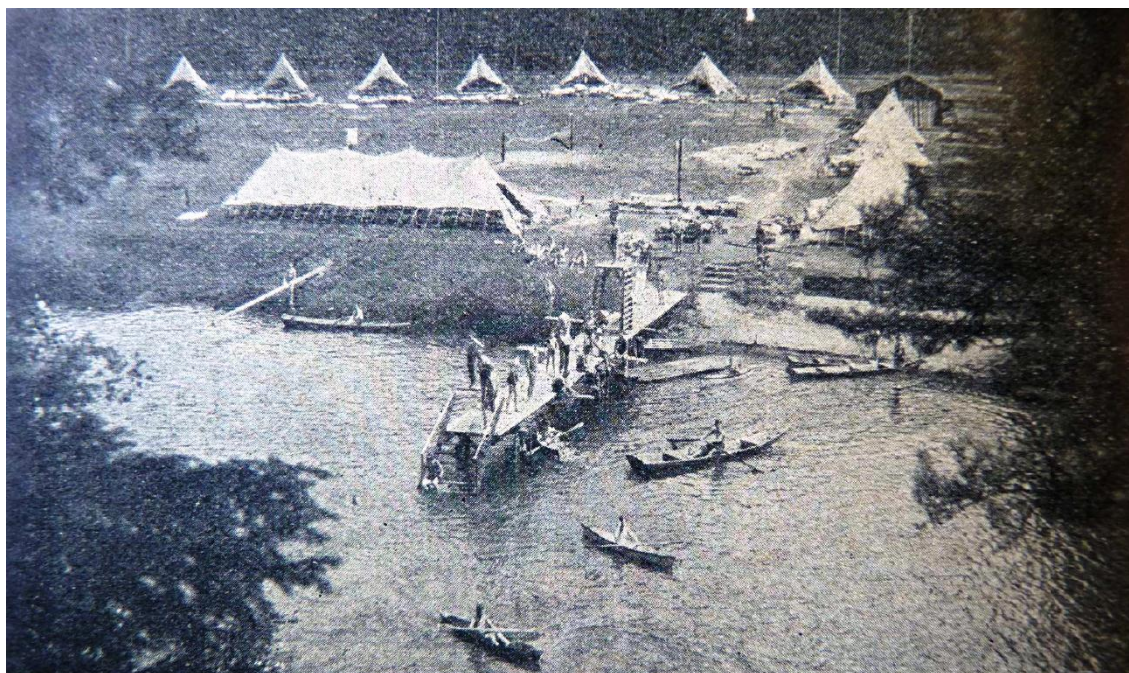
YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 2.

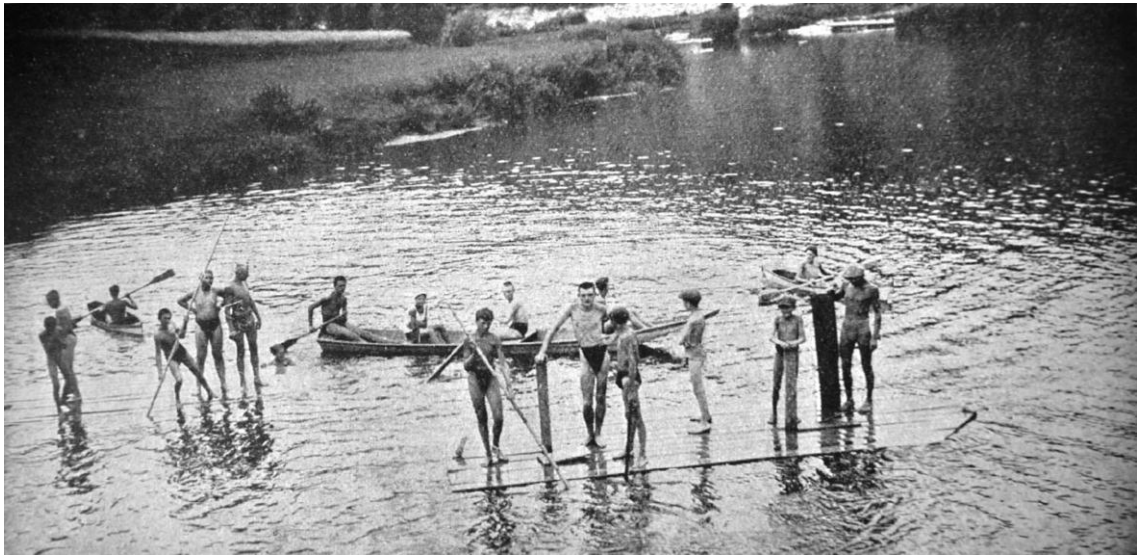
Příloha 67: Běžecské závody na sázavském táboře. - Častou náplní času na táborech YMCA byly běžecské soutěže, které byly neodmyslitelnou součástí letních táborů. Táborový zpravodaj, roč. 3 (1927), č. 5. *Almanach letního tábora YMCA Sázava 1936.* (1936). Praha: YMCA.

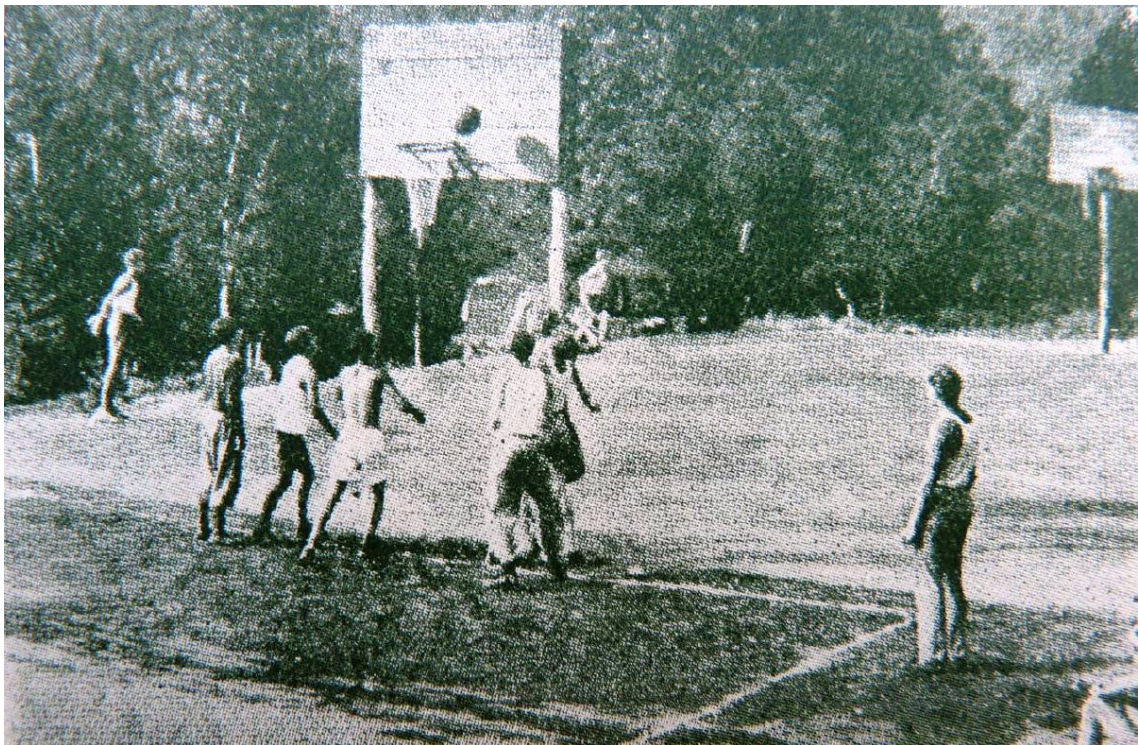
Příloha 68: Pohled do sázavského tábora.
Táborový zpravodaj, roč. 2 (1926), č. 12.
Převzato z: <http://taboryprodeti.cz/historie-taboru>

Příloha 69: Vodní sporty na táboře YMCA. - Vodní sporty patřily neodmyslitelně k letnímu táboru.
YMCA (Časopis sdružení YMCA v Československu), roč. 1 (1923), č. 2.

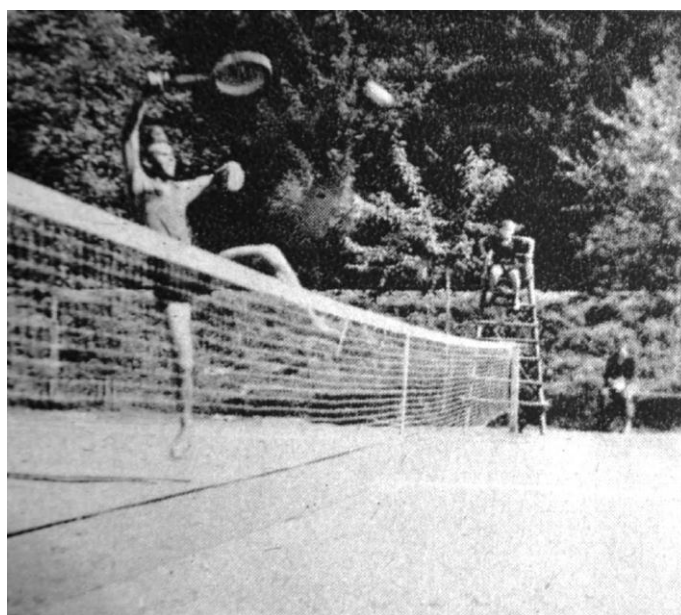

Příloha 70: Basketbal v táboře YMCA. - Basketbal byl v organizacích YMCA velmi oblíbenou hrou.
Lesní a vodní rezervace Vlčice na Staňkovském jezeře. (1935). Praha: YMCA.
Protein, roč. 8 (červen 2006), s. 12.

Příloha 71: Tenisové dvorce na sázavském táboře.
Letní tábor YMCA „Sázava“ (XI. sezona: 1921-1931). (1931). Praha: YMCA.
Almanach Masarykova letního tábora YMKY na Sázavě. (1938). Praha.

Příloha 72: Lukostřelba v YMCA.

Převzato z: <http://www.ymca.cz/media/?aktualitaId=15>

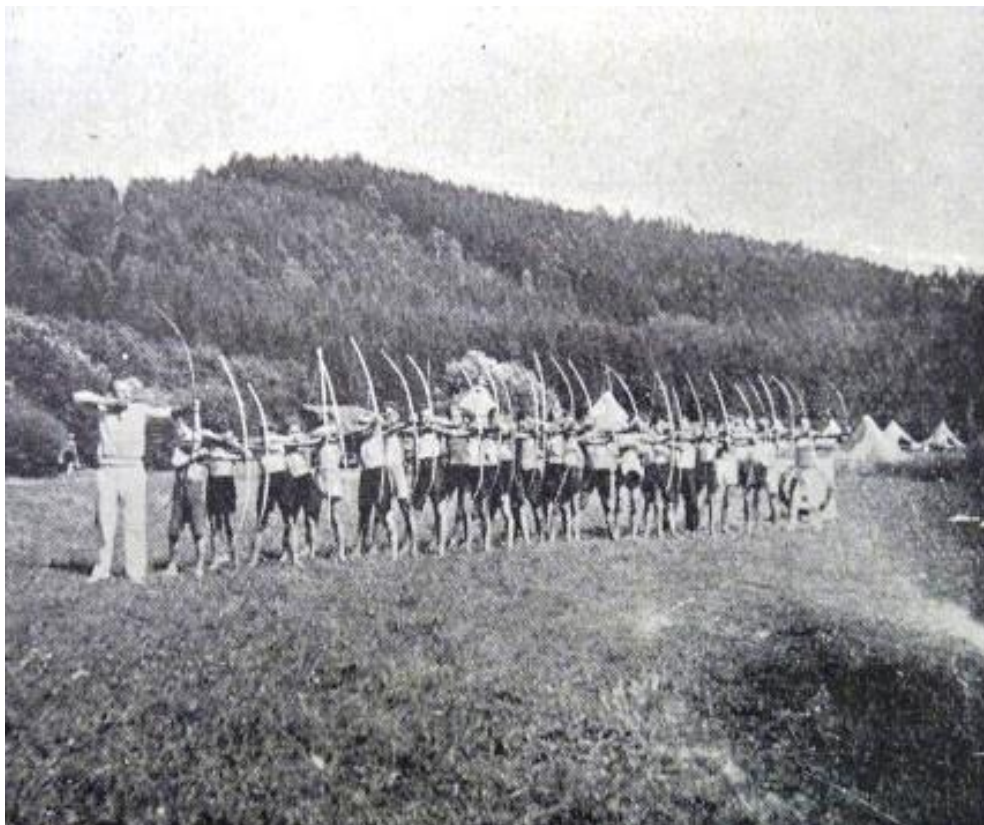

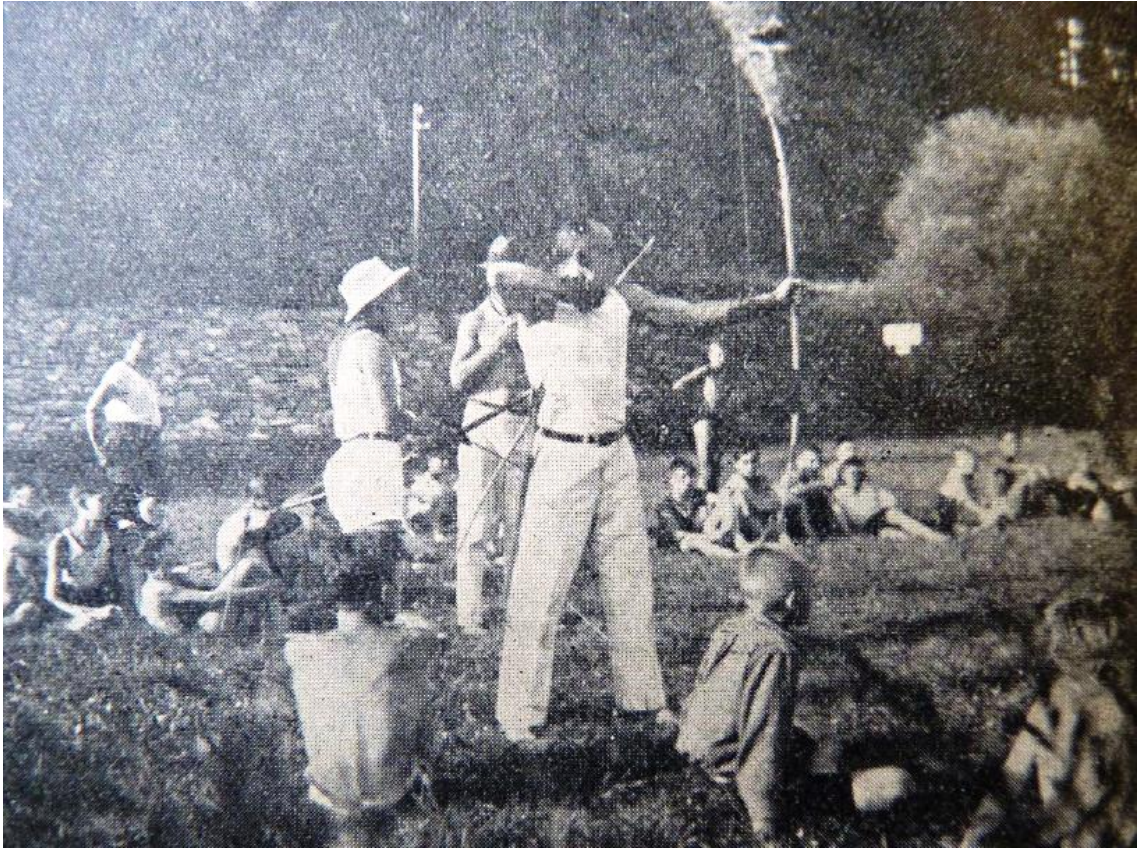
Příloha 73: J. First vyučující lukostřelbě. - J. First často vyučoval lukostřelbu na Masarykově táboře YMCA.

Nová tělesná výchova, roč. 2 (1928/1929), č. 1 – 2, s. 41.

Táborový zpravodaj, roč. 4 (1928), č. 9.

Protein, roč. 11 (březen 2009), s. 8.

Příloha 74: Kanoistika na sázavském táboře. - Kanoistika byla na Masarykově táboře velice oblíbené. Svědčí o tom i celá řada úspěšných táborových soutěží.

Letní tábory venkovského dorostu v roce 1932. (1932). YMCA.

Protein, roč. 8 (květen 2006), s. 5.

Příloha 75: Volejbal v táboře Zdobnice. - Volejbal byl nejoblíbenějším sportem na táboře Zdobnice.

Zdobnice: Almanach tábora Křesťanského sdružení mladých lidí (Y.M.C.A.) v Hradci Králové 1935 - 1939. (1939). Hradec Králové: YMCA.

Příloha 76: Trasa ženíjně-technického zabezpečení na Staňkovském rybníku. – Tyto zátarasы nebyly elektrifikovány. Tábor Vlčice na Staňkovském jezeře totiž byl bez napojení na elektrickou přípojku.

Převzato z: <http://pohranicnik.bloguje.cz/899792-ochrana-sh-na-ceskobudejovicku.php>

Příloha 77: Volejbalové poháry YMCA. - Oba byly určeny na stejnou akci. Menší z nich je téměř 30cm vysoký a je na něm vyryt nápis „*VÍTĚZ I. MISTROVSTVÍ VOLLEYBALLOVÝCH DVOJIC PRAŽSKÉ YMKY 1940.*“ Druhý je nyní vysoký 55cm (na jeho horní ploše byla původně soška lidské postavy) a je na něm vyryto: „*PUTOVNÍ POHÁR MISTROVSTVÍ VOLLEYBALLOVÝCH DVOJIC PRAŽSKÉ YMKY.*“
Protein, roč. 11 (březen 2009), s. 2.

Příloha 78: Kavárna v Paláci YMCA v Praze během okupace roku 1943.
Převzato z: <http://www.ymca.cz/protein/view.php?cislocianku=2004110213>

